

Handläggare

Wallin, Anna-Carin
Telefon: 0850809014

Till

Norrmalms stadsdelsnämnd
2023-02-09

Verksamhetsplan 2023 för Norrmalms stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Norrmalms stadsdelsnämnd godkänner verksamhetsplan 2023 inklusive budget och tillhörande bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden begär budgetjustering avseende investeringsmedel om 1 mnkr för träd- och buskplantering inom ramen för de biologiska mångfaldsmedlen.
3. Stadsdelsnämnden begär budgetjustering avseende klimatinvesteringsmedel om 0,5 mnkr för att upprätta en skyfallsplan för Vasaparken.
4. Stadsdelsnämnden begär budgetjustering avseende klimatinvesteringsmedel om 0,6 mnkr för att belysningsarbeten på förskolan Midgård.
5. Stadsdelsnämnden godkänner omslutningsförändringar om 190,5 mnkr.
6. Stadsdelsnämnden godkänner resultatenheter enligt förslag i verksamhetsplanen.
7. Paragrafen justeras omedelbart.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Sankt Eriksgatan 117

0850809014
08-508 09 000
anna-carin.wallin@stockholm.se
start.stockholm

Innehållsförteckning

Inledning	4
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	10
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid.....	12
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	17
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst.....	21
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet.....	28
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	35
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning.....	39
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring.....	40
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar.....	44
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar.....	45
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer.....	46
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	49
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd.....	51
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb.....	52
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med.....	56
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	59

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	63
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	69
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	75
Redovisning av ekonomi	79
Nämndens ekonomiska förutsättningar	79
Investeringar	85
Försäljningar av anläggningstillgångar	86
Resultatenheter	86
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	86
Budgetjusteringar	86
Omslutningsförändringar	86
Medel för lokaländamål	87
Övriga ekonomiska redovisningar	87
Systematiskt kvalitetsarbete	87
Övrigt	91

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 1 Sdn 09 VP 2023

Bilaga 2: Bilaga 2 Plan för upphandling Norrmalm 2023

Bilaga 3: Bilaga 3 - Ansökan om budgetjusteringar Norrmalm VP 2023

Bilaga 4: Bilaga 4 - Priser Norrmalm 2023

Bilaga 5: Bilaga 5 Kompetensförsörjningsplan Norrmalm VP 2023

Bilaga 6: Bilaga 6 Handlingsplan Våldsbejakande extremism Norrmalm 2023

Bilaga 7: Bilaga 7 Lokal lägesbild Norrmalm 2023

Bilaga 8: Bilaga 8 Underlag till förskolerapport Norrmalm 2023

Bilaga 9: Bilaga 9 Väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan Norrmalm 2023

Inledning

Verksamhetsplanen för Norrmalms stadsdelsnämnd anger inriktningen för nämndens verksamhet under år 2023. Verksamhetsplanen utgår från kommunfullmäktiges budget för 2023 och de tre inriktningsmålen,

1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden
2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

I enlighet med kommunfullmäktiges beslut föreslås Östermalms och Norrmalms stadsdelsnämnder att läggas samman och från och med 1 juli bilda Norra Innerstaden. I samband med detta kommer en verksamhetsplan för det nya stadsdelsområdet att antas.

Stadsdelsnämndens uppdrag och ansvarsområden

Stadsdelsnämnden ansvarar för kommunal förskoleverksamhet, öppen fritidsverksamhet, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, budget- och skuldrådgivning, familjerätt, bostadsanpassning för bostäder enligt SoL (socialtjänstlagen) och LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) samt kultur- och föreningsbidrag. Stadsdelsnämnden ansvarar även för trygghetsskapande arbete, krisberedskap, samhällsplanering, parkverksamhet och stadsmiljö, konsumentvägledning, ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsåtgärder samt samhällsvägledning för nyanlända.

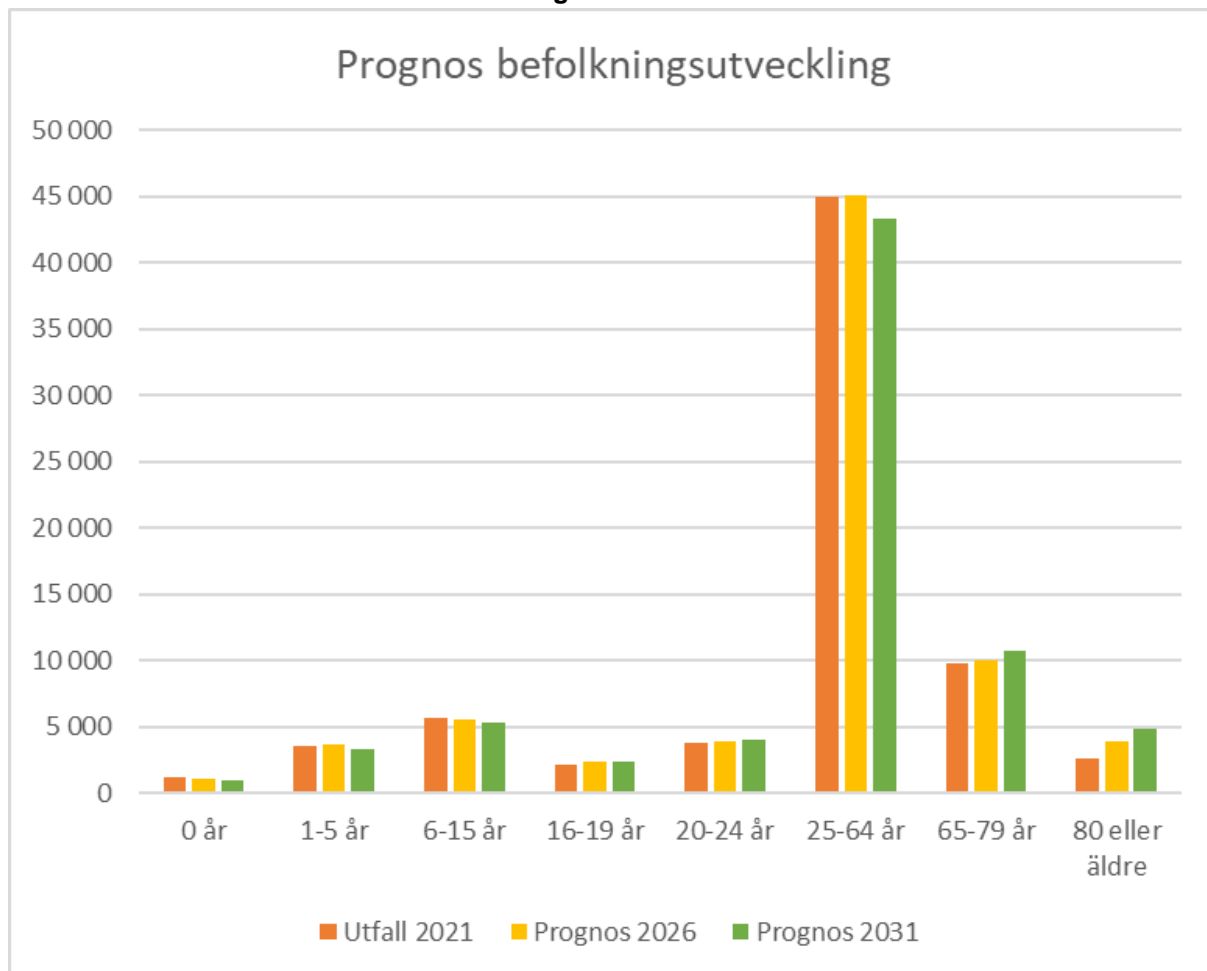
Parkmiljöavdelningen norra innerstaden är gemensam för Norrmalms, Kungsholmens och Östermalms stadsdelsnämnder och organiserad inom Norrmalms stadsdelsförvaltning. Avdelningen ansvarar för bland annat skötsel, underhåll och investeringar i parker, parkvägar, grönområden, lekplatser, plaskdammar samt övrigt stadsmiljöarbete.

Nämnden samverkar med andra stadsdelsnämnder, bolag, myndigheter, näringsliv och civilsamhälle i syfte att effektivisera verksamheterna och att stärka nämndens sammantagna arbete för invånarna. Nämnden söker kontinuerligt nya möjligheter till samverkan för att öka nyttan för invånarna och effektivisera verksamheten. Inom flertalet områden har nämnden samordnade verksamheter med andra nämnder för att öka effektiviteten.

Samverkan sker även med invånare genom medborgardialoger, medborgarförslag, klagomål- och synpunkter och trygghetsvandringar.

Nämndens råd

Nämndens pensionärsråd och råd för funktionshinderfrågor är remissinstanser och synpunkter inhämtas kontinuerligt. Enligt beslut i kommunfullmäktige kommer nämndens råd för funktionshinderfrågor framöver att organiseras i samverkan med Kungsholmens stadsdelsförvaltning. Inför kommande sammanläggning med Östermalms stadsdelsnämnd kommer rådets sammansättning och organisering att förändras.

Normmalms stadsdelsområde och befolkning

Normmalms stadsdelsområde växer och har idag drygt 74 200 invånare och kommer växa ytterligare till drygt 75 700 invånare 2026 för att sedan minska något till 75 100 invånare 2031. Antalet personer över 80 år beräknas öka med cirka 2 200 personer fram till år 2031. Antalet barn mellan 1-5 år beräknas att minska. Inom stadsdelsområdet finns stadsdelarna Vasastan, Norrmalm, Skeppsholmen och en mindre del av Östermalm samt församlingarna Matteus, Johannes, Gustav Vasa och Adolf Fredrik.

Styrning och uppföljning

Nämndens verksamhetsplan med mål konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och beskriver vilket resultat som ska uppnås, det förväntade resultatet, för nämndens målgrupper.

Nämnden fastställer i vissa fall egna indikatorer för att mäta hur nämnden uppfyller sina mål som ett komplement till kommunfullmäktiges indikatorer. Aktiviteter tas fram för att bidra till måluppfyllelsen.

Underlag till måluppfyllelsen är nämndens egna indikatorer, kommunfullmäktiges indikatorer, brukarundersökningar, övriga uppföljningar och analyser samt resultatet av de

aktiviteter som genomförts.

Under rubriken Agenda 2030 lika rättigheter för alla beskriver nämnden sitt arbete med programmen inom ramen för mänskliga rättigheter samt kopplingar till Agenda 2030. Rubriken återfinns under aktuella kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet med en beskrivning av förvaltningens arbete. Under denna rubrik belyses även programmet för en äldrevänlig stad.

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Kommunfullmäktiges förslag till nettobudget för Norrmalms stadsdelsnämnd 2023 är 1 373,1 mnkr. Jämfört med den ram som fördelades ut i kommunfullmäktiges budget 2022 ökar nämndens driftbudget med 58,1 mnkr vilket motsvarar 4,4 procent.

I nettobudgeten finns en kommunövergripande verksamhet, Vasaträffen som är anslagsfinansierad. Vasaträffen är en träffpunkt för seniorer i Stockholms stad.

Investeringsbudgeten 2023 är 14,5 mnkr varav 2,8 mnkr är för inventarier och maskiner och 11,7 mnkr avser stadsmiljö.

Kommunfullmäktige tilldelar ekonomiska medel till stadsdelsnämnderna utifrån befolkningsprognoser och enligt ett fördelningssystem, där resurserna fördelas efter stadsdelsområdenas socioekonomiska struktur och genom schablonersättning per prestation. Inom ramen har stadsdelsnämnderna möjlighet att omfördela anslaget och prioritera mellan de olika verksamheterna.

I budget 2023 ingår omslutningsförändringar avseende kostnader och intäkter om sammantaget 190,5 mnkr.

Sammanfattning av nämndens prioriteringar för 2023- utifrån direktiv till samtliga nämnder och bolag

Nedan redovisas kortfattat stadsdelsnämndens prioriterade satsningar under året, utvecklad beskrivning finns under respektive verksamhetsområdesmål.

Långsiktigt hållbar ekonomi i en turbulent omvärld

Nämndens budget ska vara i balans och prognossäkerheten ska fortsatt vara god. Budgetavvikelser som uppstår under året bedöms löpande och åtgärder vidtas vid behov. Nämnden strävar efter en långsiktigt hållbar ekonomi genom effektivt resursanvändande, förenklade och standardiserade processer, en effektiv lokalförsörjning samt samverkan med andra stadsdelsnämnder. Nämndens verksamheter ska drivas inom dess givna ekonomiska ramar och resurserna ska användas effektivt för att nå en budget i balans. Medarbetare och chefer ska ha en god förståelse för de ekonomiska förutsättningarna och rätt verktyg och kunskap om på vilka sätt de kan påverka verksamhetens kostnader och intäkter.

Genom samverkan med andra stadsdelsnämnder stärks nämndens möjligheter att tillgodose olika gruppers behov av insatser. Nämnden samorganiserar verksamhet med Östermalm och Kungsholmen gällande ekonomiskt bistånd, samhällsvägledning till nyanlända och ungdomsmottagning. Parkmiljöavdelningen är gemensam med Östermalm och Kungsholmen. Budget- och skuldrådgivningen är gemensam för hela innerstaden, inklusive Södermalm,

liksom personligt ombudsverksamheten och Relationsvårdscentrum.

Klimatpolitiken – hela stadens ansvar

Stockholm ska vara en klimatpositiv stad senast år 2030 och fossilbränslefri år 2040. Stadens organisation ska leda vägen genom att vara fossilbränslefri senast år 2030. För att bidra till stadens mål kommer arbete med energieffektiviserande åtgärder att genomföras. Bland annat anpassas parker och grönområden till nya klimatförutsättningar samt arbete genomförs för att bidra till en mångfald av ekosystem-tjänster och ökad biologisk mångfald. Vidare är en målsättning att varje verksamhet ska ha en uppdaterad och implementerad energibesparingsrutin. Nämnden fortsätter även att implementera klimatsmarta arbetsätt med syftet att minska klimatpåverkan orsakad av transporter, energiförbrukning, resursförbrukning, avfallshantering, matsvinn samt genom inköp och upphandling.

Innovation, digitalisering och upphandling

Nämndens verksamheter ska systematiskt utveckla kvalitet av tjänster och arbetsätt samt utgå från stockholmarnas fokus i verksamhetsutvecklingen. Syftet är att bidra till en sammanhållen digitalisering där målet är gemensamma lösningar som ger mest nytta för stockholmarna. Nämndens verksamheter inom äldreomsorgen utvecklar stöd till äldre genom digitala fixartjänster och IT-café. Under 2023 ska nyckelfri hemtjänst implementeras samt digitala verktyg för hälso- och sjukvård inom nämndens vård- och omsorgsboenden i egen regi. Inom socialtjänsten fortsätter nämndens verksamheter att bland annat utveckla och implementera innovativa och digitala lösningar som främjar tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Vidare ska resultaten av det centrala projektet Modernisering av sociala system tillvaratas inom nämndens verksamheter inom socialtjänst och äldreomsorg. Nämndens förskolor ska ta fram en plan för innovation och digitalisering som utgår från kvalitetsprogrammet och nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023-2027. Ett digitaliseringsnätverk för förskollärare och barnskötare ska inrättas och chefers förmåga att leda digitaliseringsutvecklingen ska stärkas.

Nämndens verksamheter ska använda resurser och medel på ett effektivt sätt genom att inköp i stor utsträckning görs från upphandlade avtal, via inköpssystemet och i enighet med stadens gemensamma inköpsprocess. Nämndens upphandlingar ska främja kostnadseffektivitet, miljö, klimat och social hållbarhet. Fusk, oegentligheter och välfärdsbrott ska motverkas. Utbildning och informations spridning till nämndens verksamheter om upphandlingsprocesser är fortsatt prioriterat för det kommande arbetet.

Staden som arbetsgivare

Nämnden ska vara ett föredöme som arbetsgivare och olika insatser planeras för att ytterligare förbättra medarbetarnas arbetsvillkor. Möjligheten att erbjuda heltidsanställning till medarbetare som ofrivilligt arbetar deltid med tillsvidareanställning som grund, kommer att vara ett prioriterat område. Arbetet med att stärka chefers förmåga att leda i förändring och hantera komplexa händelser i verksamheterna fortsätter med syftet att skapa ett närvarande ledarskap som präglas av kommunikation och tillit. Under året kommer ett arbete med att identifiera maximalt antal medarbetare per chef vilket gynnar ett närvarande ledarskap samt ger förbättrad arbetsmiljö för chefer. Arbetet med att sänka sjukfrånvaron fortsätter.

Förvaltningen kommer att fortsatt ha fokus på en god arbetsmiljö, kompetensutveckling och en sammanhållen lönebildning för att stärka förmågan att behålla, attrahera och rekrytera kompetens. Sammanläggningen med Östermalms stadsdelsnämnd innebär att ett stort fokus under året kommer läggas på att skapa gemensamma processer, arbetssätt, rutiner och stödmaterial för att skapa tydlighet och därmed ge medarbetare och chefer likvärdiga förutsättningar att göra ett gott jobb.

Samverkan för en trygg och säker stad

Nämndens trygghetsfrämjande och förebyggande arbete i samverkan med Polismyndigheten, skola, näringsliv och civilsamhället bidrar till ett stadsdelsområde som upplevs som tryggt och där tilliten ökar till såväl stadens verksamheter som människor emellan. Trygghetsarbetet har sin utgångspunkt bland annat i den lokala samverkansöverenskommelsen med utbildningsförvaltningen och med Polismyndigheten. Den gemensamma lokala lägesbilden ska fortsatt beskriva aktuella problem i stadsdelsområdet och dess orsaker i syfte att hitta gemensamma inriktningar, fokusområden, mål och arbetssätt för uppföljning. Prioriteringar för det fortsatta arbetet är unga i risk för kriminalitet, skolan som brottsplats, riktat arbete mot avgränsade platser, stöd till särskilt utsatta och sårbara brottsoffer samt avhopparverksamhet för kriminella.

Platssamverkan med Vision Klara och platssamverkan Sergels torg fortsätter, liksom platssamverkan Odenplan/Observatorielunden/Vasaparken samt Sveavägen/Vanadislunden. Nämnden avser att under 2023 formalisera samverkan inom platssamverkansprojektet på Stockholms centralstation och Cityterminalen samt fördjupa och utveckla kunskapen kring goda exempel och utmaningar kring hemlösa och utsatta individer i offentlig miljö.

Ett förändrat omvärldsläge ställer krav på ökad krisberedskapsförmåga och en planering för återtagande av det civila försvaret. Om förvaltningen drabbas av extraordinära händelser, både i fredstid som vid höjd beredskap, ska förvaltningen ha möjlighet att upprätthålla de mest kritiska och samhällsviktiga verksamheterna. Vid högsta beredskap sker en övergång till krigsorganisation och förvaltningen behöver bidra till att säkerställa stadens samlade förmåga att upprätthålla totalförsvarsverksamhet. Under 2023 medverkar förvaltningen i den stadsövergripande krigsorganisationsplaneringen. Pandemin har prövat såväl stadens som stadsdelsförvaltningens krishanteringsförmåga och uthållighet. Erfarenheter och lärdomar därifrån tas om hand och omsätts i den fortsatta beredskapsplaneringen genom exempelvis kontinuitetsplaner. Etableringen av trygghetspunkter är en del i beredskapsplaneringen och ökar förmågan att möta invånarna i händelse av en omfattande och långdragen samhällskris.

Samverkan för trygga barn och ungdomar med rättvisa livsvillkor

Alla barn ska i nämndens förskolor ges den ledning och stimulans till lärande och personlig utveckling som de behöver samt få möjlighet till demokratiska erfarenheter och förutsättningar till delaktighet och inflytande. Förskolan ska fortsätta utveckla och förstärka samverkan med vårdnadshavarna då en god samverkan är avgörande för alla barns trygghet, hälsa och välbefinnande. För att uppnå likvärdighet i arbetet med barn i behov av särskilt stöd genomförs övergripande analyser av fördelning av tilläggsbelopp och insatser. Barnhälsokonferenserna fortsätter att anordnas med syfte att vara en del av den kvalitativa

uppföljningen på individnivå och därmed stärka arbetet med barnhälsa.

Genom samverkan med polis, föräldrar, förskola, skola, fritidsverksamhet, psykiatri och andra aktörer skapas kanaler för att tidigt identifiera barn och familjer i behov av särskilt stöd. Fokus är det förebyggande och uppsökande sociala arbetet. Nämndens fältassistenter är viktiga aktörer i det förebyggande arbetet inom stadsdelsområdet. Kommande år fortsätter implementering av Stockholmsstandarden, ett arbetssätt för fältassistenter med syfte att få en samlad bild på behoven och hitta gemensamma arbetssätt. Vidare ska nämndens arbete med elever med problematisk skolfrånvaro fortsätta genom att erbjuda ett samordnat stöd av skola och socialtjänst för att stabilisera skolgången.

Ett Stockholm med hållbar tillväxt

Nämnden bidrar till hållbar tillväxt genom att skapa ett företagsvänligt stadsdelsområde med goda förutsättningar för näringslivet. Detta genom att bland annat skapa förutsättningar för trygga, attraktiva, välfungerande och innovativa miljöer för företagande. Nämndens arbete utgår ifrån fokusområdena i Stockholms stads näringslivspolicy. Ett gott näringslivsklimat förutsätter att förvaltningen ger god och attraktiv service till invånarna i form av bland annat förskolor och parker. Ett viktigt arbetssätt för att skapa ett gott företagsklimat är platssamverkan tillsammans med det lokala näringslivet, civilsamhället och Polismyndigheten. Näringslivspolicyns fyra fokusområden beaktas i relevanta delar under nämndmål 1.5.1 och 3.2.1 samt 3.6.1.

Stockholm som kulturellt centrum

Nämnden bidrar till stadens arbete med Stockholm som kulturellt centrum genom att möjliggöra för alla invånare att ta del av ett varierat och tillgängligt utbud av kultur och skapande aktiviteter. Offentliga platser, parker och grönområden ska fortsätta vara tillgängliga året om och uppmuntra invånare till aktiviteter, återhämtning, kultur och spontan motion ur ett jämställt och jämlikt perspektiv. Platssamverkansprojektet På Sergels torg fortsätter i samverkan mellan Stockholms stad, lokala fastighetsägare, näringsliv och civilsamhället. Syftet med projektet är att skapa kreativa miljöer som bidrar till ett offentligt vardagsrum med konst och kultur bestående av en variation av kulturella och konstnärliga uttryck. Samskapande aktiviteter som binder ihop Levande Stockholms sommartorg i ytterstaden med Sergels torg i innerstaden ska eftersträvas i syfte att bidra till en sammanhållen kulturstad. Nämndens verksamheter inom äldreomsorg, socialtjänst och förskola fortsätter att erbjuda kulturaktiviteter i olika former med fokus på att skapa förutsättningar för alla till ett rikt och tillgängligt kulturliv.

Samverkan för ökat bostadsbyggande och en hållbar stadsutveckling

Nämnden bidrar till en hållbar stadsutveckling genom förvaltningens löpande samverkan med stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden i arbetet med Norrmalms stadsutvecklingsområden. Prioriteringsområden för kommande år är Hagastaden, Sabbatsbergsområdet och Klara City View. I samband med arbetet beaktas och samordnas behov av förskoleplatser, bostäder med särskild service, vård- och omsorgsboenden, seniorbostäder samt parker och grönområden. Samverkan sker även med äldreförvaltningen, socialförvaltningen samt med andra förvaltningar i innerstaden i samband med

äldreboendeplanering samt boendeplaneringen för personer med funktionsnedsättning som upprättas och uppdateras årligen.

Tillgången till gröna mötesplatser inom stadsdelsområdet ska vara god och parkerna ska utformas och skötas så att de tål ett ökat besöksstryck och samtidigt erbjuder tillgängliga miljöer för invånare och besökare. Då nya parker anläggs i stadsutvecklingsområdena är det viktigt att dessa blir tillräckligt stora och på så sätt mångfunktionella, slitagetåliga och svarar mot de behov som finns hos invånarna. Det är också viktigt att nya mötesplatser skapas i stadsutvecklingen. Därför verkar nämnden för att exempelvis parklekar och andra platser och lokaler där barn och unga kan mötas och umgås, planeras i de olika stadsutvecklingsområdena.

En hållbar och demokratisk stad

Nämnden bidrar till en hållbar och demokratisk stad genom bland annat det systematiska arbetet med FN:s globala mål för hållbar utveckling enligt Agenda 2030. Nämndens verksamheter ska främja och arbeta för att öppenhet, jämställdhet och demokratiska värderingar prioriteras och efterlevs i verksamheterna. Nämndens arbete ska vara strategiskt men även ha en tydlig förankring i det dagliga arbetet och i mötet med stockholmaren. Nämnden ska fortsätta skapa möjligheter till inflytande genom bland annat medborgardialog och stärkt samarbete med civilsamhället. Nämndens råd är viktiga remissinsatser och ska ges möjlighet att lämna synpunkter i nämndärenden och stadsutvecklingsfrågor. Nämnden ska öka ungas möjlighet till inflytande, bland annat inom nämndens fritidsverksamheter för ungdomar där test med medborgarbudget ska genomföras.

Andra viktiga områden för det fortsatta arbetet för en demokratisk och hållbar stad är bland annat handlingsplan för en äldrevänlig stad, jämställdhetsarbete, delaktighet och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, klimaträttvis omställning, samt lika rättigheter för hbtqi+ personer. Nämnden kommer därför att prioritera arbetet med jämställdhetsanalyser och jämställdhetsintegrering i nämndens verksamheter, utreda möjlighet till hbtqi-certifiering av flera verksamheter samt samverka inom staden, med andra nämnder och bolag kring strategier för klimaträttvis omställning. Invånare som tillhör de nationella minoriteterna ska fortsatt erbjudas stöd och information på deras språk till väsentlig del om så önskas och representanter från de nationella minoriteterna involveras i aktiviteter som genomförs inom stadsdelsområdet, bland annat i samband med seniorveckan.

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom möjliggöra att barn och ungdomar har trygga, stabila och jämlika uppväxtvillkor. Behov av stöd uppmärksammas tidigt och de insatser som ges är av hög kvalitet och grundade i evidens och beprövad erfarenhet.

Nämndens öppna fritidsverksamheter och det preventiva arbetet är en viktig del för att erbjuda barn och unga en meningsfull och varierad fritid samt för att tidigt upptäcka och ge stöd till ungdomar med riskbeteende. Särskilt viktigt är det att skapa möjligheter till deltagande för målgrupper som är underrepresenterade såsom unga med funktionsvariation, unga hbtqi+

personer, unga med sämre socioekonomiska förutsättningar och nyanlända ungdomar. Nämndens fältassistenter arbetar relations- och trygghetsskapande inom stadsdelsområdet. Under året fortsätter implementeringen av Stockholmsstandarden. Fältverksamheten kommer att utökas inom Norra innerstaden, vilket kommer att främja det fältförlagda arbetet.

Genom samverkan med polis, föräldrar, förskola, skola, fritidsverksamhet, föreningsliv, psykiatri och andra aktörer identifieras tidigt barn och familjer i behov av stöd. Ett behov av en mer systematisk samverkan mellan nämndens förskola och socialtjänst har identifierats. Under 2023 tillsätts en arbetsgrupp med representanter från respektive avdelning med uppdrag att ta fram en plan för samverkan.

I nämndens förskolor får barn bästa möjliga förutsättningar för lärande, utveckling, hälsa och välbefinnande. Det är en likvärdig förskola med hög pedagogisk kvalitet, som genom sitt kompensatoriska uppdrag bidrar till att jämna ut skillnader i barns olika förutsättningar. Under året ska alla förskolor arbeta för att säkerställa förskollärlädda barngrupper, barnskötare med adekvat utbildning och pedagogiskt utformade lärmiljöer inomhus och utomhus. Nämndens förskolor ska ta fram en plan för innovation och digitalisering, som utgår från Kvalitetsprogrammet och nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023-2027. Ett digitaliseringsnätverk för förskollärare och barnskötare ska inrättas och chefers förmåga att leda digitaliseringsutvecklingens ska stärkas.

Språk, lärande och identitetsutveckling hänger nära samman och förskolan ska lägga stor vikt vid att stimulera barnens språkutveckling i svenska och andra modersmål. Alla familjer ska erbjudas språksamtal i syfte att identifiera vilka språk som talas i familjen och på så sätt stärka arbetet med flerspråkighet. Läsning ska vara högt prioriterat i undervisningen och förskolornas samarbete med biblioteket ska fortsätta utvecklas.

Socialtjänstens verksamheter och myndighetsutövning är av hög kvalitet och grundade på evidens och beprövad erfarenhet. All myndighetsutövning är rättssäker och tar tillvara den enskildes resurser.

Utvecklingsarbete fortgår för att upptäcka och ge stöd till våldsutsatta med särskild sårbarhet såsom äldre, personer med funktionsnedsättning eller individer med beroendeproblematik. Anhöriga till brottsoffer som utsatts för dödligt våld får förstärkt stöd i samarbete med Region Stockholm. Ett strukturerat arbetssätt för regelbundna och likvärdiga riskbedömningar av fortsatt våld implementeras. Detta omfattar även hur och när informationsutbyte av riskbedömningar ska ske med polis. Ett arbete fortgår med att implementera arbetssätt för att nå och stötta våldsutövare att bryta sitt beteende.

Nämndens verksamheter inom äldreomsorgen bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta för en äldrevänlig stad där äldre har möjlighet att leva ett aktivt och hälsosamt liv med fokus på respekt, delaktighet, inflytande, samverkan samt social inkludering. Nämndens äldreomsorg arbetar utifrån de prioriterade områdena information och kommunikation, en sammanhållen dokumentation samt hälsofrämjande arbete. De prioriterade områdena bidrar till att äldre får individuellt anpassat stöd, vård och omsorg av hög kvalitet präglad av självbestämmande och trygghet.

Nämndens hemtjänst i egen regi fortsätter under 2023 arbetet med fast omsorgskontakt i syfte

att stärka kontaktmannaskapet samt fortsätta höja graden av kontinuitet i utförandet av hemtjänstinsatser.

Förvaltningens beställarenhet för äldreomsorg fortsätter arbetet med multiprofessionellt arbetssätt kring demens i samverkan med Region Stockholm och som ett led i stjärnmärkningen. Den kommunala hemtjänsten fortsätter under 2023 med att vidareutveckla arbetet med personcentrerat stöd genom demensteam. Fokus för det kommande arbetet är att utveckla kompetensen bland medarbetare genom Nollvision från Svenskt demenscentrum samt att stärka det förebyggande arbetet för personer med demenssjukdom.

Invånarna i stadsdelsområdet tar del av ett varierat och tillgängligt utbud av kultur och skapande aktiviteter. Offentliga platser, parker och grönområden är tillgängliga året om och uppmuntrar till aktiviteter, återhämtning, kultur och spontan motion ur ett jämställt och jämlikt perspektiv.

Inom ramarna för nämndens platssamverkan skapas kreativa miljöer som bidrar till ett attraktivt Stockholm samt ett inkluderande och tolerant samhälle. Inom platssamverkan På Sergels torg skapas ett offentligt vardagsrum med konst och kultur bestående av en bred variation av uttryck, skapat av olika konstnärer och kreatörer. Platsen blir en öppen konst- och kulturscen, där medborgare möts och delar gemensamma kulturupplevelser i det offentliga rummet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

Nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att erbjuda förebyggande och främjande insatser i ett tidigt skede för att motverka ohälsa och bidra till jämlika livschanser.

Förebyggande barn- och ungdomsarbete

Nämndens öppna fritidsverksamheter erbjuder barn och unga en meningsfull och varierad fritid. Verksamhetens fokus ska ligga på målgruppens delaktighet genom ett förebyggande arbetssätt. Särskilt viktigt är det att skapa möjligheter till deltagande för målgrupper som är underrepresenterade såsom unga med funktionsvariation, unga hbtqi+ personer, unga med sämre socioekonomiska förutsättningar och nyanlända ungdomar. Förvaltningens öppna fritidsverksamhet har ett nära samarbete med förvaltningens fältassistenter och familjeenhet i syfte att fånga upp ungdomar i behov av stöd.

De öppna fritidsverksamheterna har fortsatt fokus på barn och unga med funktionsvariationer genom att bedriva ungdomsgården Tre Liljor. Nämndens öppna fritidsverksamheter deltar i det förvaltningsövergripande nätverket Fritid för alla där gemensamma aktiviteter arrangeras för ungdomar med funktionsvariationer. Nämnden driver fritidsverksamhet enligt Egaliamodellen i de lokaler där ungdomsmottagningen drivs under dagtid. Egaliamodellen innebär användandet av metoder för att inkludera hbtqi+-ungdomar i fritidsverksamhet.

Fritidsverksamheterna har ett stort ansvar att erbjuda ett drogfritt och tryggt fritidsalternativ till unga som bor och eller vistas inom stadsdelsområdet. Den våldspreventiva metoden Fritid fri från våld ska införas genom mentorer i våldsprevention.

Förvaltningens parklek erbjuder en mångsidig och flexibel verksamhet som bidrar till en meningsfull fritid. Parklekens huvudmålgrupp är barn och unga som går i mellan- och högstadiet vilka ofta kommer till parkleken utan vårdnadshavare. Barnen ges möjlighet att prova på nya saker, röra sig, leka, skapa, ta del av kultur och idrottsaktiviteter. Förvaltningen deltar i nätverk för parkleksstrategi för utvecklandet av det pedagogiska och kulturella innehållet i verksamheten. Möjligheten att erbjuda helgöppet kommer att ses över. Den mobila parkleksverksamheten samverkar med idrottsföreningar och kulturföreningar för att erbjuda en större bredd på fritidssysselsättning.

Förvaltningens fältassistenter arbetar relations- och trygghetsskapande inom stadsdelsområdet. Under året fortsätter implementeringen av Stockholmsstandard, ett arbetssätt för fältassistenter. Genom samverkan med andra stadsdelsförvaltningar i innerstaden ökar möjligheten till att stärka upp där ungdomar befinner sig. Samverkan med stadsdelsområdets högstadieskolor är också en viktig del i arbetet. Fältverksamheten kommer att utökas inom norra innerstaden, vilket kommer att främja det fältförlagda arbetet.

I syfte att tidigt identifiera och uppmärksamma barn och unga som befinner sig i riskzon eller misstänks fara illa deltar förvaltningens medarbetare i anmälningsseminarier kring oro för barn. Medarbetare får även kunskap om nya förebyggande arbetsmetoder och information om alkohol-, narkotika-, doping-, tobak-, och spelförebyggande arbete samt våld i nära relationer.

Odenplans ungdomsmottagning vänder sig till unga i åldrarna 12 - 22 år med uppdrag att bland annat främja en god och säker sexuell hälsa, stärka ungas identitets- och personlighetsutveckling samt förebygga och tidigt upptäcka psykisk ohälsa och sociala problem. Mottagningen drivs i samverkan med Region Stockholm där förvaltningen ansvarar för kuratorsinsatser och Regionen för barnmorske- och läkarinsatser. Ungdomarna ska själva kunna välja formerna för sitt möte och kuratorerna erbjuder därför även fortsatt samtal digitalt. En dag i veckan erbjuds en särskild killmottagning i syfte att nå unga som identifierar sig som killar. För att stärka arbetet med att främja psykisk hälsa hos unga erbjuds målgruppsanpassade grupper utifrån ACT, Acceptance and Commitment Treatment. Under 2023 kommer mottagningen att starta upp en samtalsgrupp för unga som identifierar sig som transperson eller är i en process att utforska sin könsidentitet och/eller könsuttryck. Satsningen sker inom ramen för förvaltningens arbete med suicidprevention och är ett samarbete med Ericastiftelsen.

Alkohol-, narkotika-, doping-, tobak- och spelförebyggande arbete (ANDTS)

Ett förebyggande ANDT-arbete ökar vuxnas och barns skyddsfaktorer samt är både trygghetsskapande och brottsförebyggande. Förvaltningen genomför kontinuerligt kunskapshöjande aktiviteter inom ANDT, bland annat om medicinska skador och sociala konsekvenser av ANDT-konsumtion. Detta sker främst genom att utbilda personal och stärka föräldraskapet genom att sprida restriktiva förhållningssätt och informera om stödfunktioner för beroendeproblematik. I detta arbete samverkar förvaltningen med fält- och fritidspersonal, skolor, vårdnadshavare och elever. De kunskapshöjande aktiviteterna är i längden brottsförebyggande då särskilt hantering och konsumtion av narkotika ökar risken för brottsutövning samt för att bli brottsutsatt.

Inom Norrmalms stadsdelsområde finns 19 procent av Stockholms gymnasium, efter

sammanläggningen med Östermalm kommer andelen öka till 27 procent, i ett stadsdelsområde där ungdomar konsumerar mest alkohol och droger inom staden, och behovet av förebyggande arbete med skolorna kommer att öka.

Samverkan skola, förskola, socialtjänst, fritidsverksamhet och polis

Genom samverkan med polis, föräldrar, förskola, skola, fritidsverksamhet, föreningsliv, psykiatri och andra aktörer identifieras tidigt barn och familjer i behov av stöd. Fokus är på det förebyggande och uppsökande sociala arbetet. Förskolan och socialtjänsten ska verka för att främja trygga och jämlika livsvillkor för alla barn. Ett behov av en mer systematisk samverkan har identifierats där samverkan utgår ifrån ett gemensamt identifierat nuläge och behov där lämpliga funktioner träffas kontinuerligt. Under 2023 tillsätts en arbetsgrupp med deltagare från förvaltningens förskoleavdelning och socialtjänstavdelning med uppdrag att ta fram en plan för samverkan. En tydlig samverkansplan kan bidra till att arbetet bedrivs systematiskt och målinriktat, genom konkreta aktiviteter som främjar jämlika uppväxtvillkor för alla barn.

Ett av de prioriterade fokusområdena i den lokala samverkansöverenskommelsen med Polismyndigheten är "Unga i risk för kriminalitet och skolan som brottsplats". Inom ramen för detta fokusområde samverkar förvaltningen med Östermalms stadsdelsförvaltning och utbildningsförvaltningen, bland annat inom "Ung och trygg på Östermalm och Norrmalm" (UTÖN).

Förvaltningen har tillsammans med Östermalms och Kungsholmens förvaltningar påbörjat ett arbete med att ta fram arbetssätt och rutiner för att möta upp personer som vill lämna sin kriminella livsstil. Som en del i samverkan mellan förvaltningar är en socialsekreterare stationerad hos polisområde city. Syftet är att utveckla samverkan mellan socialtjänst och polis med särskilt fokus på unga.

Platssamverkan bedrivs vid tre olika områden inom stadsdelsområdet, vilket beskrivs närmare under verksamhetsområdesmål 3.6. Två områden har särskilt fokus på ungdomar i riskzon, platssamverkan Klara och platssamverkan Odenplan, Observatorielunden och Vasaparken. I dessa riskzoner vistas även många ungdomar som inte bor inom stadsdelsområdet, vilket medför samverkan mellan myndigheter, andra stadsdelsförvaltningar och olika delar av kommuner i regionen.

Elever med problematisk skolfrånvaro behöver ofta ett samordnat stöd av skola och socialtjänst för att stabilisera skolgången. Förvaltningen har i samverkan med Östermalms stadsdelsförvaltning etablerat skolsociala team bestående av skolsocionomer och personal från grundskolan. Målgruppen för det skolsociala teamet är elever i årskurs 4–9 som har upprepade eller längre tids frånvaro och som riskerar att inte nå kunskapsmålen. Arbetssättet förväntas bidra till att stärka strukturer för samverkan och möjligheten att erbjuda insatser tidigt. Målet med stödet är att eleven ska öka sin skolnärvaro och uppnå behörighet till gymnasiet.

Förvaltningens samverkan med utbildningsförvaltningen gällande Positivt fortgår. Positivt är en särskild undervisningsgrupp för elever som har stora skolsvårigheter och har behandlingsinsats från socialtjänsten samt är inskriven på en kommunal högstadieskola inom Norrmalms stadsdelsområde.

Föräldrastödsprogram

Förvaltningen bedriver generellt föräldrastöd med programmen föräldraskap i Sverige, Alla Barn i Centrum (ABC) 0-2 år, 3-12 år och tonår (13-18 år), föräldrawebben, Barn KOMET och Tonårs KOMET. Under året kommer satsningar att göras på att utbilda fler gruppleddare och att ta fram en mer systematisk uppföljning av föräldrastödsprogrammen. Behov av föräldrastöd ökar och ställer krav på samordning av lokal och gruppleddare. Öppna förskolan utbildade under hösten 2022 handledare till Alla Barn i Centrum 0-2 år. Programmet kommer att erbjudas löpande under verksamhetsåret.

Föräldrar erbjuds råd och stödsamtal utan biståndsbeslut via förvaltningens familjebehandlare. Familjebehandlarna ger även tidigt stöd genom föräldrastödprogrammet Tryggare barn i familjer där det finns en oro för att barnet utsätts för våld.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

En meningsfull fritid för barn och unga är viktig och bidrar till mål 3, god hälsa och välbefinnande. Förvaltningens anpassade fritidsaktiviteter till barn och unga med funktionsnedsättning och till barn och unga med låg socioekonomisk bakgrund samt riktade aktiviteter för att nå fler flickor bidrar till mål 5, jämställdhet och mål 10, minskad ojämlikhet.

Genom ungdomsmottagningens arbete med att främja en god och säker sexuell hälsa, stärka ungas identitets- och personlighetsutveckling samt förebygga och tidigt upptäcka psykisk ohälsa och sociala problem bidrar förvaltningen till att mål 3, god hälsa och välbefinnande; mål 5, jämställdhet; mål 10, minskad ojämlikhet; och mål 16, fredliga och inkluderande samhällen.

Förebyggande arbete gällande ANDTS bidrar till mål 3, god hälsa och välbefinnande, samt mål 16, fredliga och inkluderande samhällen då det finns en tydlig koppling mellan våld och hantering av droger.

Förskola är en viktig skyddsfaktor för barn som far illa eller riskerar att göra det. Genom att säkerställa en hög pedagogisk kvalitet i förskolan bidrar förvaltningen till mål 4, god utbildning för alla.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kulturnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med fastighetsnämnden utforma en strategi för användande och utveckling av parkleksverksamheten och användning av parkleksbyggnader	2023-01-01	2023-06-30

Nämndmål: 1.1.1 Barn och ungdomars uppväxtvillkor är jämlika

Beskrivning

Förvaltningens främjande arbete fokuserar på att möjliggöra konstruktiva livsval genom att stärka barn och ungdomars skyddsfaktorer samt att tidigt upptäcka barn i behov av stöd. Insatser kan till exempel vara att stärka föräldrarollen genom föräldrautbildningar, rådgivning och stöd för nyblivna föräldrar, deltagande i positiva och inkluderande sammanhang. Förvaltningen upplyser vårdnadshavare om förskolans syfte och barns rätt till förskola samt reserverar plats i förskola från det år barnet fyller tre.

Stadsdelsområdet har öppna verksamheter där det finns möjlighet till eget skapande, musik, rörelse och teater. Förvaltningen erbjuder även riktade verksamheter till barn och unga med funktionsnedsättning, till nyanlända ungdomar och för målgruppen inom hbtqi+. Genom mobil fritidsverksamhet för barn och ungdomar förväntas fler ungdomar nås. Nämndens öppna fritidsverksamheter ska vara fria från våld och mentorer i våldsprevention ska implementeras i verksamheten.

Barn ska ges möjlighet att påverka beslut som rör dem och bjudas in att påverka i de verksamheter som de deltar i eller får stöd av.

Fältassistenter ger barn och ungdomar positiva sociala sammanhang och uppmärksammar unga i behov av stöd exempelvis genom föreläsningar i stadsdelsområdets skolor. Fler fältassistenter bedriver socialt fältförlagt arbete utifrån Stockholmsstandarden. Samverkan sker med förvaltningens och innerstadens fältassistenter och förvaltningen preventionssamordnare.

Stadens ANDTS-program ligger till grund för förvaltningens förebyggande alkohol, narkotika, doping, tobak och spel (ANDTS) arbete. Konsumtion av alkohol, narkotika, doping och tobak (ANDT) är högre inom stadsdelsområdet än medel i Stockholm. Satsningar görs på föräldrastödsprogram och förebyggande information till vårdnadshavare, skolpersonal och personal inom stadsdelsområdet. Förvaltningen erbjuder även stöd till verksamheter med handlingsplaner gällande förebyggande arbete.

Förväntat resultat

Barn, unga och föräldrar som bor eller vistas inom stadsdelsområdet känner till och nyttjar vid behov främjande och förebyggande insatser.

Fler barn och unga tar del av och har möjlighet att utöva ett varierat kultur- och fritidsutbud. Riktade verksamheter ger barn och unga med funktionsnedsättning, nyanlända ungdomar, barn och ungdomar som identifierar sig tillhöra målgruppen hbtqi+ ett anpassat och varierat kultur- och fritidsutbud.

Förvaltningen förbättrar förutsättningar för att unga som vistas i riskmiljöer ska lotsas till mottagande, sociala och preventiva aktörer och verksamheter.

Fler föräldrar ska bli erbjudna plats i föräldrastödsgrupper.

Fler vårdnadshavare ska få ta del av generellt förebyggande information.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Andel vårdnadshavare som fullföljer föräldrastödsprogram	80 %		År
ANDT-förebyggande arbete enligt Preventionsindex mini (PI-mini)	89		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fritidsbibliotek	2023-05-01	2023-12-31
Föräldracafé arrangeras tillsammans med Östermalms stadsdelsförvaltning	2023-01-01	2023-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att erbjuda likvärdiga trygga pedagogiska lärmiljöer av hög kvalitet där alla barn leker, lär och utvecklas. En förskola av hög kvalitet verkar socialt utjämnande och bidrar till jämlika uppväxtvillkor.

I nämndens förskolor får barn bästa möjliga förutsättningar för lärande, utveckling, hälsa och välbefinnande. Nämndens förskolor är demokratiskt fostrande mötesplatser, där barn får sina första demokratiska erfarenheter. Det är en likvärdig förskola med hög pedagogisk kvalitet, som genom sitt kompensatoriska uppdrag bidrar till att jämna ut skillnader i barns olika förutsättningar. Nämndens förskolor stöttar alla barn att utveckla nyfikenhet och att utforska sin omvärld.

Förskolan ska vara en lärande organisation som medvetet arbetar för en öppen och tillåtande kultur, som utmanar och uppmuntrar både barn och medarbetare till växande och lärande. Förskollärarna ska ansvara för och leda undervisningen som ska baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet. Kollegialt lärande och gemensamt utvecklingsarbete ska leda till en ökad samsyn som ska stärka likvärdigheten i nämndens förskolor.

Organisationen ska vara stabil och långsiktigt hållbar för att möta framtidens utmaningar och främja en god arbetsmiljö för både medarbetare och chefer. En väl avvägd balans mellan utveckling och kontinuitet ska skapa trygghet och ta vara på kraften hos medarbetarna vilket ska stärka utbildningens kvalitet och främja barns lärande och utveckling.

Under året ska nämndens förskolor, utöver de grund- och huvuduppdrag som framgår av skollag och förskolans läroplan, arbeta utifrån fem fokusområden. Dessa fem fokusområden fördelas i två olika nämndmål utifrån förskolans uppdrag där omsorg, utveckling och lärande ska bilda en helhet. Fokusområdena ska främja samsyn i uppdraget och bidra till en likvärdig utbildning av hög pedagogisk kvalitet. Målen ska ge alla barn bästa möjliga förutsättningar för lärande, utveckling, hälsa och välbefinnande.

Utbildning av hög pedagogisk kvalitet

Under året ska alla förskolor arbeta för att säkerställa förskollärlädda barngrupper, yrkesutbildade barnskötare och pedagogiskt utformade lärmiljöer inomhus och utomhus. Detta för att skapa en förskola av hög pedagogisk kvalitet för alla barn. Digitaliseringens möjligheter ska tas tillvara i undervisning och lärande. Nämndens förskolor ska ta fram en plan för innovation och digitalisering, som utgår från Kvalitetsprogrammet och nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027. Ett digitaliseringsnätverk för förskollärare och barnskötare ska inrättas och chefers förmåga att leda digitaliseringsutvecklingen ska stärkas. Rektor ska i enlighet med skollagen verka som en pedagogisk ledare och ansvara för förskolornas systematiska kvalitetsarbete. Under året ska det pedagogiska ledarskapet och analysförmågan utvecklas för att stärka det systematiska kvalitetsarbetet på alla nivåer i organisationen. Utvärdering och uppföljning av undervisningen ska tydligare synliggöra effekten på barns utveckling och lärande vilket är en förutsättning för fortsatt utveckling av undervisningen.

Språk, kultur och eget skapande

Språk, lärande och identitetsutveckling hänger nära samman och förskolan ska lägga stor vikt vid att stimulera barnens språkutveckling i svenska och andra modersmål. Alla familjer ska erbjudas språksamtal i syfte att identifiera vilka språk som talas i familjen och i och med det stärka arbetet med flerspråkighet. Arbetet med att uppmuntra och tillvarata barnens nyfikenhet och intresse för att kommunicera på olika sätt ska utvecklas. Barnen ska erbjudas en stimulerande miljö där de ges förutsättningar att utveckla sitt språk bland annat genom att lyssna till högläsning och samtala om litteratur och andra texter. Läsning ska vara högt prioriterat i undervisningen och förskolornas samarbete med biblioteken ska fortsätta utvecklas.

I förskolan ska barnen få kunskap om och intresse för det lokala kulturlivet. Barnen ska få ta del av kultur, både i utbildningen genom eget skapande och via professionella kulturaktörer.

Förskolan som demokratisk mötesplats

I förskolan ska alla barn få demokratiska erfarenheter. Språket är demokratins grundpelare och språkutveckling är därför högt prioriterat. Förskollärare och barnskötare ska genom att vara lyhörda och skapa goda pedagogiska relationer med alla barn ge barnen förutsättningar till delaktighet och inflytande. Ett demokratiskt arbetssätt ska också stärka barns förmåga att uttrycka sina egna åsikter samt skapa acceptans och förståelse för andras perspektiv. Förskollärare och barnskötare ska ha ett normkritiskt förhållningssätt och i undervisningen skapa medvetenhet om normer och dess påverkan för att alla barn ska nå sin fulla potential.

Förebyggande och främjande arbetssätt

Förskolan ska fortsätta utveckla och förstärka samverkan med vårdnadshavarna då en god samverkan är avgörande för alla barns trygghet, hälsa och välbefinnande. Vid övergång från förskola till skola ska överlämningen fokusera på barns språkutveckling och utgå från barns individuella behov. Förskolan ska vara trygg och säker för alla barn. Det ska finnas åtgärder för att motverka diskriminering och kränkande behandling. Uppföljning och analys av barnsäkerhetsarbetet ska systematiseras på förvaltnings- och enhetsnivå. Förvaltningens rutiner för klagomål och synpunkter, diskriminering och kränkande behandling ska vara väl kända av all personal i verksamheten.

Ledning och stimulans

Alla barn ska i förskolan ges den ledning och stimulans till lärande och personlig utveckling som de behöver. Utbildningen ska genom det kompensatoriska uppdraget tillgängliggöras alla barn. Barn i behov av särskilt stöd ska uppmärksammas och få förutsättningar till utveckling och lärande utifrån sina individuella behov. För att uppnå likvärdighet i arbetet med barn i behov av särskilt stöd genomförs övergripande analyser av fördelning av tilläggsbelopp och insatser. Barnhälsokonferenser anordnas varje termin med respektive rektor.

Barnhälsokonferenserna är en del av den kvalitativa uppföljningen på individnivå som syftar till att stärka arbetet med barnhälsa utifrån ett främjande och förebyggande perspektiv.

Öppna förskolan

Förvaltningens öppna förskola är en mötesplats med generösa öppettider. Den pedagogiska verksamheten riktar sig i första hand till barnen och utgår ifrån deras behov. Lek och

skapande verksamhet ges stort utrymme och barns utforskande uppmuntras. Öppna förskolan ska också förmedla ett pedagogiskt förhållningssätt till vårdnadshavarna och stärka dem i föräldrarollen. Förvaltningen samarbetar med biblioteket i syfte att motivera familjer till att genom högläsning, rim och ramsor stimulera sina barns språkutveckling från tidig ålder. Genom öppna förskolan erbjuds familjer föräldrastödsprogrammet ABC för barn 0-2 år. Öppna förskolan informerar vårdnadshavare om syftet med förskolan och barns rätt till förskola.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Nämndens förskolor ska arbeta med att kontinuerligt följa upp barns utveckling och lärande för att säkerställa att alla barn får en god och likvärdig utbildning i enlighet med mål 4 i Agenda 2030. Förskolorna ska arbeta för att säkerställa alla barns trygghet, hälsa och välbefinnande som ett led i att barnen ska kunna tillgodogöra sig utbildningen i förskolan. En viktig rättighetsaspekt för förskolan är rätten till likvärdig utbildning och verksamhetens uppdrag att kompensera för skillnader i barns förutsättningar och behov. Förskolans arbete minskar ojämlikhet i linje med mål 10 i den globala agendan. Genom att motverka traditionella könsnormer samt integrera frågor kring jämställdhet, genus och normkritiska perspektiv i det dagliga arbetet och i mötet med föräldrar och barn bidrar förvaltningen till att mål 5, jämställdhet uppfylls.

Förskolans läroplan betonar att utbildningen ska väcka intresse för och kunskaper om hållbar utveckling – ekonomisk, social och miljömässig. Både ett långsiktigt och globalt framtidsperspektiv ska synliggöras och en positiv framtidstro ska prägla utbildningen. Nämndens förskolor ska fortsätta arbetet med att väcka barnens intresse och förståelse för hållbar utveckling och målen i Agenda 2030.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	33 %	33 %	Tertial
 Antal barn per grupp	15	15	Tertial
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	Tertial
 Förskollärartäthet	15,5 st	15,5	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden samt i samråd polis och boende verka preventivt för att öka tryggheten i skolan. Den samverkan ska ske på samma sätt gentemot fristående skolor	2023-01-01	2023-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla stödet till elever med funktionsnedsättningar som går ut gymnasieskola och gymnasiesärskola	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: 1.2.1 Förskolan är en demokratisk mötesplats där alla barn leker, lär och utvecklas

Beskrivning

Undervisningen i nämndens förskolor är av hög pedagogisk kvalitet. Alla barngrupper leds av en förskollärare som ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla undervisningen. Förskolorna stimulerar och utvecklar barnens språk, i såväl svenska som andra modersmål. Förskolornas pedagogiska lärmiljöer stimulerar och uppmuntrar till utveckling och lärande utifrån uppdrag i läroplanen.

Barnen får ta del av kultur, både genom eget skapande och genom professionella kulturaktörer. Förskolan stärker sitt arbete med demokratiska förhållnings- och handlingssätt, bland annat genom att ha ett normmedvetet förhållningssätt, att uppmuntra till ett utforskande lärande och att genom att sätta dialogen i centrum ge barnen inflytande och delaktighet i utbildningen.

Öppna förskolan erbjuder en pedagogisk verksamhet som är rolig och stimulerande för barnen och där familjer kan få råd och stöd i föräldrarollen.

Förväntat resultat

Utbildningen i förskolan uppmuntrar till lek och ger den ledning och stimulans barnen behöver för att kunna nå så långt som möjligt i sitt lärande och sin utveckling.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn uppmuntras till att utveckla sitt språk.	84		År
Andel vårdnadshavare som upplever att deras barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs.	71		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla familjer erbjuds språksamtal i syfte att stärka arbetet med flerspråkighet.	2023-01-01	2023-12-01
Ett digitaliseringsnätverk för förskolan inrättas. Varje enhet utser en medarbetare per förskola som ska ingå i nätverket.	2023-01-01	2023-08-30
Fördjupa analysen i det systematiska kvalitetsarbetet på alla nivåer i organisationen.	2023-01-01	2023-12-01
Gemensam översyn och utveckling av förskolläraernas och arbetslagens tid för uppdraget i nämndens förskolor.	2023-01-01	2023-12-01
Nämndens förskolor förstärker samarbetet med biblioteket.	2023-01-01	2023-12-01
Plan för digitalisering och innovation tas fram.	2023-01-01	2023-12-01
Riktad insats för att stärka arbetsplatsledarna i sin yrkesroll.	2023-01-01	2023-12-01

Nämndmål: 1.2.2 Förskolan främjar alla barns trygghet, hälsa och välbefinnande

Beskrivning

Förskolorna arbetar kompensatoriskt för att främja likvärdiga livschanser och ge alla barn det stöd de behöver för att främja såväl trygghet som personlig utveckling. Alla barn är delaktiga och har inflytande över utbildningen. Förskolorna säkerställer att utbildningen anpassas efter barns individuella behov. Medarbetare inom förskolan har kompetens för att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Samverkan med vårdnadshavare och skola är god och främjar likvärdiga livschanser. Öppna förskolan erbjuder föräldrastödsprogrammet ABC för barn 0-2 år. Förvaltningen upplyser vårdnadshavare om förskolans syfte och barns rätt till förskola samt reserverar plats i förskola från det år barnet fyller tre år.

Förväntat resultat

Alla barn, utifrån sina förutsättningar, möter en trygg och god miljö där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Andel vårdnadshavare som upplever att sitt barn känner sig trygg på förskolan.	89		År
Andelen vårdnadshavare som upplever sig välkomna att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten.	81		År
Antal förskolor som genomfört barnskyddsronder.	28		År
Antal rektorer som deltagit vid två barnhälsokonferenser under året.	5		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolorna använder bildstödsverktyget Wigit online som en del av arbetet med tydliggörande pedagogik.	2023-01-01	2023-12-01
Förskolorna tar fram aktiviteter med fokus på att öka alla barns delaktighet och inflytande över utbildningen	2023-01-01	2023-12-01
Implementering av förskolans nya rutin för synpunkter och klagomål	2023-01-01	2023-05-01
Resultat från barnskyddsronder ska analyseras på aggregerad nivå.	2023-01-01	2023-12-01
Ta fram en arbetsprocess för att öka inskrivningsgraden i förskolan utifrån förändring i Skollagen (2010:800).	2023-01-01	2023-12-01
Utreda och utveckla formen för överlämning av dokumentation vid övergång mellan förskola och skola.	2023-01-01	2023-03-31
Öppna förskolan erbjuder föräldrastödsprogrammet ABC för 0-2 åringar.	2023-01-01	2023-12-01

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att behov av stöd uppmärksammas tidigt och att de insatser som ges är av hög kvalitet och grundade i evidens och beprövad erfarenhet.

Behov av stöd uppmärksammas tidigt och stöd erbjuds utifrån varje persons specifika situation

Förvaltningen kommer fortsätta arbetet med att ställa om från specialiserad socialtjänst till mer förebyggande och tidigt stöd, i enlighet med förslag i den nya socialtjänstlagen. En viktig del i det förebyggande arbetet är stöd till och samarbete med föräldrar. Föräldrar kan vända sig direkt till förvaltningens familjehandlare för att få råd och stödsamtal, vilket även beskrivs under mål 1.1. Föräldrar som kommer i kontakt med familjerätten informeras alltid om stödinsatser och uppmanas ta del av dessa. Genom orosanmälningar kan förvaltningen tidigt få kännedom om barn som far illa eller riskerar att utvecklas ogynnsamt.

Anmälningsseminarium för förskola, skola, öppna fritidsverksamheter och andra professionella anordnas varje termin. Det arrangeras även kunskapshöjande seminarium gällande våld och missbruk till medarbetare inom förskola, fritidsverksamhet och skola. För att fånga upp förskolornas behov kommer en dialog att ske med nämndens förskolor och fristående förskolor. En arbetsgrupp med representanter från förvaltningens förskoleavdelning och socialtjänstavdelning har bildats i syfte att strukturera samverkan.

Ungdomar aktuella inom förvaltningens familjevård får en långsiktig planering utifrån behov av stöd och insatser mot ett självständigt liv. I samverkan med Region Stockholm säkerställer förvaltningen att alla barn som placeras av socialtjänsten genomgår en hälso- och tandundersökning. Förvaltningen uppmärksammar särskilt placerade barns skolgång. Om betygen i kärnämnen inte är godkända sker konsultation med skola och familjehem där åtgärder formuleras i en genomförandeplan.

Unga med svårare missbruk är en växande grupp som en effekt av större isolering i hemmet under pandemin varför arbetssätt för att bemöta detta behöver prioriteras under året.

Förvaltningen har beviljats lokalt utvecklingsmedel (LUM) för tidigt stöd till minderåriga EU-medborgare som vistas i en gatumiljö. Syftet är att återföra barnen/ungdomen till sin stadigvarande hemvist för att minska risken för utsatthet och bristande omsorg. Inom ramen för projektet kommer det kartläggas möjliga vägar till samverkan gällande unga EU-medborgare inom staden.

Förvaltningen erbjuder ett individanpassat stöd till personer med psykiska funktionsnedsättningar såsom boendestöd, sysselsättning, träfflokal och stödboende. Stödet syftar till en fungerande och hållbar livssituation och utgår från ett brukarperspektiv och den enskildes inflytande är ledande. Samverkan med hälso- och sjukvården är en viktig del av stödet och kommer att utvecklas vidare. Samordnade individuella planer bidrar till ett helhetsperspektiv och ökad delaktighet för individen.

Budget- och skuldrådgivningen är samordnad för hela innerstaden och erbjuder rådgivning i syfte att förhindra överskuldsättning samt minska risk för hemlöshet. Individer ska ges råd och stöd för att balansera sin vardagsekonomi och förbättra sin skuldsituation. Antal unga vuxna som är skuldsatta har ökat under pandemin. Arbetssätt för att möta detta ska utvecklas vidare. Delvis kommer arbetet att ske utåtriktat i form av seminarier för att göra budget- och skuldrådgivning känd för invånarna och därmed förebygga skuldsättning.

Personer med funktionsnedsättning deltar på lika villkor i samhället

Personer med funktionsnedsättning har en fungerande vardagsituation, en hållbar boendesituation, en meningsfull sysselsättning och deltar på lika villkor i samhället. Förvaltningen arbetar utifrån stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Förvaltningens arbete med tillgänglighet och delaktighet för funktionshindrade utförs genom att insatser anpassas till den enskildes individuella behov och utformas tillsammans för att utveckla, stärka och bibehålla färdigheter för att klara sitt dagliga liv. Förvaltningen arbetar vidare med att skapa tydlighet och delaktighet i handlägningsprocess och utförande av insats. Förvaltningen har beviljats projektmedel för att utveckla samverkan mellan Balders öppna träfflokal och Vasaträffen. Målgruppen är äldre personer med långvarig psykisk funktionsnedsättning. Inom nämndens förskolor får barn med funktionsvariationer det stöd de behöver genom god samverkan med vårdnadshavare och hälso- och sjukvården. Handlingsplaner upprättas där behov finns och extra resurser riktas till de barn som tillfälligt eller varaktigt har behov av särskilt stöd för sin utveckling. Anpassningarna kan handla om att säkerställa fysisk, social och/eller pedagogisk tillgänglighet.

Parkerna ska vara tillgängliga för alla och därför genomförs kontinuerligt åtgärder som stärker tillgängligheten, i enlighet med nämndens parkplan. Exempel på åtgärder är kontrastmarkeringar, räckeskompletteringar i trappor, utplaceringar av nya tillgängliga soffor samt soffbord och jämnare markmaterial. I samhällsplaneringen finns ett tydligt tillgänglighetsperspektiv, bland annat genom att planera för offentliga platser som upplevs som trygga och välkomnande för alla.

Stadens nya organisation och arbetssätt för råd för funktionshinderfrågor väntas bidra till ökad delaktighet och inflytande. Uppdragen för råden är att stödja och ge råd i stadens arbete med tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Möten i råden ska ägnas åt strategiska frågor som driver funktionsfrågorna framåt och ökar livskvaliteten för målgruppen. Sakkunskapen i råden ska tas till vara på ett mer systematiskt och sammanhållande sätt. Förvaltningen ska utveckla arbetet i rådet för funktionshinderfrågor tillsammans med Kungsholmens stadsdelsförvaltning utifrån stadens vägledning med fokus på strategiska frågor kopplade till tillgänglighet och delaktighet.

Samverkan med Region Stockholm och andra myndigheter

Samverkan sker exempelvis med hälso- och sjukvård, psykiatri, rehabiliteringen, kriminalvården och frivården. Enskilda med insatser från olika huvudmän ska få rätt stöd och insatserna ska samordnas. Förvaltningen arbetar med samverkan för barn i behov av särskilt stöd (BUS) och genom samordnad individuell plan (SIP). Förvaltningens SIP-samordnare arbetar för att vidareutveckla samverkan med skola, barn- och ungdomspsykiatri (BUP), Habiliteringen och förvaltningens verksamheter i syfte att skapa en helhetssyn kring den enskildes situation, vilket formuleras i en samordnad individuell plan (SIP). Utredningar och beslut gällande barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som behöver stöd från förvaltningen ska skyndas på.

Odenplans ungdomsmottagning bedrivs i samverkan med Region Stockholm.

Stöd till anhöriga

Implementering av programmet för stöd till anhöriga fortgår med fokus på att uppmärksamma anhöriga i behov av stöd samt erbjuda insatser. Erfarenheter från kartläggningen som genomfördes 2022 av förvaltningens beställarenhet ligger till grund för den fortsatta implementeringen av programmet. "Må bra"-aktiviteter och "Hämta kraften"-kurs ska fortsätta anordnas för att anhöriga ska få återhämtning och en tillvaro med inslag av kulturella-, fysiska- och sociala aktiviteter. Samverkan med stadens, i synnerhet innerstadens anhörigkonsulenter, ska fortgå för att kunna erbjuda anhöriga ett varierat utbud och för att dela goda exempel samt bidra till ett jämlikt anhörigstöd i staden.

Vid utredningar uppmärksammas vilket stöd anhöriga bidrar med och därmed vilket behov av avlastning som bör tillgodoses.

Syskon till barn med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning uppmärksammas och informeras om möjligheter till eget stöd.

Våld i nära relationer

Förvaltningen fortsätter att tillämpa evidensbaserade metoder och verktyg för att upptäcka förekomst av våld. Samverkan sker inom förvaltningens verksamheter, med andra förvaltningar och Relationsvårdscentrum innerstaden (RVCI). Syftet med samverkan är att vidareutveckla arbetssätt för att upptäcka och ge stöd till våldsutsatta, våldsutövare och barn som bevittnat våld. Kvinnor och barn som är eller har varit utsatta för våld av närstående är en prioriterad grupp. Våldsutsatta som tvingas flytta ges stöd till annat boende och i samverkan med Bostadsförmedlingen undersöks möjligheter till förtur till boende.

Utvecklingsarbete fortgår för att upptäcka och ge stöd till våldsutsatta med särskild sårbarhet såsom äldre, personer med funktionsnedsättning eller individer med beroendeproblematik. Anhöriga till brottsoffer som utsatts för dödligt våld får förstärkt stöd i samarbete med Region Stockholm. Ett strukturerat arbetssätt för regelbundna och likvärdiga riskbedömningar av fortsatt våld implementeras. Detta omfattar hur och när informationsutbyte av riskbedömningar ska ske med polis.

Ett arbete fortgår med att implementera arbetssätt för att nå och motivera våldsutövare att ta emot stödinsatser för att bryta sitt beteende.

Barn som bevittnat eller upplevt våld av anhörig ska hjälpas vidare för stödsamtal inom RVCI. När barn placeras med förälder på skyddat boende ska förvaltningen beakta barnets bästa. I samband med placering ges barnet möjlighet till fungerande förskola eller skolgång. Om det är oundvikligt med uppbrott från befintlig förskola/skola sätts kompensatoriska åtgärder in.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Förvaltningen arbetar i enlighet med barnkonventionen att ha ett barnrättsperspektiv vid varje beslut och utredning som rör barn. Barn vars föräldrar får insatser genom socialtjänsten erbjuds stödsamtal i syfte att öka barnets inflytande och delaktighet. Vid behov sker samverkan med övriga aktörer i ärenden där barn är aktuella, och barn i behov av insatser från olika huvudmän får en samordnad individuell plan (SIP).

För att säkerställa att hänsyn tas till barnrättsperspektivet i ärenden där en förälder eller vårdnadshavare aktualiseras hos socialtjänsten arbetar förvaltningen med metoden ”Tillsammans för barnen”. Det är ett gemensamt arbetssätt mellan förvaltningens vuxenhet och familjeenhet runt systematisk samhandling kring barnfamiljer för att minska arbetssätt i stuprör och öka helhetssyn utifrån barnets perspektiv. Förvaltningens arbete med att stärka barns delaktighet görs individuellt vid barnsamtal utefter önskemål, ålder och mognad. När det finns behov används ord- och bildstöd för att öka barns delaktighet.

Barns inflytande och delaktighet i utredningar och möjlighet att komma till tals stärks genom implementering och användning av enkätverktyget Viewpoint. I första skedet kommer barn som är familjehemsplacerade eller aktuella för utredning omfattas och få en enkät skickad till sig inför ett fysiskt möte. Utifrån barnets svar på enkäten förbereds och formas mötet utifrån det som barnet lyft som mest prioriterat. Statistik från verktyget kommer att kunna ge underlag för hur barn och unga upplever kontakten med socialtjänsten samt ligga till grund för verksamhetsutveckling.

Jämställdhetsperspektivet ska integreras vid beslutsfattande för att möta den enskildes behov oavsett kön, vilket bidrar till mål 5, jämställdhet, och mål 10, minskad ojämlikhet i Agenda 2030. Det görs genom aktgranskningar med fokus på jämställdhet för att handläggning ska göras rättssäker och likställig. Könsupplad statistik analyseras i syfte att uppmärksamma skillnader och likheter så att inflytande och resurser mellan kvinnor och män fördelas rättvist.

Invånare i kontakt med förvaltningen ska uppleva ett gott bemötande utan diskriminering. I möte med handläggare bemöts individen på ett respektfullt sätt med den enskildes möjligheter till självbestämmande i fokus, vilket bidrar till mål 10, minskad ojämlikhet.

Förvaltningens arbete för att motverka missbruksproblematik och psykisk ohälsa bidrar till mål 3, god hälsa.

Förvaltningens arbete för att minska ojämlikhet och våld i nära relationer bidrar till att uppfylla mål 16 om fredliga och inkluderande samhällen i Agenda 2030.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	24 %	24 %	Tertial
 Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	80 %	öka	År
 Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	90 %	öka	År
 Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	80 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	90 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	79 %	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)	80 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)	80 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (våld i nära relation)	70	Tas fram av nämnd	År
 Andel placerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	75 %	75 %	Tertial
 Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	80 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	87 %	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna förbereda för en centralisering av hälso- och sjukvården inom socialpsykiatriens bostäder med särskild service från den 1 januari 2024	2023-01-01	2023-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna samla och följa statistik över antal ansökningar, beslut och avslag avseende ledsagning/ledsagarservice och biträde av kontaktperson i syfte att säkerställa likställighet	2023-01-01	2023-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden vidareutveckla skolsociala team i hela staden, samt utöka socialtjänstens närvaro i skolan, fritidshem och fritidsklubbar	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: 1.3.1. Invånare lever ett självständigt liv

Beskrivning

Förvaltningens förebyggande arbete inriktas på att bibehålla och stärka funktioner, motverka risk för fysisk och psykisk ohälsa, ofrivillig ensamhet, suicid, och utanförskap.

Förvaltningen har en god samverkan mellan förskolan, skolan, fält- och fritidsenheten, de öppna verksamheterna, socialtjänsten, äldreomsorgen, Polismyndigheten och Region Stockholm. Förvaltningens förskolor arbetar förebyggande, bland annat genom att uppmärksamma barn som har behov av utökat stöd eller som riskerar att fara illa och har ett nära samarbete med socialtjänsten.

Förvaltningen arbetar för att barn och ungdomar ska få sina grundläggande behov tillgodosedda genom trygga och stabila uppväxtförhållande och förutsättningar som gynnar deras utveckling. Arbetet fokuseras på de mest utsatta barnen vars familjer kan behöva stöd för att tillgodose barnens behov eller där barnen i vissa fall behöver skydd för att inte skadas i sin utveckling. Arbetet utgår från att alltid ha barnet i fokus och bidra till en positiv skillnad för de barn som behöver socialtjänstens stöd.

Genom upprättande av en samordnad individuell plan (SIP), samordnas insatser och stöd

utifrån den enskildas behov oberoende av huvudman.

Förvaltningen arbetar utifrån Stockholms stads program för stöd till anhöriga 2021-2024 och de situationer som anhöriga kan befinna sig i för att kunna vägleda och informera om stödinsatser.

Förvaltningen ger stöd till våldsutsatta genom att arbeta enligt stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation. Samverkan sker mellan förvaltningens enheter och med relationsvårdscentrum i innerstaden (RVCI) och andra viktiga intressenter såsom exempelvis förskola och skola. Ett utvecklingsarbete ska genomföras för att nå och stötta våldsutsatta med särskild sårbarhet.

All myndighetsutövning är rättssäker och tillvaratar den enskildes resurser. Erbjudna insatser är av hög kvalitet som bygger på evidensbaserade metoder. Enskilda ska vara delaktiga i utredningsförfarandet och vara delaktiga i hur insatsen utformas.

Förvaltningens medarbetare är väl förtrogna med program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023. Genom att använda AKK, Alternativ och Kompletterande Kommunikation ökar människors möjlighet att uttrycka sina behov av stöd, tillgodogöra sig stödet på bästa sätt och kunna vara delaktiga.

Förväntat resultat

Behov av stöd uppmärksammas tidigt och stöd erbjuds utifrån varje persons specifika situation.

Personer i behov av stöd får insatser och ett bemötande som stärker förmågan till ett självständigt liv. Genom förebyggande arbete med barn och unga vuxna kan långvarig psykisk ohälsa undvikas.

Socialtjänsten når utsatta barn, unga och vuxna i ett så tidigt skede som möjligt. Barn som far illa, eller riskerar att fara illa, uppmärksammas tidigt och samverkan sker mellan socialtjänst och förvaltningens övriga verksamheter samt skolor, Region Stockholm och Polismyndigheten.

Personer med funktionsnedsättning får stöd till en fungerande vardag, en hållbar boendesituation och en meningsfull sysselsättning. Personer som har svårigheter att uttrycka sig erbjuds anpassad kommunikation eller kognitivt stöd.

Anhörigas livssituation uppmärksammas i verksamheterna och stödinsatser erbjuds för att förebygga ohälsa.

Personer utsatta för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål, sexuellt våld oberoende relation samt sex mot ersättning, erbjuds individuellt utformade stödinsatser. Vårdsutövare erbjuds individuellt anpassat stöd för att bryta sitt beteende.

Genom budget- och skuldrådgivning ges invånarna stöd för att uppnå en balanserad vardagsekonomi och förbättring av sin skuldsituation.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Andel våldsutsatta där målet med insats från Relationsvårdscentrum (RVCI) uppnåtts	70 %		År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Andel våldsutövare där målet med insats från Relationsvårdscentrum innerstaden (RVCI) uppnåtts	70 %		År
♀ Antal våldsutövare i en nära relation eller i en hederskontext som har kontakt med Relationsvårdscentrum			Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
All personal i förskolan ska få information om anmälningsplikt enligt socialtjänstlagen.	2023-01-01	2023-12-31
Plan för samverkan mellan förskola och socialtjänst tas fram.	2023-01-01	2023-06-01

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta för en äldrevänlig stad där äldre har möjlighet att leva ett aktivt och hälsosamt liv med fokus på respekt, delaktighet och inflytande, samverkan samt social inkludering.

Handlingsplan för en äldrevänlig stad

Ett perspektiv som genomsyrar förvaltningens arbete är åldrandet som en livslång process, som formas av flera faktorer. Därutöver behöver förvaltningens arbete vara både långsiktigt och hållbart, samt utgå från att äldre är en grupp med varierande behov och förutsättningar. Förvaltningens framtagna handlingsplan kring äldrevänlig stad med tillhörande aktiviteter utgör en viktig grund i det fortsatta utvecklingsarbetet samt i uppföljning.

Vidare bidrar nämnden till kommunfullmäktiges mål genom att nämndens verksamheter inom äldreomsorgen under 2023 arbetar utifrån prioriterade områden. Dessa är; information och kommunikation, en sammanhållen dokumentation samt hälsofrämjande arbete. De prioriterade områdena bidrar till att äldre får individuellt anpassat stöd, vård och omsorg av hög kvalitet präglad av självbestämmande och trygghet.

Förebyggande arbete och social inkludering

Förvaltningen fortsätter att under 2023 erbjuda öppna aktiviteter på förvaltningens aktivitetscenter och på den kommunövergripande öppna mötesplatsen Vasaträffen. Syftet med aktiviteterna är att utifrån den äldres fokus bibehålla funktioner, motverka ofrivillig ensamhet och främja ett hälsosamt åldrande. Nämndens hälso pedagog och friskvårdsledare är viktiga aktörer i den fortsatta utvecklingen av aktiviteterna. Inspirationsdagar och Seniorveckan anordnas under 2023 med målsättningen att erbjuda aktiviteter som bland annat bidrar till social inkludering samt ger de äldre möjlighet att lära känna förvaltningens verksamheter och få information om vart de kan vända sig vid behov av stöd och hjälp i vardagen.

Arbetet med ”Aktiviteter på stan” och parkvandringar fortsätter för att ge en öppen mötesplats till äldre inom stadsdelsområdet och skapa möjligheter för de äldre att vara en del av samhällslivet. Förvaltningen ser att de aktiviteter som erbjuds på sociala träffpunkter är väl besökta av äldre från olika delar av stadsdelsområdet. Därför ser förvaltningen behov av att

under 2023 utreda om det finns möjligheter att etablera nya aktivitetscenter i syfte att öka tillgängligheten och skapa flera platser för social samvaro, vilket går i linje med kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet.

I syfte att motverka och förebygga ofrivillig ensamhet, främja en god psykisk hälsa samt bidra till social inkludering på vård- och omsorgsboende erbjuds de äldre daglig utevistelse och tillgång till olika typer av aktiviteter, både individuellt och i grupp. Vidare fortsätter förvaltningen under 2023 att utveckla och utöka aktiviteterna bland annat genom att fortsätta med besökshund inom nämndens vård- och omsorgsboende i egen regi. Förvaltningens samverkan med kulturförvaltningen fortgår avseende utveckling av den nya modellen för äldres möte med kultur. Verksamheten med kulturturnéer ska utvecklas under 2023 på bland annat nämndens vård- och omsorgsboenden i egen regi. Förvaltningens arbete med mat och måltider samt nattfasta med syfte att förebygga undernäring, stärka hälsofrämjande perspektiv och bidra till social samvaro fortgår under 2023 med stöd av måltidsombud, nämndens dietist samt med riktade medel via Matlyftet.

Arbetet för att stärka äldres psykiska hälsa fortgår under 2023 med bland annat stöd i handlingsplan för suicidprevention. Arbetet med kompetensutveckling av medarbetare inom området psykisk hälsa i alla verksamheter fortsätter med fokus på att stärka hälsofrämjande perspektiv och arbeta förebyggande i samverkan med regionen. Förvaltningen har även beviljats projektmedel för att under 2023 fortsätta utveckla samverkan mellan Vasaträffen och Balders öppna träfflokal för personer med långvarig psykisk funktionsnedsättning.

Delaktighet och inflytande

Den äldres fokus fortsätter att vara ett viktigt perspektiv genom dialogen med nämndens pensionärsråd och representanter från civilsamhället samt genom att involvera äldre i olika forum för delaktighet. Synpunkter från fokusgrupper som förvaltningen har tagit del av bland annat i samband med seniorveckan kommer att tas tillvara i planering av nya aktiviteter under 2023.

För att öka äldres delaktighet i sin vardag arbetar förvaltningen med att kontinuerligt anpassa insatser på individnivå genom ramtid inom hemtjänsten samt genom att systematiskt utveckla dokumentationen så att den blir mer sammanhållen. Utvecklingsarbetet sker i samverkan mellan beställare och utförare, med stöd av processledare i dokumentation. Utredningsmetodiken inom nämndens beställarenhet för äldreomsorg kommer att utvecklas vidare till att i ännu högre grad integrera det salutogena perspektivet i handläggningen.

Nämndens hemtjänst i egen regi fortsätter under 2023 arbetet med fast omsorgskontakt i syfte att stärka kontaktmannaskapet samt fortsätta höja graden av kontinuitet i utförandet av hemtjänstinsatser. För att uppnå ännu högre kontinuitet arbetar förvaltningen med identifierade framgångsfaktorer som bidragit till de senaste årens ökning.

Förvaltningens beställarenhet för äldreomsorg fortsätter arbetet med multiprofessionellt arbetssätt kring demens i samverkan med regionen och som ett led i stjärnmärkningen. Stjärninstruktörerna arbetar med implementering av metoder och arbetssätt för att tillförsäkra ett fortsatt verksamhetsnära lärande. Den kommunala hemtjänsten fortsätter under 2023 med att vidareutveckla arbetet med personcentrerat stöd genom demensteam. Fokus för det

kommande arbetet är att utveckla kompetensen bland medarbetare genom Nollvision från Svenskt demenscentrum samt att stärka det förebyggande arbetet för personer med demenssjukdom.

Kompetens-, chefs- och personalförsörjning samt kompetensutveckling är avgörande för en god och kvalificerad äldreomsorg, vilket beskrivs närmare under verksamhetsområdesmål 3.4 "Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb".

Samverkan och partnerskap

Hälso- och sjukvården inom nämndens verksamheter ska vara samordnad, tillgänglig och patientsäker. Lärdomarna från covid-19 pandemin tillvaratas i nämndens verksamheter och intensifieras genom implementering av de nya föreskrifter och allmänna råd om smittförebyggande åtgärder (2022:44). Bland annat fortsätter nämndens arbete med att stärka grundbemanningen inom nämndens vård- och omsorgsboenden och utveckla hälso- och sjukvårdsdokumentationen. Utvecklingsarbetet kring hygienombudsrollen fortgår under 2023 i samverkan med medicinskt ansvarig sjuksköterska. Under hösten 2022 har förvaltningen inlett ett samarbete med en ny läkarorganisation för att öka kontinuiteten och närvaron av läkarcompetens i nämndens vård- och omsorgsboenden. Samarbetet med läkarorganisationen ska bygga på långsiktighet, informationsöverföring och på den äldres fokus.

Samverkan med regionen i syfte att hitta gemensamma arbetssätt för en omställning till samordnad och tillgänglig vård med utgångspunkt i den äldres behov fortgår. Ett viktigt led i förvaltningens arbete är att fortsätta stärka samverkan mellan nämndens verksamheter och den regionala primärvården genom gällande samverkansöverenskommelse. Ytterligare ett led i arbetet är förvaltningens fortsatta arbete med att erbjuda trygga utskrivningsprocesser genom samordnad utskrivningsplanering tillsammans med regionen samt Tryggt mottagande i hemmet.

En viktig del av det systematiska kvalitetsarbetet är att ta del av forskningsresultat och samverka med akademi, näringsliv och andra aktörer. Förvaltningen har en långvarig och väl etablerad samverkan gällande verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och arbetsplatsförlagt lärande (APL) med universitet/högskolor och lärosäten. Nämndens adjungerade kliniska adjunkt (AKA) är en viktig del i den fortsatta samverkan med universitet/högskola och lärosätena. Förvaltningen har under 2022 skapat strukturer, arbetssätt och processer för att utse Väderkvarnens vård- och omsorgsboende till en akademisk nod och beslut från Äldreförvaltningen väntas bli meddelat under 2023. En akademisk nod innebär, förutom student- och elevmottagande, ett åtagande om att arbeta strukturerat och organiserat med utbildning, utveckling och forskning. Målet är att höja kvaliteten på boendet och skapa en miljö för kunskapsutveckling. Vidare planerar förvaltningen att under 2023 öppna ett kliniskt träningscentrum – Metodikum inom Väderkvarnens vård- och omsorgsboende i syfte att utveckla en vårdpedagogisk miljö som skapar förutsättningar för gemensamt lärande och praktisk behovsanpassad träning för medarbetare.

Sedan 2021 finns det ett etablerat samarbete mellan den öppna mötesplatsen Vasaträffen och en närliggande förskola i syfte att skapa meningsfulla sammanhang där äldre och yngre kan mötas över generationsgränser. Under 2022 har gemensamma aktiviteter genomförts med gott resultat och avdelningarna kommer att vidareutveckla detta samarbete kommande år. Även

ungdomsbesöken i nämndens verksamheter inom äldreomsorgen fortgår under 2023 som ett led i att skapa bryggor mellan generationer, ge unga en utvecklande start i arbetslivet samt att minska den ofrivilliga ensamheten bland äldre.

Bostäder och stadsmiljö

I kommunfullmäktiges budget 2023 ska stadsdelsnämnderna värna servicehusen som boendeform så länge efterfrågan och behovet för boendeformen finns. Det ska vara möjligt att anpassa nuvarande servicehusbestånd om efterfrågan och behovet förändras. Förvaltningen har tidigare år, senast 2022, utrett nuvarande servicehusbestånd i egen regi. Resultatet av utredningen visar att beläggningsgraden i nämndens servicehus successivt har minskat samt att efterfrågan på insatstypen i staden också minskar, även efter pandemin. Därmed fortsätter förvaltningen att samverka med äldreförvaltningen kring behovet och efterfrågan av olika boendeformer utifrån den äldres fokus samt följer utvecklingen i staden i samband med boendeplaneringen.

Ytterligare en viktig del i förvaltningens arbete för ett äldrevänligt stadsdelsområde är att fortsätta anpassa stadsmiljön till de äldres behov och önskemål. Stadsdelsområdets offentliga rum och parker är betydelsefulla för de äldres rekreation, livskvalitet och möjligheter att bryta social isolering. Förvaltningen samverkar därför med andra förvaltningar och fastighetsägare i staden för att utveckla platser i stadsmiljön som kan göras mer tillgängliga och öppna för äldre. Utemiljön i anslutning till nämndens verksamheter utvecklas i samverkan med hyresvärdar i syfte att skapa miljöer för social stimulans, ökad social samvaro och ökad aktivitetsnivå.

Arbetet med hemlöshet och boendeplanering beskrivs under verksamhetsområdesmål 3.3 "I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med".

Kommunikation och information

En del av ett äldrevänligt stadsdelsområde är att stärka målgruppsdialogen. Förvaltningen deltar i det stadsövergripande arbetet med att utveckla kommunikationskanalerna med äldre och fortsätter utveckla arbetet och dialogen via nämndens öppna mötesplatser och aktivitetscenter för seniorer. Under 2023 kommer nämndens verksamheter att implementera senior.stockholm som sökverktyg för att nå ut till fler äldre inom stadsdelsområdet. Aktuell information om nämndens verksamheter tillgängliggörs genom hemsidan, men även skriftligt i verksamheterna och i digitala skärmar.

Nämndens öppna verksamheter fortsätter genom sitt uppsökande arbete att fånga upp äldre som är ofrivilligt ensamma i syfte att nå så många äldre som möjligt ska den öppna mötesplatsen fortsätta med att tillgängliggöra aktuella aktivitetsprogram i stadens digitala kalendarium. Det påbörjade arbetet med en digital medlemsgrupp fortgår och utvecklats i syfte att nå ut med aktuellt aktivitetsprogram. Arbetet med trivselråden fortgår nästkommande år med fokus på att ta del av önskemål och synpunkter från de äldre samt utveckla medborgardialogen med de olika seniorboendena i stadsdelsområdet.

Sammanhållen digitaliseringsutveckling

De arbetssätt som leder till en sammanhållen digitaliseringsutveckling ska under 2023 stärkas genom att äldreomsorgens digitala nätverk fortsätter att vara ett viktigt forum för samordning

och kunskapsutbyte inom förvaltningen. Likaså ska det nätverk som finns mellan innerstadsdelarna fortgå som ett led i att hitta och utveckla gemensamma lösningar, arbeta långsiktigt och sprida goda exempel mellan stadsdelsförvaltningarna.

Under 2023 implementerar förvaltningen digitala läkemedelsskåp inom vård- och omsorgsboende i syfte att öka spårbarheten och patientsäkerheten. Implementeringen sker i samverkan med andra innerstadsdelar. Förvaltningens utvecklingsarbete med digital signering av insatser inom vård- och omsorgsboende skalas upp under 2023 till att innefatta fler insatser i syfte att säkra en god vård och omsorg. Införandet av nyckelfri hemtjänst kommer att enligt plan påbörjas i innerstaden under 2023.

Förvaltningens fixartjänst har utökats till att kunna erbjuda digitalt stöd i hemmet och under 2023 ska arbetet med fixartjänst fortsätta att utvecklas i syfte att nå fler äldre med behov av stöd med digital teknik. Förvaltningen fortsätter även sitt arbete med IT-café och digitala inspirationsdagar inom nämndens öppna mötesplatser för att erbjuda möjligheter till fler äldre att praktiskt testa att använda digitala hjälpmedel.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Nämndens planering för 2023 bidrar till genomförandet av de globala målen i Agenda 2030. Arbetet med mat, måltider och nutrition för att säkerställa näringsbehov och trivsel är kopplat till mål 2, ingen hunger samt mål 3, god hälsa och välbefinnande. Nämndens verksamheter inom äldreomsorgen ska erbjuda fysiska, sociala och kulturella aktiviteter för att bidra till att äldre får leva ett självständigt liv, bryta social isolering och förebygga psykisk ohälsa, vilket även bidrar till att nå mål 3.

För att bidra till mål 10, minskad ojämlikhet, mäter beställarenheten följsamheten till ledorden för att uppnå en rättssäker myndighetsutövning med fokus på klienten. Förvaltningen ska även upprätthålla den samverkan med representanter för de nationella minoriteter som etablerats för att så långt som möjligt ge äldre likartade förutsättningar att delta i samhället.

Mål 5, jämställdhet, främjas genom att, där det är möjligt, redovisa och analysera resultat av brukarundersökningar och kvalitetsuppföljningar könsuppdelat för att identifiera omotiverade skillnader och vid behov ta fram åtgärder. Förvaltningen arbetar vidare med att utveckla aktiviteterna på öppna verksamheter och mötesplatser i syfte att nå ut till fler män.

Förvaltningens beställarenhet fortsätter sitt arbete med jämställdhetsanalyser av utredningar och biståndsbeslut i syfte att identifiera omotiverade skillnader i biståndsbedömningen och åtgärda dessa.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	87 %	87 %	År
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	79 %	79 %	År
 Andel seniorer som är nöjda med tillgången till information om Stockholm Stad och dess verksamheter	35 %	Tas fram av nämnd	År
Kommentar			

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Ny indikator 2023. Mätmetod utgår från resultat från Exploateringskontorets medborgarundersökning med en utökad fråga.			
 Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser	65 %	65 %	År
Kommentar Ny indikator 2023. Mätmetod utgår från resultat från Exploateringskontorets medborgarundersökning med en utökad fråga.			
 Andel äldre som anger att de känner till stadsdelens aktivitetscenter och mötesplatser	30 %	Tas fram av nämnd	År
Kommentar Ny indikator 2023. Mätmetod utgår från resultat från Exploateringskontorets medborgarundersökning med en utökad fråga.			
 Andel äldre som på det hela taget är nöjda med möjligheten att ta del av ledarledd idrott/motion i Stockholm	65 %	Tas fram av nämnd	År
Kommentar Ny indikator 2023. Mätmetod utgår från resultat från Exploateringskontorets medborgarundersökning. Resultat för år 2022 ang motsvarande fråga var 64 procent.			
 Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	100 %	93 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	88 %	86 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	84 %	82 %	År
 Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	10	Max 10 personer	År

Nämndmål: 1.4.1 Ett äldrevänligt stadsdelsområde där äldre är trygga och får ett individuellt anpassat stöd, vård och omsorg

Beskrivning

Målgrupp: personer över 65 år.

Nämndens verksamheter bedriver ett förebyggande, uppsökande och hälsofrämjande arbete för att motverka ofrivillig ensamhet och stärka den äldres självständighet. Äldre i behov av stöd, vård och omsorg får insatser av god kvalitet och kan påverka insatsernas innehåll. Förvaltningen utreder även om det finns möjligheter att etablera nya aktivitetscenter i syfte att öka tillgängligheten och skapa flera platser för social samvaro. Förvaltningen arbetar utifrån utvecklingsområdena som identifieras i stadens gemensamma handlingsplan för en äldrevänlig stad.

Förvaltningen arbetar systematiskt för att främja personalkontinuiteten hos äldre som har stöd från nämndens verksamheter. Medarbetare ska ha relevant kunskap och språkkompetens för att möta den äldres individuella behov.

Verksamheter med hälso- och sjukvårdsansvar bedriver en tillgänglig och samordnad hälso-

och sjukvård. Äldre i behov av stöd från flera huvudmän ges ett samordnat stöd. Ett fortsatt prioriterat område är att erbjuda riktat stöd till personer med psykisk ohälsa, demens eller kognitiv svikt. Arbetet med att utveckla mat och måltider fortgår inom nämndens verksamheter där det sociala innehållet och individens delaktighet i måltiderna stärks. Äldre i risk för undernäring erbjuds samordnat stöd.

Den sammanhållna digitaliseringsutvecklingen ska leda till digitala arbetssätt som är användarvärda och utgå från den äldres behov och önskemål. Innovativa arbetssätt, digitalisering och välfärdsteknik används och utvecklas tillsammans med den äldre för att effektivisera och förbättra omsorgen, öka tryggheten och valfriheten samt minska den ofrivilliga ensamheten.

Förväntat resultat

Äldre känner till aktivitetscenter och mötesplatser inom stadsdelsområdet och ges möjlighet att delta i sociala aktiviteter i syfte att bland annat förebygga ofrivillig ensamhet, bryta social isolering och främja en god hälsa. Äldre erbjuds individuellt anpassade insatser och aktiviteter som utgår från ett hälsofrämjande och salutogent perspektiv för att kunna leva ett självständigt liv.

Äldre känner till vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser och handlägningsprocessen är rättssäker, likställd, jämställd samt med den äldres behov i fokus. Äldre i behov av insatser är nöjda och kan påverka innehållet i hur hjälpen ska utföras. Äldre får en samordnad hälso- och sjukvård och får en patientsäker hantering av sina läkemedel och sjukvårdsinsatser. Antalet timmar för nattfasta minskar i nämndens vård- och omsorgsboenden. Personalkontinuiteten är hög och äldre upplever att det är samma personer som utför hjälpen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
♀ Andel medarbetare inom äldreomsorgens utförarverksamheter i egen regi som genomfört webbutbildningen Demens ABC	93 %		År
♀ Andel äldre som upplever att det oftast eller alltid är ungefär samma personer som utför hjälpen inom hemtjänst.	76 %		År
♀ Andel äldre som är nöjda med aktiviteterna på dagverksamhet	95 %		År
♀ Andel äldre som är nöjda med aktiviteterna som erbjuds på vård- och omsorgsboende	85 %		År
Kommentar			
Ny indikator på grund av ändrad mätmetod.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra generationsöverskridande aktiviteter tillsammans med förskolor med utgångspunkt i en gemensamt framtagen plan	2023-01-01	2023-12-31
Utveckla kommunikationskanaler för att nå ut till flera äldre inom stadsdelsområdet med information om förvaltningens verksamheter	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utveckla och implementera arbetsmetoder som höjer kvaliteten och ökar den äldres delaktighet i dokumentationen	2023-01-01	2023-12-31
Utveckla och stärka hygienombudsrollen i äldreomsorgens verksamheter	2022-01-01	2023-12-31
Vidareutveckla det hälsofrämjande arbetet i samverkan med hälsopedagog och friskvårdsledare	2023-01-01	2023-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att invånarna i stadsdelsområdet kan ta del av ett varierat och tillgängligt utbud av kultur och skapande aktiviteter. Offentliga platser, parker och grönområden är tillgängliga året om och uppmuntrar till aktiviteter, återhämtning, kultur och spontan motion ur ett jämställt och jämlikt perspektiv.

På Sergels torg

På Sergels torg är ett platssamverkansprojekt mellan Stockholms stad, lokala fastighetsägare, näringsliv och civilsamhälle. Inom ramarna för samverkansprojektet skapas kreativa miljöer som bidrar till ett attraktivt Stockholm samt ett inkluderande och tolerant samhälle.

Tillsammans skapas ett offentligt vardagsrum med konst och kultur bestående av en bred variation av uttryck skapat av olika konstnärer och kreatörer. Platsen blir en öppen konst- och kulturscen, där medborgare möts och delar gemensamma kulturupplevelser i det offentliga rummet.

Det sociala perspektivet i utveckling av stadsmiljöer bedöms som viktigt då städer utgör livsmiljöer för många människor. På en plats som Sergels torg, där tusentals människor passerar dagligen, blir det sociala perspektivet extra viktigt. Konst som formas genom deltagande, workshops och medskapande eftersträvas. Genom att tillföra tillfällig konst, av många för många, erbjuds upplevelser som kan skapa förståelse, dialog och eftertanke. Samskapande aktiviteter som binder ihop Levande Stockholms sommartorg i ytterstaden med Sergels torg i innerstaden ska eftersträvas i syfte att tillgängliggöra city för boende i ytterstaden och bidra till en mer sammanlänkad stad.

Genom att utveckla och öka kommunikationsinsatserna om allt som erbjuds kostnadsfritt på Sergels torg, ökar möjligheten för fler att uppleva och ta del av gratis konst, kultur och aktiviteter. Konst och gestaltning ämnad för lek och aktivering av barn och unga kommer introduceras under sommarlovet och organiseras med hjälp av Sergels torg-värdar och sommarungdomar. Genom att studera effekterna av den tillfälliga konsten och gestaltningen på Sergels torg ur perspektivet öppen drogscensproblematik och riskmiljö för barn och unga ges förutsättningar för en bättre förståelse för hur offentliga rum med denna problematik kan utvecklas.

Genom att förvaltningen producerar, beställer, arrangerar samt skapar bättre förutsättningar för andra aktörer att producera och skapa, bidrar förvaltningen till ökad social hållbarhet och sysselsättning. Sergels torg blir en mer stimulerande miljö för människor att vistas i och känna stolthet över genom att konst tillförs i den offentliga miljön.

Föreningsbidrag

Genom att möjliggöra för föreningar att ansöka om föreningsbidrag skapar förvaltningen förutsättningar för utövande av kultur-, idrotts- och föreningsverksamhet. Det finns möjlighet att ansöka om föreningsbidrag två gånger per år. Under året ska informationskampanjer bidra till att fler föreningar ansöker om föreningsbidrag.

Parker och grönområden är platser för aktivitet och återhämtning samt bidrar till en rik kulturhistoria

Förvaltningen utvecklar parker med höga upplevelsevärden och plats för alla. Det ska finnas plats för såväl lek, spontanidrott som för avkoppling. Parker och grönområdets karaktärsdrag och gröna kulturvärden ska förvaltas. Åtgärder som vidtas ska syfta till att värna och utveckla de kvaliteter och värdefulla natur- och kulturmiljöer som finns inom stadsdelsområdet.

Parker och grönområden ska bidra till ett rikt och hälsosamt stadsliv och möta den växande befolkningens behov. För att parker och grönområden ska vara attraktiva och tillgängliga för alla invånare ska de rymma en mångfald av upplevelser och sociala värden. De ska erbjuda både rofyllda och lugna platser, utmanande lek, skön blomsterprakt, festplatser, gröna stråk för motion och promenader med mera. Parkerna utvecklas utifrån ett jämställdhetsperspektiv och med särskild hänsyn till behoven hos barn, äldre och personer med funktionsnedsättningar. Synpunkter som kommer in från allmänheten, medborgarförslag och medborgardialoger är fortsatt viktiga verktyg för att få kunskap om invånarnas behov och för att öka möjlighet till delaktighet.

I stadsdelsområdets parker och grönområden måste flera olika aktiviteter och intressen samsas om utrymmet och förvaltningen ser att behovet av en helhetssyn på funktionerna i innerstadens parker ökar i takt med att staden byggs tätare. Alla funktioner kan inte finnas inom parkerna inom ett stadsdelsområde, men ett stort utbud kan finnas i innerstaden i sin helhet. Förvaltningen verkar därmed för en stärkt områdesplanering där alla tillgängliga ytor, såväl park som gata, fastighetsmark, idrottsmark och exploateringsmark nyttjas på bästa sätt, för att kunna få till ytor där olika aktiviteter kan inrymmas. När nya parker anläggs i exploateringsområden arbetar förvaltningen för att invånarnas behov ska tillgodoses.

Vasaparkens parkleks utemiljö är välbesökt med högt slitage och har behov av att rustas upp. Utifrån framtaget program kommer bygghandlingar för upprustningen tas fram under året. Byggstart planeras till slutet av året. Ett av målen med upprustningen är att göra lekplatsen mer tillgänglig för barn med funktionsnedsättning. Vasaparkens utegym kommer också ses över i syfte att omdisponera redskap för ökad säkerhet. Hundrastgården i parken är välbesökt men är i behov av förbättrat markmaterial och anpassningar i terrängen. Åtgärder för att förbättra tillgängligheten och hållbarheten kommer därför genomföras. Under året startar även programarbete för upprustningen av parkerna Solvändan och Lilla Solvändan i Vasastaden som bland annat rymmer en lekplats och en hundrastgård.

Under året kommer den nyligen upprustade Blekholmsterassen vid Klara sjö invigas. Ett konstverk som tagits fram för parken är planerat att stå på plats till invigningen. Syftet med förnyelsen av parken har bland annat varit att göra den mer attraktiv och skapa nya målpunkter med bland annat ett nytt utegym och en ny boulebana.

Förvaltningen verkar även för att ytor som står tomma i väntan på exploatering aktiveras, exempelvis genom tillfällig stadsodling eller för andra aktiviteter. Tydlig gränsdragning kring ansvar för skötseln mellan exploateringskontoret, trafikkontoret och stadsdelsförvaltningen är betydelsefullt för att obebyggda ytor i väntan på exploatering ska tas omhand och upplevas som trygga. Då grönyta tas i anspråk i exploateringsområdena arbetar förvaltningen även för att kompensation av ianspråktagen mark ska genomföras.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Platssamverkansprojektet På Sergels torg, bidrar till en kreativ miljö med konst och kultur i offentlig miljö som är tillgänglig för alla. Projektet bidrar till att låta konsten och kulturen finnas i en gemensam miljö där invånare och besökare passerar och vistas för att bidra till att fler får möjlighet att ta del av ett varierande kulturutbud. I satsningen engageras och representeras den mångfald av människor som vistas på och passerar torget. Det är en gemensam plats dit alla är inbjudna att uttrycka sin glädje, sorg och åsikt. Som stadens största kollektivtrafikknutpunkt är platsen lättillgänglig för alla att besöka och ta sig till på ett miljövänligt sätt. Samverkansprojektet På Sergels torg bidrar till mål 5, jämställdhet; mål 10, minskad ojämlikhet; mål 11, hållbara städer och samhällen, och mål 16, fredliga och inkluderande samhällen. Delmål 11.3, inkluderande och hållbar urbanisering, är särskilt relevant för arbetet med Sergels torg. Delmålet syftar till att verka för en inkluderande och hållbar urbanisering och i politik för gestaltad livsmiljö understryks vikten av att ge alla människor möjlighet att påverka sin livsmiljö.

Nämnden stödjer lokala föreningar och organisationer som bidrar till utbudet av kultur- och fritidsaktiviteter för barn, personer över 65 år och personer med funktionsnedsättning. Samverkan sker med civilsamhället i syfte att erbjuda sociala aktiviteter och fritidsaktiviteter till nyanlända.

När parker och grönområden planeras och utvecklas sker det utifrån ett jämställdhetsperspektiv och med särskild hänsyn till behoven hos barn, äldre och personer med funktionsnedsättningar. Bland annat efterfrågas barnkonsekvensanalyser och analyser för socialt värdeskapande. Ur ett barn- och jämställdhetsperspektiv, utifrån stadens handlingsplan mot en äldrevänlig stad och utifrån stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning är det viktigt med god tillgång till park-, lek- och idrottsmiljöer, inte minst i stadens utvecklingsområden. Förvaltningens arbete bidrar till att uppnå målen i Agenda 2030.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	75 %	75 %	År
 Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden	77 %	77%	År
 Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	76 %	76 %	År
 Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	78 %	77%	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	67 %	66 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan förbättra och förenkla för föreningslivet i Stockholm med målet att Stockholm ska ha Sveriges bästa föreningsklimat	2023-01-01	2023-12-31
 Kommunstyrelsen ska tillsammans med exploateringsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsmyndigheten, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB planera för inrättandet av fler strand- och bryggbad där det är lämpligt och kartlägga möjligheterna att anlägga fler vinterbadplatser med möjlighet till bastubad	2023-01-01	2023-08-31

Nämndmål: 1.5.1 Offentliga platser är rum för aktiviteter, återhämtning och kultur

Beskrivning

I stadsdelsområdet finns öppna mötesplatser för social stimulans och gemenskap. Samverkan sker med det lokala kulturlivet som erbjuder olika evenemang.

Genom att utveckla parker och grönområden ges invånare och besökare möjlighet till fritidsaktiviteter och rekreation genom ett jämställt, jämlikt och tillgängligt nyttjande året om, samt bidrar till att värna de värdefulla natur- och kulturmiljöer som finns i stadsdelsområdet. Genom att arrangera och erbjuda gratis och inkluderande kulturaktiviteter som kan upplevas både genom att passivt betrakta och genom att aktivt delta, bidrar förvaltningen till förutsättningar för ökad innovation och ökar förutsättningarna för hållbara städer.

På Sergels torg är ett platssamverkansprojekt mellan Stockholms stad, lokala fastighetsägare, näringsliv och civilsamhälle. Tillsammans skapas ett offentligt vardagsrum med konst och kultur bestående av en bred variation av uttryck, skapat av olika konstnärer och kreatörer. Platsen blir en öppen konst- och kulturscen, där medborgare möts och delar gemensamma kulturupplevelser i det offentliga rummet.

Nämnden stödjer lokala föreningar och organisationer som bidrar till utbudet av kultur- och fritidsaktiviteter för barn, personer över 65 år och personer med funktionsnedsättning, bland annat genom möjlighet för föreningar att ansöka om projektbidrag. Samverkan sker med civilsamhället i syfte att erbjuda sociala aktiviteter och fritidsaktiviteter till nyanlända.

Förväntat resultat

Invånare i alla åldrar kan ta del av ett varierande kulturutbud i det offentliga rummet. Med offentliga platser avses torg, parker och grönområden som nämnden har rådighet över. Samverkan med övriga förvaltningar och fackförvaltning kring områden som nämnden inte råder över.

I parker- och grönområden ska invånarnas behov av fritidsaktiviteter och rekreation tillgodoses. Parkerna är mångfunktionella och erbjuder ett rikt utbud av aktiviteter och anläggningar som möjliggör ett jämställt och jämlikt nyttjande. Parkernas karaktärsdrag och

gröna kulturvärden förvaltas. Åtgärder som vidtas syftar till att värna och utveckla de kvaliteter och värdefulla natur- och kulturmiljöer som finns i stadsdelsområdet. Civilsamhällets arbete stärks genom ett gott samarbete med förvaltningen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Andel som upplever att kulturupplevelser och kulturutbudet på Sergels torg är bra.	45		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra medborgardialog i samband med programarbete för upprustning av parken Solvändan i Vasastaden	2023-01-01	2023-12-31

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att parker och grönområden är anpassade till nya klimatförutsättningar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster samt biologisk mångfald. Nämndens verksamheter arbetar med klimatsmarta och hållbara lösningar. Arbetet görs i enlighet med Norrmalms stadsdelsförvaltnings miljö- och klimathandlingsplan, med utgångspunkt i stadens miljöprogram 2020-2023 samt klimathandlingsplan 2020-2023.

Nämndens verksamheter har en daglig klimatpåverkan genom transporter, energiförbrukning, resursförbrukning, avfallshantering samt inköp och upphandling. Utmärkelsen "Årets miljö- och klimatsmarta enhet" kommer under året tilldelas en enhet som bidragit på ett innovativt sätt till miljömålen. Det goda exemplet planeras spridas till nämndens övriga verksamheter för att bidra till en uppväxling i miljö- och klimatarbetet.

Klimatinvesteringsmedel söks för att byta ut gammal belysning till energisnålare alternativ på förskolan Midgård samt om klimatmedel för att ta fram en skyfallsplan för Vasaparken under året. Nämnden ansöker även om medel för biologisk mångfald för nyplantering av träd.

Matsvinnet i nämndens verksamheter ska minska, genom utbildning och kommunikationsinsatser samt genom att genomföra testmätningar i nämndens förskolor samt på nämndens vård- och omsorgsboende i egen regi. Nämndens vård- och omsorgsboende i egen regi, Väderkvarnen, deltar i ett pilotprojekt, klimatsmart vård och omsorgsboende, som leds av miljöförvaltningen. Projektet ska leda till ett minskat matsvinn, effektiv användning av förbrukningsprodukter i plast samt minskad användning av hälso- och miljöskadliga kemikalier. Utifrån sina respektive förutsättningar bidrar nämndens verksamheter till att öka den biologiska mångfalden genom att exempelvis bygga insektshotell, fågel- eller fladdermusholkar, odling, plantering av buskar och växter som uppskattas av fjärilar, bin och humlor. Under året kommer befintliga stadsodlingar kompletteras med odlingslådor med växter som gynnar pollinatörer för att bidra till ökad biologisk mångfald.

Med en klimatutveckling som ger högre temperaturer och ett förändrat nederbördsmonster får stadens närnatur, dess parker och gatornas grönska en allt viktigare roll för att människor

överhuvudtaget ska kunna leva och må bra i staden. Stadens parker och natur fungerar som en livsviktig infrastruktur som bland annat fördröjer dagvatten, dämpar buller och reglerar temperaturen. Investeringar i system för dagvattenhantering i parkerna ska utvecklas för att hantera en ökad nederbörd och en ökad andel kraftiga skyfall. Nämnden kommer under året ta fram en ny parkplan för stadsdelsområdets parker och grönområden. I den nya parkplanen kommer åtgärder för att hantera effekterna av ett förändrat klimat ges ett större fokus än tidigare.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att parker och grönområden är anpassade till nya klimatförutsättningar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster samt biologisk mångfald. Nämndens verksamheter arbetar med klimatsmarta och hållbara lösningar.

Klimatsmarta verksamheter

Nämndens verksamheter har en daglig klimatpåverkan genom transporter, energiförbrukning, resursförbrukning, avfallshantering samt inköp och upphandling. Förvaltningen har möjlighet att bidra till en bättre miljö för stockholmarna och kommande generationer genom ett klimatsmart arbetssätt. Förvaltningen har även möjlighet att bidra till en bättre miljö genom att integrera ett klimatperspektiv vid ställningstaganden och beslutsfattande. Arbetet görs i enlighet med Norrmalms stadsdelsförvaltnings miljö- och klimathandlingsplan, med utgångspunkt i stadens miljöprogram 2020-2023 samt klimathandlingsplan 2020-2023.

Inventering och genomförande av energieffektiviserande åtgärder intensifieras i nämndens verksamheter. En kartläggning över särskilt energikrävande verksamheter ska genomföras med efterföljande lokala åtgärder för att minska energianvändningen och effektopparna. Klimatinvesteringsmedel söks för att byta ut gammal belysning till energisnålare alternativ på förskolan Midgård. Medarbetares arbetssätt kan även bidra till minskad energianvändning genom att göra klimatsmarta val. Bland annat erbjuds personal i storkök gå en webbutbildning om klimatsmart matlagning och kontorspersonal erbjuds genomföra en webbutbildning om hållbara kontor. Förvaltningen fortsätter arbeta med att varje verksamhet har en uppdaterad och implementerad energibesparingsrutin.

Arbetet fortsätter med att minska klimatpåverkan från mat i nämndens verksamheter i enlighet med stadens matstrategi. I detta arbete är förskolornas köksnätverk ett betydelsefullt forum för information, utbildningsinsatser och spridande av goda exempel gällande inköp av klimatsmarta råvaror. Förvaltningen fortsätter även arbetet med att minska matsvinnet, dels genom kommunikationsinsatser och dels genom att genomföra testmätningar av matsvinn i förvaltningens förskolor samt på förvaltningens vård- och omsorgsboende i egen regi.

Förvaltningen arbetar med att minimera uppkomsten av avfall och att ta tillvara på avfallet som ändå uppstår genom återbruk, återanvändning eller återvinning. Återbrukscentrum Stocket ska vara ett förstahandsalternativ vid behov av nya inventarier och möbler. Under året kommer förvaltningen påbörja en kartläggning av onödig användning av engångs- och

plastartiklar i nämndens verksamheter i syfte att föreslå åtgärder i berörda verksamheter.

Utmärkelsen ”Årets miljö- och klimatsmarta enhet” kommer under året tilldelas en enhet som bidragit på ett innovativt sätt till miljömålen. Det goda exemplet planeras spridas till förvaltningens övriga verksamheter för att bidra till en uppväxling i miljö- och klimatarbetet.

Arbetet med att framföra verksamhetens behov av klimatanpassningsåtgärder i befintliga lokaler fortsätter genom dialog med fastighetsägare.

Nämndens vård- och omsorgsboende i egen regi, Väderkvarnen, fortsätter arbetet med matsvinnsmätningar. Väderkvarnen deltar även i ett pilotprojekt, klimatsmart vård och omsorgsboende, som leds av miljöförvaltningen. Projektet ska leda till ett minskat matsvinn, effektiv användning av förbrukningsprodukter i plast samt minskad användning av hälso- och miljöskadliga kemikalier i verksamheten. Projektet kommer att utvärderas under våren 2023 och mynna ut i stödmaterial för övriga vård- och omsorgsboenden i staden. För att minska användningen av plasthanvända produkter används metoden "nudging" som bland annat innebär att medarbetare påminns genom klistermärken och checklistor för att föra in nya rutiner.

Arbetet med nudging med stöd av miljöförvaltningen som ett sätt att minska användningen av plasthanvända produkter fortsätter under 2023.

Parker och grönområden bidrar till klimatanpassning samt till en klimatpositiv miljö

Förvaltningen ställer miljökrav i avtal med parkdrift- och anläggningsentreprenaden. Dessa innehåller bland annat krav på drivmedel till fordon och arbetsmaskiner, användningen av kemiska produkter samt andra material och varor. Under året kommer en miljörevision av parkdriftsentreprenörens maskinpark att genomföras. Förvaltningen inhämtar goda exempel genom omvärldsbevakning och arbetar för att inspirera entreprenörer att använda fossilbränslefria maskiner.

Genom att använda biokol i växtbäddar i parkerna bidrar förvaltningen till stadens minskade klimatpåverkan. Träden i parkerna bidrar till att binda koldioxid och fungerar som kolsänkor. Förvaltningen återanvänder överblivet material från arbeten i park som kan nyttjas i annan park. I alla parkupprustningar ses möjligheten över att renovera och återbruka material och förvaltningen kommer även se över möjligheten att i större utsträckning återanvända jord till växtbäddar genom att jordförbättra på plats.

Med en klimatutveckling som ger högre temperaturer och ett förändrat nederbördsmonster får stadens närnatur, dess parker och gatornas grönska en allt viktigare roll för att människor överhuvudtaget ska kunna leva och må bra i staden. Stadens parker och natur fungerar som en livsviktig infrastruktur som bland annat fördröjer dagvatten, dämpar buller och reglerar temperaturen. Investeringar i system för dagvattenhantering i parkerna ska utvecklas för att hantera en ökad nederbörd och en ökad andel kraftiga skyfall. Klimatanpassningsåtgärder är en integrerad del av respektive upprustningsprojekt som förvaltningen genomför. Exempelvis är det viktigt att se över vilka åtgärder som kan genomföras längs gångvägar, kantstenar, rännalar och planteringsytor i parkerna för att dessa på ett bra sätt ska kunna infiltrera och leda bort vatten vid kraftiga regn. Det är också viktigt med en god samverkan med trafikkontoret och Stockholm Vatten och Avlopp (SVOA) i fall det finns behov av att leda och ta hand om dagvatten från till exempel gatumark till en närliggande park eller

grönområde. Förvaltningen arbetar efter framtagen skyfallsstrategi och åtgärdsprogram för staden, samt samråder med trafikkontorets skyfallsstrateg vid parkupprustningar.

Förvaltningen ansöker om klimatmedel för att ta fram en skyfallsplan för Vasaparken under året. Syftet med planen är att öka parkens skydd mot klimatförändringar och ska fungera som ett planeringsverktyg för framtida upprustningsprojekt. I Vasaparken görs även en fördjupad utredning för åtgärd av erosions-skadade ytor i parkens nordöstra del mot Sankt Eriksplan. Åtgärd för att hantera marknivåerna i Vasaparkens hundrastgård utförs under året där både det höga besöksstrycket och regnmassor har eroderat marken. Samråd med skyfallsstrateg görs inom ramen för upprustning och utveckling av parkerna Lilla Solvändan och Solvändan. Förvaltningen kommer under året ta fram en ny parkplan för stadsdelsområdets parker och grönområden. I den nya parkplanen kommer åtgärder för att hantera effekterna av ett förändrat klimat ges ett större fokus än tidigare.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Förvaltningen bidrar till Mål 13, bekämpa klimatförändringarna samt mål 11, hållbara städer och samhällen, genom att arbeta med energieffektiviseringar, klimatanpassning, cirkulär ekonomi, klimatsmart mat, minskat matsvinn och att minimera användningen av plast- och engångsartiklar. Förvaltningens arbete med cirkulär ekonomi och upphandling bidrar till mål 12, hållbar konsumtion och produktion samt till hållbart fiske och mål 14, hav och marina resurser. Arbetet med energieffektiviseringar bidrar till mål 7, hållbar energi för alla.

Förvaltningen bidrar till en rättvis klimatomställning genom att reducera klimatutsläppen på ett hållbart sätt, för både dagens och morgondagens stockholmare.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	100 %	100 %	År
 Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,6 kg CO ₂ per kg livsmedel	1,6 kg CO ₂ per kg livsmedel	År
 Köpt energi i stadens verksamheter	2,6 GWh	1945 GWh	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, Stockholm Stadshus AB och Stockholm Exergi inventera hur mycket biokol som staden har behov av samt ta fram en plan för att etablera en storskalig anläggning för produktion av biokol som ska etableras senast år 2024	2023-01-01	2023-12-31
 Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB och i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna definiera ansvarsgränser och upprätta rutiner och former för skyfallskommunikation	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: 2.1.1 Nämndens verksamheter är klimatsmarta

Beskrivning

Verksamheterna reducerar energianvändningen genom att gamla vitvaror och belysning byts ut, samt inför rutiner för energibesparing.

Verksamheterna minimerar sitt avfall, källsorterar och återvinner samt bidrar till en cirkulär ekonomi genom återbruk.

Klimatpåverkan från mat minskas genom klimatsmarta inköp, minimering av matsvinn och matavfallssortering.

Verksamheterna bidrar till en klimatpositiv miljö genom ökad användning av biokol i stadens växtbäddar.

Vid upphandlingar ställs miljökrav. Förvaltningen verkar för att fossilbränslefria och miljövänliga arbetsmaskiner används av upphandlade entreprenörer.

Planering och upprustning av parker bidrar till stärkt förmåga att hantera ett förändrat klimat. Verksamheter arbetar med att anpassa verksamheten och lokaler efter nya förutsättningar av ett föränderligt klimat.

Förväntat resultat

Utsläppen minskar genom reducerad energianvändning. Klimatsmart mat i verksamheterna ökar. Matsvinnet minskas och verksamheter sorterar ut matavfallet.

Avfallsmängderna minskas genom återbruk och användningen av plast- och engångsartiklar minimeras. Avfall som uppstår källsorteras och återvinns.

Kunskapen stärks hos förvaltningens medarbetare om hur man gör klimatsmarta val och inköp.

Parker och grönområden är anpassade till nya klimatförutsättningar samt bidrar till hantering av skyfall och värmeböljor. Verksamheters förmåga att hantera effekter av skyfall och värmeböljor ökar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Köpt energi per kvadratmeter lokalyta (kWh/kvm)	52,6		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Inventering av nämndens verksamheters energianvändning och energieffektiviserande åtgärder.	2023-01-01	2023-12-31
Kontorspersonal erbjuds genomföra webbutbildning Hållbara kontor.	2023-01-01	2023-12-31
Nämndens förskolor samt vård- och omsorgsboende genomför testmätningar av matsvinn minst 2 gånger under året.	2023-01-01	2023-12-31
Personal i storkök erbjuds genomföra webbutbildning Klimatsmart matlagning i storkök.	2023-01-01	2023-12-31
Ta fram en skyfallsplan för Vasaparken, förutsättande att klimatinvesteringsmedel erhålls.	2023-01-01	2023-12-31
Utse årets miljö- och klimatsmarta enhet.	2023-01-01	2023-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att stärka den biologiska mångfalden och genom att stärka ekosystem.

Genom att integrera mer växtlighet och anpassa miljöer där det är möjligt stärks ekosystem och den biologiska mångfalden. Under året kommer förvaltningen att uppmuntra verksamheter att genomföra aktiviteter som att bygga insektshotell, fågel- och fladdermusholkar samt anlägga pallkragar, plantera buskar och växter som uppskattas av fjärilar, bin och humlor. Detta kan även möjliggöra gemensamt deltagande över verksamhetsgränser mellan exempelvis förskoleverksamhet och äldreomsorg.

Biologisk mångfald och ekosystemtjänster stärks i parker och grönområden

I parker och grönområden produceras en rad ekosystemtjänster som staden och människan är beroende av eftersom de renar luft och vatten, minskar buller och får oss att må bättre. För att stadens ekosystemtjänster ska fungera krävs en rik biologisk mångfald. För att bidra till den biologiska mångfalden kommer förvaltningen omvandla vissa gräsytor till ängsytor under året. Förvaltningen kommer även fortsätta med försöket att på utvalda platser låta gräset växa upp under träd och i slanter.

För att åstadkomma ett hållbart trädbestånd krävs ett systematiskt arbete med återkommande trädinventeringar och inventeringar samt trädvård. Förvaltningen fortsätter arbetet med att ta fram trädvårdsplaner och arbetar med löpande återplantering och förnyring av trädbeståndet. Till följd av torra och varma sommarmånader har många träd, buskar och perenner i parkerna dött eller skadats. Almsjukan har också gjort att många träd har fått tas ned. Förvaltningen kommer därför satsa extra på att återplantera träd och perenner. Val av trädarter och perenner anpassas till de förutsättningar som finns på platsen och för att klara ett klimat med torrare somrar.

Förvaltningen har deltagit i stadens arbete med att ta fram en ny handlingsplan för biologisk mångfald. Med utgångspunkt i denna har stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald tagits fram för innerstaden i samarbete med miljöförvaltningen. Förvaltningen söker medel för biologisk mångfald för att plantera träd och buskar i stadsdelsområdet. Detta för att ersätta döda träd och buskar och där luckor uppstått i parkernas mark- och krontäckning och stärka gröna samband. Förvaltningen kommer även sätta upp fler fågelholkar i parkerna. Den nyligen upprustade Blekholmsterrassen vid Klara sjö invigs under året. Upprustningen har bland annat bidragit till att mångfalden av växter och planteringsytor på platsen har ökat. I syfte att möta det växande intresset för att odla i staden, bidra till biologisk mångfald och öka tryggheten på platsen, kommer förvaltningen under året undersöka intresset för en stadsodling i Observatorielunden.

Förvaltningen kommer under året ta fram en ny parkplan för stadsdelsområdets parker och grönområden. I den nya parkplanen kommer hänvisning ske till de åtgärder som åtgärdsprogrammet för biologisk mångfald rekommenderar.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Förvaltningens arbete med att bevara och främja ekosystem och öka den biologiska mångfalden omfattas av mål 15, ekosystem och biologisk mångfald. Arbetet bidrar även till mål 13, bekämpa klimatförändringarna, genom växternas förmåga att uppta koldioxid.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för stadens utomhusbelysning som ska innefatta energieffektivisering, smart belysning vid rätt platser, biologisk mångfald, ljusföroreningar och trygghetsaspekten	2023-01-01	2023-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska Bostäder, Familjebostäder AB och Stockholmshem AB skapa nya växtbekladda väggar	2023-01-01	2023-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB ta fram en strategi för gröna skol- och förskolegårdar som ska syfta till att byta ut traditionella material, och hårdgjorda ytor mot mer gröna ytor och naturmaterial, samt prioritera plantering av fler träd och buskar på gårdar med höga temperaturer	2023-01-01	2023-08-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB, med Malmö stad som förebild, ta fram ett koncept för gröna skol- och förskolegårdar med en plan för hur detta kan genomföras på minst 15 skol- eller förskolegårdar under mandatperioden	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: 2.2.1 Ekosystemtjänster gynnas och den biologiska mångfalden är rik

Beskrivning

Skötsel och åtgärder gynnar den biologiska mångfalden och stärker ekosystemtjänster. Växter väljs som stärker den biologiska mångfalden och de ekologiska sambanden för den aktuella platsen samt klarar av ett förändrat klimat. Parkerna utvecklas för att klara ett förändrat klimat. Hårdgjorda ytor görs om till grönytor på lämpliga platser för att öka den biologiska mångfalden samt stärka förmågan att hantera skyfall. Verksamheter erbjuds odlingsmöjligheter.

Förväntat resultat

Den biologiska mångfalden och ekosystemtjänsterna synliggörs och förbättras. Grönytor inom stadsdelsområdet stärks.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Plantera fler träd och buskar i Norrmalms parker om medel för biologisk mångfald erhålls.	2023-01-01	2023-12-31
Verksamheter erbjuds stöd i att stärka den biologiska mångfalden, exempelvis genom att bygga insektshotell, fågel- och fladdermusholkar, anlägga pallkragar samt plantera buskar och växter som uppskattas av fjärilar, bin och humlor.	2023-01-01	2023-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att ha transporter som är miljömässigt

hållbara.

Miljövänliga transporter och resor

Transporter och resor som görs inom eller i anslutning till nämndens verksamheter är så miljövänliga som möjligt och bidrar till att framkomligheten i Stockholm ökar. Klimatutsläppen från transportområdet står för cirka hälften av de beräknade växthusgasutsläppen i Stockholm, vilket innebär att området är särskilt kritiskt för att nå stadens miljömål.

Arbetet kommer under året fortsätta enligt stadens framkomlighetsstrategi och förvaltningens lokala miljö- och klimathandlingsplan. Under förutsättning att stadens rese- och mötespolicy beslutas, kommer informationsinsatser genomföras för att implementera denna i verksamheterna. Förvaltningen kommer under året följa upp vilka verksamheter som använder privatbil i tjänsten genom inrapportering av milersättning. Användning av egna fordon leder ofta till större utsläpp av växthusgaser eftersom fordonen inte genomgått stadens krav för upphandling och inköp. Om en verksamhet regelbundet behöver använda privatbilar i tjänst kommer förvaltningen arbeta för att stötta verksamheten att tillgodose transportbehoven med mer hållbara alternativ. Förvaltningen fortsätter komplettera och utrusta förvaltningens lokaler med förbättrad teknisk utrustning för att främja digitala möten. Möten och sammankomster ska i första hand lokaliseras i närheten av kollektivtrafiknoder och om mötet tillåter ska möjlighet finnas att delta digitalt.

Förvaltningen gör bedömningen att behovet av transporter inom stadsdelsområdet kommer att öka, och en undersökning om förvaltningens samlade behov av tjänstecyklar planeras.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Genom att främja användandet av klimatsmarta transporter bidrar förvaltningen till mål 11, hållbara städer och samhällen samt mål 13, bekämpa klimatförändringarna.

Nämndmål: 2.3.1. Resor och transporter är klimatsmarta

Beskrivning

Klimatsmarta resealternativ främjas i nämndens verksamheter i enlighet med stadens kommande rese- och mötespolicy. Insatser genomförs i syfte att främja medvetna val hos förvaltningens medarbetare som bidrar till en klimatpositiv miljö.

Förväntat resultat

Transporter i anslutning till nämndens verksamheter är klimatsmarta, drivs på ett miljövänligt sätt och fossilbränsleförbrukningen minskar.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmnarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att bidra till en hälsosam miljö fri från giftiga ämnen samt genom att genomföra åtgärder i parker och grönområden som bidrar till ekosystemtjänster.

Hälsosam miljö

Arbetet fortgår med kemikalicentrums vägledning för kemikaliesmart förskola och att verka för en giftfri miljö i såväl förskolan och den öppna fritidsverksamheten som i närområdet. Sedan 2020 inkluderas även öppna förskolor och parklekar i detta arbete. Medarbetare ska ha en hög medvetandenivå om skadliga kemikalier i barns vardag och hur de undviks. Äldre leksaker och material ersätts med giftfria alternativ. Samtlig personal inom förskolan och den öppna fritidsverksamheten ska ha genomgått den uppdaterade utbildningen för kemikaliesmart förskola.

Förvaltningen fortsätter öka medvetenheten och uppmuntra medarbetare att välja ekologiska livsmedel vid inköp. Förskolornas köksnätverk är ett betydelsefullt nätverk för att öka kunskapen om ekologisk mat, informera om hur den ekologiska andelen mat kan öka i verksamheterna samt för att stötta kökspersonal i måltidsplaneringen. En utmaning med att öka andelen ekologiska livsmedel är de stigande livsmedelspriserna på grund av rådande omvärldssituationer.

I syfte att öka andelen ekologisk mat samt minska klimatutsläppen, planerar förvaltningen att utreda möjligheten att införa att ekologisk och vegetarisk mat ska väljas som förstahandsalternativ vid intern representation, catering eller konferens.

Förvaltningens verksamheter genomför årligen en kemikalieinventering och arbetet med att rensa ut produkter med miljö- och hälsofarliga egenskaper fortsätter.

Parker och grönområden främjar stockholmarnas hälsa genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

Grönskan i stadsdelsområdets parker och gaturum behöver värnas, kopplas ihop bättre och utvecklas vidare för att fortsatt kunna leverera livsnödvändiga ekosystemtjänster och bidra till en hälsosam, attraktiv och hållbar stad. Innerstadens gröna infrastruktur omfattar parker, naturmark, strand- och bergsparker, kyrkogårdar, bostadsgårdar och sammanbindande gröna stråk. Alla gröna platser ingår i strukturen och bidrar på olika sätt med livsviktiga tjänster och nyttor, såsom renare luft och vatten, i staden. Förvaltningen fortsätter samarbetet med trafikkontoret för att identifiera gatugröna ytor som är i behov av utveckling och deltar i områdesmöten tillsammans med trafikkontoret, exploateringskontoret, fastighetskontoret och miljöförvaltningen med fokus på stadsdelsområdets grönstruktur och prioriterade gröna åtgärder.

Förvaltningen bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att använda miljövänligt material i parkerna och byter succesivt ut gammalt material som inte uppfyller stadens miljökrav. Förvaltningen inventerar kontinuerligt parkerna för att få ett underlag för att på sikt byta ut material mot mer miljömässigt hållbara alternativ.

Det förberedande arbetet med upprustning av Vasaparkens lekplats fortsätter under året genom att bygghandlingar tas fram. I samband med upprustningen kommer bland annat slitna ytor av gummiastfalt som släpper mikroplaster tas bort. Välmående träd kan fungera som effektiva luftrenare i staden, och förvaltningen planerar att söka medel för plantering av träd och buskar inom stadsdelsområdet.

Åtgärdsplan god vattenstatus

Förvaltningen deltar i arbetet gällande god vattenstatus, bland annat genom att delta i arbetet med de lokalåtgärdsplanerna för Brunnsviken respektive Riddarfjärden.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Genom arbetet för en giftfri miljö och för att skapa miljöer som främjar invånarens hälsa bidrar förvaltningen till mål 3, hälsa och välbefinnande samt till mål 11, hållbara städer och samhällen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggsvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %	100 %	År
 Andel inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning	88	88 %	År
 Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	70 %	70 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Trafiknämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Stockholm Hamn AB samordna implementeringen av lagändringar gällande nedskräpningsavgifter och producentansvar för tobaksvaror	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: 2.4.1 Giftfria miljöer, ren luft och rent vatten främjar invånarnas hälsa

Beskrivning

Nämndens verksamheter bidrar till en hälsosam miljö genom användning av miljövänliga och giftfria produkter, material samt skötselmetoder. Medvetna inköp sker och kontroller genomförs regelbundet för att fasa ut skadliga produkter och gammalt material.

Verksamheterna minimerar användningen av plast- och engångsartiklar. Byggsvaror vid bygg- och anläggningsentreprenader ska vara godkända i enlighet med stadens byggsvarubedömning. Åtgärder för stärkta ekosystemtjänster i parker och grönområden bidrar till renare luft och vatten.

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter bidrar till en hälsosam miljö fri från giftiga ämnen som kan vara skadliga för människa och miljö. Andel inköpta ekologiska måltider ökar samt inköpta animalier med gott djurskydd och krav på restriktiv antibiotikaanvändning ökar. Åtgärder i parker och grönområden bidrar till ekosystemtjänster, så som renare luft och renare vatten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra kemikalieinventering, uppdatera kemikalielistor i Chemsoft och byta ut miljö- och hälsofarliga produkter.	2023-01-01	2023-12-31
Personal inom förskolan och den öppna fritidsverksamheten genomgår den uppdaterade webb utbildningen för kemikaliesmart förskola.	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utreda införande att ekologisk och vegetarisk mat ska väljas som förstahandsalternativ vid intern representation, catering eller konferens.	2023-01-01	2023-12-31

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att verka för att människor är självförsörjande och har stadigvarande boendelösningar. Nämnden är en attraktiv arbetsgivare och verksamheterna drivs inom givna ekonomiska ramar, är kostnadseffektiva samt har förmåga att hantera extraordinära händelser. Genom att skapa förutsättningar för trygga, attraktiva, välfungerande och innovativa miljöer för företagande bidrar nämnden till att skapa ett gott företagsklimat.

Nämnden erbjuder stöd till personer med ekonomiskt bistånd genom individuellt utformade insatser som strävar mot självförsörjning. När vuxna med barn ansöker om ekonomiskt bistånd ska barnets behov särskilt beaktas och ett tydligt barnperspektiv tillämpas. Målet är att barn inte ska växa upp i familj med försörjningsstöd som huvudsaklig inkomstkälla. Majoriteten av aktuella klienter har ett långvarigt bistånd, en längre tid med ekonomiskt bistånd gör det svårare att gå vidare till annan försörjning. Nämndens arbete för att stödja hushåll som långvarigt varit i behov av ekonomiskt bistånd kommer att prioriteras under året.

Nämndens arbete för att motverka hemlöshet utgår från tre strategier: förebygga hemlöshet, möta den akuta hemlösheten och stöd för att komma vidare till eget boende. För att förebygga hemlöshet och osäkra boendeförhållanden för personer som uppbär ekonomiskt bistånd kommer arbetet med att stärka samordningen med SHIS och samhällsvägledningen att fortgå. Barnfamiljer är en prioriterad målgrupp där arbetet sker med ett tydligt barnperspektiv. Biståndshandläggare inom äldreomsorgen informerar i ett tidigt skede om möjlighet till anpassningar i bostaden i syfte att möjliggöra kvarboende samt bibehålla den äldres självständighet i sin bostad. Förvaltningens bolots inom äldreomsorgen fortsätter arbetet med att stödja äldre att hitta långsiktiga boendeanternativ. Målsättningen är fortsatt att förebygga avhysningar samt rikta resurser till äldre med behov av särskilt stöd i samverkan med socialtjänstavdelningen samt med övriga samhällsaktörer.

Det är angeläget att tidigt beakta och samordna nämndens behov av förskoleplatser, bostäder med särskild service, vård- och omsorgsboenden, seniorbostäder samt parker och grönområden i stadsutvecklingen. Under året är stadsutvecklingen i Hagastaden i fokus tillsammans med utvecklingen av Sabbatsbergsområdet, Centralstationen och Klara City View.

Nämnden är en attraktiv arbetsgivare och ett fortsatt prioriterat arbete sker inom områdena rekrytering och introduktion. För att behålla och utveckla önskvärd kompetens kommer nämnden under året att arbeta för en sammanhållen lönebildning där den årliga löneanalysen utgör en grund. Uppföljning av personalrörlighet samt framtagna kompetensförsörjningsplaner blir viktiga delar i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Nämndens kompetensförsörjningsplan finns som bilaga till verksamhetsplanen.

Ytterligare prioriterat område är samordnad ledarutveckling för att chefer ska stärkas och bli tryggare i sitt ledarskap. Stadens gemensamma chefsprofil, ledarskapsmodell och beslutet att alla chefer ska ha ett sammanhållet ansvar för verksamhet, personal och ekonomi, är viktiga utgångspunkter för detta arbete. Målsättning är att stärka chefers förmåga att leda i förändring och i komplexa situationer, samt bidra till att skapa ett närvarande ledarskap som präglas av kommunikation och tillit. Ytterligare prioriterade områden är att verka för minskad ofrivillig deltid och för att minska andelen timanställda.

Nämndens verksamheter ska kunna hantera oförutsedda och extraordinära händelser. Pandemin har prövat såväl stadens som nämndens verksamheters krishanteringsförmåga och uthållighet. Erfarenheter och lärdomar tas om hand och omsätts i den fortsatta beredskapsplaneringen. Ett förändrat omvärldsläge ställer krav på ökad krisberedskapsförmåga och en planering för återtagande av det civila försvaret. Vid högsta beredskap sker en övergång till krigsorganisation och nämnden behöver bidra till att säkerställa stadens samlade förmåga att upprätthålla totalförsvarsverksamhet. Under 2023 medverkar nämnden i den stadsövergripande krigsorganisationsplaneringen. Etableringen av trygghetspunkter är en del i beredskapsplaneringen och ökar förmågan att möta invånarna i händelse av en omfattande och långdragen samhällskris.

Nämndens resurser och medel används på ett effektivt sätt genom att inköp sker från upphandlade avtal, via inköpssystemet och i enlighet med stadens gemensamma inköpsprocess. Systemnyttjandet är en del av uppföljningen och därför blir utbildning och informationsspridning på området fortsatt viktigt, likväl som att ansluta fler lokala avtal till e-handeln. Genom avtalsuppföljningar säkerställs att verksamheterna får den kvalitet som krävts och att leverantörer följer avtalade villkor. En viktig del i uppföljningen är också att motverka välfärdsbrott och säkerställa att nämnden inte bedriver affärer med oseriösa aktörer. Vid kravställning ska sund konkurrens främjas samt miljökrav och sociala krav ställas där det är möjligt.

Under hösten 2022 beslutade kommunfullmäktige att avtalet för Sabbatsbergsbyns vård och omsorgsboende inte skulle förlängas och att verksamheten skulle återtas till nämndens egen regi från och med 1 oktober 2023. Nämnden kommer att genomföra övertagandet i projektform i nära samverkan med leverantören med ett gemensamt mål om att behålla personal- och omsorgskontinuitet.

En effektiv och flexibel lokalförsörjning är viktig för att kunna möta förändrade behov hos nämndens olika målgrupper. Nämnden fortsätter arbetet med att hitta samnyttjande av lokaler och flexibilitet i nyttjandet ur ett verksamhetsperspektiv. Inom stadsdelsområdet är verksamhetslokaler kostsamma och ibland också en bristvara likväl som nybyggnation är kostsamt och långa processer där verksamhetslokalers geografiska läge även bör beaktas i relation till målgruppens nuvarande och framtida behov. Sammanläggningen med Östermalms stadsdelsnämnd bidrar till nya befolkningsprognoser för den gemensamma nya Norra innerstaden och därmed delvis nya förutsättningar för lokalförsörjningen.

Norrmalms stadsdelsområde är ur många aspekter ett av Stockholms tryggaste stadsdelsområden. I anslutning till stadsdelsområdets två stora kollektivtrafikknutpunkter; Centralstationen och Sergels torg respektive Odenplan, ligger dock otryggheten högre än i

resten av stadsdelsområdet, vilket medför att det lokala trygghetsskapande arbetet fokuseras till dessa platser. Den lokala samverkansöverenskommelsen med Polismyndigheten ligger till grund för nämndens trygghetsskapande arbete. I den reviderade lägesbilden som är genomförd tillsammans med Polismyndigheten och utbildningsnämnden har prioriterade fokusområden identifierats, Unga i risk för kriminalitet och skolan som brottsplats, Särskilt utsatta brottsoffer, Avhopparverksamhet för kriminella och Riktat arbete mot avgränsade platser.

Nämnden bidrar till att uppfylla FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling enligt Agenda 2030 genom bland annat att främja och stärka jämställdhet, tillgänglighet och det hälsofrämjande arbetet samt genom att motverka ojämlikhet och våld i nära relationer. Alla människors lika värde och mänskliga rättigheter är centrala delar i möten med invånare och ska även genomsyra nämndens interna utvecklingsprocesser och nämndens ansvar som arbetsgivare.

Under året kommer nämnden att införa medborgarbudget i en del av fält- och fritidsverksamheten. Samarbetet med nämndens pensionärsråd och med rådet för funktionshinderfrågor är viktiga i arbetet med att utveckla nämndens verksamheter med särskilt fokus på äldreperspektivet respektive funktionsrättsperspektivet. Vid ombyggnationer och upprustningar i stadsdelsområdets parker ska synpunkter från råden inhämtas. Under året kommer nämndens råd för funktionshinderfrågor att organiseras i samverkan med Kungsholmens stadsdelsförvaltning. Förvaltningen beaktar särskilt arbetet för demokrati och mänskliga rättigheter vid beslut om ekonomiskt stöd till föreningar.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att tilldelad budgetram efterföljs, tar ansvar för sin budgethållning och har hög prognossäkerhet. För att nämndens resurser ska användas på bästa sätt för medborgarna är det viktigt att samtliga verksamheter bedrivs kostnadseffektivt.

Kommunfullmäktige har beslutat om en nettobudget för år 2023 om 1 373,1 mnkr för driftverksamhet och 14,5 mnkr för investeringar. I jämförelse med tilldelad budgetram för 2022 ökar driftsbudgeten med 58,1 mnkr vilket motsvarar 4,4 procent.

Under året kommer avläsningar och slutlig justering av budget att göras för de prestationsrelaterade verksamheterna förskola och omsorg om personer med funktionsnedsättning.

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att verksamheten ryms inom tilldelad budgetram. För att säkerställa en god prognossäkerhet görs regelbundet ekonomiuppföljningar på enhets-, avdelnings- och nämndnivå. Avvikelse hanteras löpande med åtgärdsplaner liksom arbetet med utveckling och effektivisering. I detta arbete ingår en effektiv lokalförsörjning.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att höja kompetensen avseende ekonomistyrning samtidigt som chefer har tillgång till det stöd och de verktyg de behöver.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/-1 %	+/- 1 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna upphandla och införa ett gemensamt digitalt system för handläggning av stadsdelsnämndernas föreningsbidrag	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: 3.1.1. Budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Beskrivning

Nämndens verksamheter drivs inom dess givna ekonomiska ramar och resurserna används effektivt för att nå en budget i balans. Medarbetare och chefer har en god förståelse för de ekonomiska förutsättningarna och rätt verktyg och kunskap om på vilka sätt de kan påverka verksamhetens kostnader och intäkter. Detta bidrar till att identifiera utvecklingsområden och ta fram åtgärder vid behov och därmed uppnå en långsiktigt hållbar ekonomi.

Förväntat resultat

Nämndens budget är i balans och förvaltningen säkerställer en långsiktig stabilitet i ekonomin. Förvaltningens chefer har god kunskap om förändringar i verksamheten och gör Anpassningar inom budgetramen utifrån behov. Åtgärder vidtas och följs upp i samband med månadsuppföljningarna då behov finns.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att invånarna inom Norrmalms stadsdelsområde är självförsörjande och genom att ha ett gott samarbete med lokala företagareföreningar, fastighetsägare, näringsidkare och civilsamhället i syfte att utveckla näringslivet inom stadsdelsområdet.

Vägen till egen försörjning och arbete

Norrmalms stadsdelsnämnd har tillsammans med Kungsholmens och Östermalms stadsdelsnämnder en gemensam enhet för ekonomiskt bistånd, försörjningsstödsenheten. För att möjliggöra ett nära samarbete med respektive förvaltnings övriga delar av socialtjänst arbetar enheten teambaserat gentemot förvaltningarna.

Förvaltningen erbjuder stöd till personer med ekonomiskt bistånd genom individuellt utformade insatser som strävar mot självförsörjning. Stödet grundas i tillit och respekt för människors självbestämmande och integritet. För att minska risken för felaktiga utbetalningar ska villkoren för ansökan vara enkla att förstå. Principen om likställighet inom staden

säkerställs genom att följa stadens riktlinjer. När vuxna med barn ansöker om ekonomiskt bistånd ska barnets behov särskilt beaktas och ett tydligt barnperspektiv tillämpas. Målet är att barn inte ska växa upp i familj med försörjningsstöd som huvudsaklig inkomstkälla.

Behovet av ekonomiskt bistånd kan grundas i arbetslöshet men även sjukskrivning, sociala eller medicinska skäl kan vara orsak till att personer har svårt att klara sin egen försörjning. En viktig del i förvaltningens arbete är att samverka med arbetsmarknadsförvaltningen som ansvarar för stadens arbetsmarknadsinsatser. Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och hälso- och sjukvården är också viktiga aktörer för samverkan för att kunna ge den enskilde stöd utifrån individuella behov.

Behov av försörjningsstöd har minskat för målgruppen som har arbetslöshet som hinder för självförsörjning, det visar på att möjlighet till arbete ökat för den grupp som främst drabbades av minskade arbetstillfällen relaterade till pandemin. Den lågkonjunktur som förutspås med ökade levnadskostnader kan få antalet klienter i behov av ekonomiskt bistånd att öka men är svår att prognosticera. Arbetssätt för att stötta de personer som berörs skiljer sig inte från andra som tillfälligt är i behov av ekonomiskt stöd.

Majoriteten av nu aktuella klienter har haft ekonomiskt bistånd tio månader eller längre. En längre tid med ekonomiskt bistånd gör det svårare att gå vidare till annan försörjning och riskerar därmed långvarigt biståndsberoende. Nämndens arbete för att stödja dessa hushåll kommer därför att stärkas under året. Arbetet med att genomföra kartläggningar av försörjningshinder för målgruppen och bedömningar av den enskildes arbetsförmåga ska utvecklas. Arbetet förväntas bidra till att stärka förutsättningarna för att kunna erbjuda adekvat anpassat stöd till den enskilde.

En nära samverkan med arbetsmarknadsnämndens Jobbtorg är central. Genom Jobbtorg erbjuds stöd i form av arbetstränings- eller praktikplats, kortare yrkeskurser och matchning mot arbete som exempelvis Stockholmsjobb. För att stödja personer med behov av förrehabiliterande insatser kommer samverkan inom ramen för Samordningsförbundet Stockholms stad att prioriteras.

Personer som uppfyller villkoren för skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare, OSA-anställning, ges stöd genom förvaltningens arbetskonsulenter. Arbetet med att erbjuda platser inom stadens egna verksamheter kommer att utvecklas under året.

För personer med psykisk ohälsa sker gemensamma planeringar under rehabiliteringsprocessen mot arbetsmarknaden tillsammans med exempelvis psykiatrik och andra aktörer som aktivitetsplatsen, iwork och Alfa för att möjliggöra ett deltagande i samhällets gemenskap och stadens arbetsmarknadsinsatser. Alfa erbjuder information och vägledning om sysselsättning, studier, praktik och arbete till personer som har en långvarig psykisk funktionsnedsättning. Alfa erbjuder även individanpassat stöd till arbete (IPS).

Feriearbete

Feriearbete ger ungdomar arbetslivserfarenhet och en inblick i arbetslivet. En särskilt prioriterad målgrupp är ungdomar med stöd från socialtjänsten eller med funktionsnedsättning. Förvaltningen ska under 2023 erbjuda feriejobb under flera lov. För att fler ungdomar ska känna till möjligheten till feriearbete utvecklar förvaltningen kontinuerligt

arbetssätt och former för kommunikation för målgruppen. Förvaltningen handlägger även feriejobb för Kungsholmens stadsdelsförvaltning.

Samhällsvägledning till nyanlända

Norrmalms stadsdelsnämnd erbjuder samhällsvägledning till nyanlända boende inom stadsdelsområdena Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm. Arbetet bedrivs i projektform fram till och med augusti 2023. Under våren ska ett beslut fattas om och på vilket sätt uppdraget ska implementeras i ordinarie verksamhet.

Samhällsvägledningen är ett komplement till befintliga etableringsinsatser och syftar till att stötta nyanlända mot egen försörjning och eget stadigvarande boende. Samhällsvägledningen är tillgänglig, flexibel och av god kvalitet.

Samhällsvägledare erbjuder drop in-besök, bostadsvägledning och individuella möten utifrån behov. Syftet i mötet med den enskilda är att öka den enskildes självbestämmande och bidra till ökat lärande. Målsättningen är att personer blir mer självgående i sin process mot eget boende och egen försörjning.

Samverkanspartners är hyresvärden SHIS bostäder, etableringscentrums matchningsteam, försörjningsstödsenheten och andra enheter inom socialtjänsten.

Samhällsvägledningen jobbar utifrån att se och uppmärksamma hela personens situation. En person som får träna språket, skapa nya relationer och har en meningsfull fritid har större chans att fullt ut etableras i samhället. Samverkan pågår med flera föreningar med fokus på sociala aktiviteter, fritidsaktiviteter och språkträning för både barn, unga och vuxna.

Ett gott näringslivsklimat

Ett gott näringslivsklimat förutsätter att förvaltningen ger god och attraktiv service till invånarna i form av bland annat förskolor och parker. Förvaltningens arbete för att skapa ett gott företagsklimat utgår ifrån Stockholms stads näringslivspolicy. I policyn har fyra fokusområden definierats där staden behöver stärka sitt näringslivsarbete. Fokusområdena är valda utifrån att insatser här bedöms göra största nytta, få bäst effekt och att näringslivsperspektivet behöver förstärkas inom dessa områden.

Genom att stärka insatser för att skapa förutsättningar för trygga, attraktiva, välfungerande och innovativa miljöer för företagande bidrar nämnden till att skapa ett gott företagsklimat och fokusområde 3 i näringslivspolicyn. Arbetssättet för förvaltningens arbete för att skapa ett gott företagsklimat är platssamverkan tillsammans med det lokala näringslivet, civilsamhället och Polismyndigheten vilket beskrivs under verksamhetsområdesmål 3.6.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Förvaltningens arbete med att erbjuda stöd till den som inte klarar sin egen försörjning bidrar till det första målet i Agenda 2030, ingen fattigdom samt mål 10, minska ojämlikhet. Andelen barn som lever i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd är låg inom stadsdelen. Barns behov beaktas särskilt när vuxna söker ekonomiskt bistånd och barnkonsekvensanalyser görs i beslut som får stor påverkan på barnets situation. Stadens indikatorer och statistik över ekonomiskt bistånd redovisas könsuppdelat. Med detta som underlag kan nämnden utveckla sitt arbete med mål 5, jämställdhet. Det är en viktig grundprincip att den som ansöker om ekonomiskt

bistånd erbjuds stöd och insatser utifrån sina individuella behov oavsett kön. Genom att arbeta med aidentifierade ärenden ökas förutsättningarna för detta.

Samhällsvägledning till nyanlända syftar till en hållbar etablering. Det sker genom att öka självbestämmande och möjligheten att göra självständiga informerade val. Individuell vägledning anpassade utifrån individers skilda förutsättningar ökar chansen att personer hittar stadigvarande boende och blir självförsörjande. Detta bidrar till mål 1, ingen fattigdom, samt mål 11, hållbara städer och samhällen. Nyanlända föräldrar erbjuds kursen föräldraskap i Sverige. Under träffarna förs samtal om olika teman gällande föräldrarollen baserat på forskning. Barns rättigheter och jämställdhetsperspektivet genomsyrar träffarna.

Förvaltningens arbete med feriearbete bidrar till att uppfylla mål 8, anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt samt mål 4, god utbildning genom att främja ungas anställning, utbildning och praktik. En prioriterad målgrupp inom tillsättning och matchning av feriearbete är ungdomar med sociala skäl eller med funktionsnedsättning vilket bidrar till ökad jämlikhet i enlighet med mål 10.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	0,9 %	2,7 %	Tertial
 Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,4 %	1,5 %	Tertial
 Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)	78	Tas fram av nämnd	Tertial
 Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,3 %	1,0 %	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	200 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	7 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	65 st	Tas fram av nämnd	Tertial
 Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	200 st	11 000	Tertial

Nämndmål: 3.2.1 Invånarna har jobb och försörjer sig själva

Beskrivning

Målgrupp: Invånare som inte klarar sin egen försörjning. Prioriterade målgrupper är barnfamiljer, nyanlända invånare och de som har arbetslöshet som bidragsorsak.

Nämnden ger invånare med ekonomiskt bistånd stöd att klara sin egen försörjning genom individuellt utformade insatser. Handläggningen utgår från ett tydligt barnperspektiv, genom att särskilt beakta barns behov när vuxna söker ekonomiskt bistånd. I samarbete med

arbetsmarknadsnämnden säkerställs att handläggningen av ekonomiskt bistånd sker i enlighet med gällande rutiner för att säkerställa relevanta insatser och tidig vägledning till arbete. I samverkan utveckla och intensifiera arbetet för att motverka hemlöshet. Tillsammans med socialnämnden intensifiera arbetet för att minimera felaktiga utbetalningar samt fortsätta att utveckla arbetet för att utbetalningar av ekonomiskt bistånd ska bli rätt från början. Ungdomar som har insatser genom socialtjänsten prioriteras för feriearbete. Det lokala trygghetsarbetet bidrar till företagsvänligt stadsdelsområde.

Förväntat resultat

Andel invånare i behov av ekonomiskt bistånd ska minska. Andel barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd är fortsatt låg. Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd i stadsdelsområdet ska minska.

Ungdomar erbjuds möjlighet till feriearbete under lov.

Ett rikt näringsliv och företagsamhet främjar att alla invånare klarar sin egen försörjning.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta vräkningsförebyggande och ge stöd mot stadigvarande boendelösningar samt genom i planeringen av förändring i stadsmiljön tidigt beakta nämndens behov av verksamheter.

Stöd mot stadigvarande boendelösningar

Arbetet kring hemlöshet utgår från tre strategier: förebygga hemlöshet, möta den akuta hemlösheten och steget vidare till eget boende. Förvaltningen arbetar förebyggande för att förhindra vräkningar och motivera personer att ta emot stöd och insatser för att kunna bo kvar i bostaden. Samverkan mellan förvaltningens vuxenhet, familjeenhet, beställarenhet äldreomsorg och försörjningsstöd fortgår.

Hushåll i osäkra boendelösningar ges bostadsvägledning med syfte att uppnå ett mer stadigvarande boende. Barnfamiljer är en prioriterad målgrupp där arbetet sker med ett tydligt barnperspektiv.

Planering och utredning för personer som placeras i akutboende sker skyndsamt och med strävan att placeringen blir kortvarig och istället övergår till en mer stadigvarande lösning. Ett utvecklingsarbete ska ske för att ta fram och implementera nya arbetssätt i samarbete med SHIS och Bostadsförmedlingen för att säkerställa att barnfamiljer som hamnar i akut hemlöshet inte placeras på vandrarhem utan får tillgång till en mer långsiktig och trygg boendelösning.

För personer med svårigheter att komma in på den reguljära bostadsmarknaden finns bostadssociala insatser i form av bostad först, tränings- eller försökslägenheter som beviljas den som är målgrupp för insatsen.

För att förebygga hemlöshet och osäkra boendeförhållanden för personer som uppstår ekonomiskt bistånd kommer arbetet med att stärka samordningen med SHIS och samhällsvägledningen att fortgå. Individuella bedömningar görs med strävan att kunna

erbjuda en mer långsiktig boendelösning.

Biståndshandläggare inom äldreomsorgen informerar i ett tidigt skede om möjlighet till anpassningar i bostaden i syfte att möjliggöra kvarboende samt bibehålla den äldres självständighet i sin bostad. Förvaltningens bolots inom äldreomsorgen fortsätter arbetet med att stödja äldre att hitta långsiktiga boendelalternativ. Målsättningen är fortsatt att förebygga avhysningar samt rikta resurser till äldre med behov av särskilt stöd i samverkan med socialtjänstavdelningen samt med övriga samhällsaktörer.

Bostadsvägledning till nyanlända

Samhällsvägledning för nyanlända erbjuder bostadsvägledning. Särskilt uppmärksammas barnfamiljer i genomgångsbostäder. Målet är att personer ska bli självständiga och på egen hand lära sig att söka efter annan bostad. En grupp som behöver extra stöd i bostadsvägledningen är personer som varken kan läsa eller skriva.

Samverkan sker med socialtjänsten och hyresvärden SHIS i syfte att förebygga att hushåll står utan boendelösning i samband med utflytt. Metodmaterialet som används heter förstärkt bostadsvägledning och är framtaget särskilt för målgruppen nyanlända. Framgångsfaktorer i bostadsvägledningen är tid för målgruppen, ett flexibelt arbetssätt och kontinuitet i vägledningen.

Nämndens behov av verksamheter och parkmiljöer bevakas tidigt i samhällsplaneringen

Det är angeläget att tidigt beakta och samordna nämndernas behov av förskoleplatser, bostäder med särskild service, vård- och omsorgsboenden, seniorbostäder samt parker och grönområden i stadsutvecklingen. Förvaltningen deltar därför i stadsbyggnadskontorets, exploateringskontorets och trafikkontorets arbete med utveckling av Norrmalms stadsutvecklingsområden. I olika typer av remissvar bevakar förvaltningen tillgänglighetsfrågor.

Under året är stadsutvecklingen i Hagastaden i fokus tillsammans med utvecklingen av Sabbatsbergsområdet, Centralstationen och Klara City View. Förvaltningen arbetar för att det i stadsutvecklingsprojekten ska planeras ett tillräckligt antal förskoleplatser och ändamålsenliga förskolegårdar, bostäder med särskild service, vård- och omsorgsboenden samt god tillgång till parker och grönområden. Frågor om frihetstillgång i förhållande till förskolegårdar är en särskild utmaning när områdena förtätas.

Förvaltningen samverkar varje år med övriga förvaltningar i innerstaden kring stadsövergripande boendeplan för särskilt boende för personer med fysiska funktionsnedsättningar enligt LSS och SoL. Målen med den stadsövergripande boendeplanen är att tillgodose behoven av bostäder med särskild service samt att minska antalet icke verkställda beslut och antalet placeringar utanför valfrihetssystemet avseende dessa bostäder. Förvaltningen har ett pågående projekt i Hagastaden där en servicebostad med totalt 12 lägenheter kommer att vara klar till kvartal ett 2024. Förvaltningen planerar att bygga en gruppboende i Sabbatsbergsområdet, Silverskopan 3.

Förvaltningen samverkar även varje år med övriga förvaltningar i innerstaden kring en stadsövergripande boendeplan för äldre. Målsättningen är att tillgodose invånarnas behov av och önskemål om vård- och omsorgsboende, servicehus och seniorboende. Arbetet med att

bidra till att tillförsäkra och utveckla tillgången till anpassade boendeformer i samband med boendepanering fortsätter i samverkan med Äldreförvaltningen och hyresvärd. Ett fokusområde för arbetet framåt är att öka medborgardialogen i samband med planering och utveckling av nya boenden, exempelvis i Hagastaden där förvaltningen planerar för 90 platser inom vård- och omsorgsboende till år 2028.

Då nya parker anläggs i stadsutvecklingsområdena är det viktigt att dessa blir tillräckligt stora och på så sätt mångfunktionella, slitagetåliga och svarar mot de behov som finns hos invånarna. Det är angeläget att driftsperspektivet finns med i ett tidigt skede i planeringen för att parker ska bli långsiktigt hållbara. I takt med att stadsutvecklingsområdena byggs ut är det också viktigt med erfarenhetsutbyte ur ett driftperspektiv. Det är också viktigt att nya mötesplatser skapas i stadsutvecklingen. Stadsdelsförvaltningen verkar därför för att exempelvis parklekar och andra platser och lokaler där barn och unga kan mötas och umgås, planeras i de olika stadsutvecklingsområdena. Att skapa trygga offentliga platser är också viktigt både i stadsutvecklingen och i upprustning av befintliga platser.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

I artikel 25 i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter lyfts bostad fram som en social rättighet. Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling anger, bland annat i mål 11, hållbara städer och utveckling – att säkerställa tillgång för alla till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärderna	55 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	75 %	Tas fram av nämnd	År
 Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem	0	Tas fram av nämnd	År
 Antal vräkningar som berör barn	0	Tas fram av nämnd	År

Nämndmål: 3.3.1 Invånarnas boendeförhållanden är varaktiga och hållbara

Beskrivning

Genom att bedriva aktivt och strukturerat vräkningsförebyggande arbete och genom samverkan med andra aktörer förhindra att personer att bli vräkta.

Förvaltningens bosamordnare samordnar det förvaltningsövergripande vräkningsförebyggande arbetet och har en rådgivande, motiverande och uppsökande funktion. Vid vräkningsärenden sker samarbete med bland annat Kronofogdemyndigheten och förvaltningens enhet för försörjningsstöd samt förvaltningens socialtjänstavdelning och äldreomsorgsavdelning.

Förvaltningen erbjuder "Boskola" till de personer som blivit beviljade tränings- eller försökslägenheter. Boskolan syftar till att ge personer som ska flytta in i egen lägenhet kunskap i vad man förväntas klara i ett självständigt boende, till exempel om

hyreslagstiftningen och vad man som hyresgäst är skyldig till. Förvaltningens budget- och skuldrådgivare samarbetar med handläggare inom socialtjänst och äldreomsorg samt bosamordnare i syfte att förhindra att vräkningar sker. Barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden erbjuds bostadsvägledning.

Förväntat resultat

Personer boende inom stadsdelsområdet har ett hållbart boende med stöd utifrån behov. Genom ett utvecklat vräkningsförebyggande arbete förhindra att människor vräks från sina boenden.

Personer som befinner sig i hemlöshet erbjuds mer långsiktiga boendelösningar såsom exempelvis bostad först, tränings- eller försökslägenheter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla nyanlända hushåll i genomgångsbostäder kontaktas individuellt och erbjuds bostadsvägledning.	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: 3.3.2 Behov av samhällsservice uppmärksammas tidigt i samhällsplaneringen

Beskrivning

I remissvar och deltagande i arbetsgrupper bevakar och verkar förvaltningen för att invånarnas behov av specialbostäder, förskolor, äldreboenden och offentliga platser inom stadsdelsområdet tillgodoses.

Förväntat resultat

När nya bostäder byggs inom stadsdelsområdet har invånarna god tillgång till kommunal service samt parker och grönområden som är tillgängliga för alla. Det finns förskolor, bostäder med särskild service och äldreboenden i tillräcklig omfattning.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att vara en attraktiv arbetsgivare där medarbetare har trygga anställningar och det är en god arbetsmiljö.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Förvaltningen arbetar för en god social och organisatorisk arbetsmiljö och för att realisera och konkretisera personalpolicyn, som är ett konkret stöd som bidrar till ett öppet och respektfullt klimat. Resultatet av medarbetarenkäten ger en god möjlighet till dialog om vad som kan förbättras i arbetsmiljön och utgör även ett underlag i kvalitetsutvecklingsarbetet.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp årligen. Uppföljningen genomförs i stadens incidenthanteringssystem, IA, och resultatet analyseras på enhets- och avdelningsnivå i samverkan med skyddsombud. Sammanställning och analys av det systematiska arbetsmiljöarbetet utförs även på förvaltningsnivå och lyfts under förvaltningsgruppen (FVG).

Nämnden följer förvaltningens arbetsmiljöarbete genom att ta del av protokoll och bilagor från FVG.

Chefer behöver fortsätta utreda och åtgärda anmälningar i IA-systemet skyndsamt. Alla medarbetare ska ha kunskap om hur kränkande särbehandling, trakasserier, otillåten påverkan och diskriminering rapporteras, förebyggs och hanteras. En god arbetsmiljö är fri från kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier, repressalier, diskriminering och hot- och våld.

Arbetsmiljöutbildning erbjuds nya chefer och skyddsombud med ett nytt upplägg under våren 2023.

Som ett led i att minska ohälsotal och sjukskrivningar kommer förvaltningen fortsätta arbeta utifrån erfarenheter från föregående års pilotprojekt inom förvaltningens förskoleavdelning.

Arbetet med friskvård och att förebygga ohälsa fortsätter. Friskvårdsarbetet bidrar till en hälsobefrämjande kultur med attraktiva arbetsplatser där medarbetare upplever delaktighet, hälsa och trivsel. Förvaltningens friskvårdspolicy anger olika strategier för att nå detta mål. En av åtgärderna är att enheterna har hälsocoacher som ett sätt att inspirera övriga medarbetare. Förvaltningen kommer under 2023 identifiera och arbeta med friskfaktorer för att främja en god arbetsmiljö för alla medarbetare.

Chefers arbetssituation är i fokus under kommande år genom att skapa tydliga och rimliga förutsättningar för ledarskapet, vilket bland annat handlar om att definiera ett maximalt antal medarbetare per chef.

Handlingsplanen för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare ska revideras av socialförvaltningen och äldreförvaltningen i dialog med stadsdelsnämnderna. Det administrativa stödet till socialsekreterarna förstärks i syfte att frigöra tid hos socialsekreterarna så att de i större utsträckning kan fokusera på det sociala arbetet. Vidare fortsätter förvaltningens arbete med bland annat kunskapshöjande utbildningsinsatser för socialsekreterare och biståndshandläggare, stöd och mentorskap vid introduktion av nya medarbetare samt samverkan med akademien genom verksamhetsförlagd utbildning. Förvaltningen fortsätter även att se över arbetsuppgifter som kan effektiviseras eller läggas över på administrativa funktioner i syfte att frigöra tid till det sociala arbetet.

Kompetensförsörjning

För att stärka förvaltningen som en attraktiv arbetsgivare kommer ett fortsatt arbete ske inom områdena rekrytering och introduktion. För att behålla och utveckla önskvärd kompetens kommer förvaltningen under året att arbeta för en sammanhållen lönebildning där den årliga löneanalysen utgör en grund. Uppföljning av personalrörlighet samt framtagna kompetensförsörjningsplaner blir viktiga delar i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Förvaltningens kompetensförsörjningsplan finns som bilaga till verksamhetsplanen.

Under 2022 reviderades lagen om anställningsskydd, LAS, och de reviderade ändringarna trädde i kraft 1 oktober 2022. Omställning i och med nya LAS-reglerna har inneburit ett behov av en ny form av bemanningsplanering och ett nytt sätt att hantera anställningsavtal. Lagändringen innebär även delvis förändrade regler för företrädesrätten vilket förvaltningen

kommer att arbeta vidare med under 2023.

Den kommande sammanläggningen med Östermalms stadsdelsförvaltning gör att vakanta chefstjänster behöver tillsättas med provisoriska lösningar. Osäkerheten kring utformning av den nya organisationen kan initialt innebära en risk att medarbetare lämnar och svårigheter att rekrytera ersättare för dem.

Förvaltningen har för närvarande en hög andel legitimerade förskollärare. Vid rekrytering finns utmaningar med att rekrytera legitimerade förskollärare. Förskolans organisation för verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i samarbete med Stockholms universitet, stadens barnskötarutbildning, erfarenhetsbaserad förskollärarytbildning, ledarskapsprogrammet för blivande skolledare och rektorsprogrammet utgör den större delen av förskolans kompetensförsörjning och ska fortsatt prioriteras.

Utgångspunkten för äldreomsorgens verksamheter är att erbjuda tjänster på heltid. En partsgemensam arbetsgrupp fortsätter att arbeta med frågan gällande ofrivillig deltid, utifrån verksamheternas behov och möjligheter. Arbetet med att minska andel timanställda fortgår genom löpande analyser av verksamheternas behov. För att skapa en god arbetsmiljö med bra förutsättningar att utföra sitt arbete ska tid ingå för kompetensutveckling, handledning, dialog och reflektion. Äldreomsorgens verksamheter ska säkra personal-, chefs- och kompetensförsörjningen genom bland annat verksamhetsförlagda utbildningar och en aktiv samverkan med akademien. Biträdande enhetschefers uppdrag och ansvar ska förtydligas för att fortsätta minska antal medarbetare per chef, i enlighet med målsättningarna i kommunfullmäktiges budgetuppdrag.

Kompetensutveckling

Ett prioriterat område inom förvaltningen är samordnad ledarutveckling för att chefer och ledare ska stärkas och bli tryggare i sitt ledarskap. Stadens gemensamma chefsprofil, ledarskapsmodell och beslutet att alla chefer ska ha ett sammanhållet ansvar för verksamhet, personal och ekonomi, är viktiga utgångspunkter för detta arbete. Målsättning är att stärka chefers förmåga att leda i förändring och komplexitet, samt bidra till att skapa ett närvarande ledarskap som präglas av kommunikation och tillit. Ledarrapporten i samband med medarbetarenkäten är ett verktyg för att fånga upp utvecklingsmöjligheter på individnivå.

Fokus för förvaltningens socialtjänst är att ytterligare stärka medarbetare att på rätt sätt möta och bemöta klienter och brukare. Alla verksamheter som omfattas av Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kommer därför genomgå utbildning i det pedagogiska ramverket vilket innefattar förhållningssätt, metoder och bemötande. Alla medarbetare som möter brukare och klienter kommer dessutom under året ha genomgått en grundutbildning inom motiverande samtal (MI). Motiverande samtal är ett viktigt verktyg för att kunna stötta brukare och klient i förändringsarbetet. Några medarbetare kommer att gå en fördjupande MI-coachutbildning för att kunna implementera och bibehålla MI som ett etablerat verktyg i klientarbetet.

Förskolans prioriterade område är att stärka ledarskapet hos förskollärare. Förskollärare har ett särskilt ansvar för utbildningen i förskolan. Förskollärare ska leda arbetslaget i arbetet och säkerställa att undervisningen håller en hög kvalitet och för att klara uppdraget behövs stärkt

ledarkompetens. Vidare ska förskolan satsa på att öka analysförmågan för att tydligare kunna följa upp och utvärdera utbildningens effekt på barns lärande och utveckling. Analysförmågan ska stärkas på alla nivåer i förskolans organisation.

Äldreomsorgens verksamheter ska fortsätta erbjuda kompetensutveckling via exempelvis ombudsroller som ett led i att behålla och attrahera personal. För att möta äldreomsorgens utmaningar och utveckla verksamheterna kommer förvaltningen att under 2023 fortsätta med pågående kompetenshöjande insatser kopplade till demens, värdegrund, psykisk ohälsa och välfärdsteknik. Förvaltningen ser behov av fortsatta satsningar inom alla yrkesgrupper för att utveckla och säkra den hälso- och sjukvård som bedrivs i verksamheterna. Från och med den 1 juli 2023 blir undersköterska en skyddad yrkestitel och omställningen för verksamheterna avseende bedömning av kompetens hos nuvarande personal kommer att pågå fram till 2033. Förvaltningen planerar därmed med att fortsätta se över nuvarande kompetensbehov hos medarbetare och erbjuda kompetensutveckling där det saknas, i syfte att uppfylla ställda krav. Vidare är en målsättning för nästkommande år att fortsätta höja kompetensen bland hemtjänstens medarbetare och fortsätta öka andelen utbildade undersköterskor genom Äldreomsorgslyftet.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Samtliga medarbetare behöver göras delaktiga i arbetet med att skapa en god arbetsmiljö där medarbetare har lika möjligheter och rättigheter på jobbet. Arbetsplatserna har en öppen och tillåtande kultur, fri från kränkande särbehandling. Stadsdelsförvaltningen kommer även verka för en ökad mångfald, samt bidra i arbete med arbetsdifferentieringsanalys. Förvaltningens arbete bidrar till att öka jämställdhet, mål 5 i Agenda 2030 och till anständiga arbetsvillkor, mål 8. Vidare bidrar arbetet till minskad ojämlikhet, mål 10 i den globala agendan.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	83	83	År
 Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom vård, omsorg och pedagogiska verksamheter	10 %	Tas fram av nämnd	År
 Sjukfrånvaro	8 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	3 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en samlad strategi för kompetensförsörjningen inom förskolan i Stockholms stad	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: 3.4.1 Medarbetare har en trygg anställning, en god arbetsmiljö och är engagerade

Beskrivning

Förvaltningen är ett föredöme som arbetsgivare och har en väl fungerande arbetsmiljö som möjliggör engagemang, samverkan och utveckling. Förvaltningen attraherar och behåller medarbetare med rätt kompetens i förhållande till de uppdrag som ska utföras. Förvaltningen arbetar strategiskt med personal- och kompetensförsörjning för att möta kommande behov. Under året kommer förvaltningen prioritera att arbeta med sjukfrånvaro och ledarutveckling.

Förväntat resultat

Förvaltningen är ett föredöme som arbetsgivare och har en väl fungerande arbetsmiljö som möjliggör engagemang, samverkan och utveckling.

Förvaltningen attraherar och behåller medarbetare med rätt kompetens i förhållande till de uppdrag som ska utföras.

Förvaltningen arbetar strategiskt med personal- och kompetensförsörjning för att möta kommande behov. Under året kommer förvaltningen prioritera att arbeta med sammanläggningen med Östermalms stadsdelsförvaltning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbetet med att sänka sjukfrånvaron fortsätter under året genom extra resurser och fokus på frågan.	2023-01-01	2023-12-31
Erbjuda kompetensutveckling för personal i förskolan som saknar utbildning för arbete med barn.	2023-01-01	2023-12-31
Förberedelser, planering och efterarbete inom HR-området inför sammanläggningen med Östermalms stadsdelsförvaltning	2023-01-01	2023-12-31
Lönekriterier för chefer i förhållande till stadens chefsprofil ses över.	2023-01-01	2023-12-31
Samordnade ledarutvecklingsinsatser för förvaltningens chefer prioriteras under året för att stärka ledarskapet vid förvaltningen.	2023-01-01	2023-12-31
Samverka med Östermalm stadsdelsförvaltning kring gemensamma arbetssätt och rutiner, bl.a. gemensam hantering av det nya intranätet	2023-01-01	2023-12-31
Stadsdelsförvaltningens nya upplägg för arbetsmiljöutbildning kommer implementerad med målsättning att chefer och skyddsombud har tillräcklig kompetens	2023-01-01	2023-12-31
Starta arbetet med att identifiera friskfaktorer i verksamheterna.	2023-01-01	2023-12-31
Utvärdera inrättandet av vikariepooler på varje förskolenhet.	2023-01-01	2023-03-31
Varje enhet har en hälsocoach. Chef och hälsocoach tar fram en plan för hälsofrämjande aktiviteter på enheten.	2023-01-01	2023-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att skapa en robust organisation där verksamheterna har förmåga och rådighet att uträtta kärnuppdrag även under extraordinära situationer.

Kris- och säkerhetsarbete

Förvaltningen fortsätter arbetet med att etablera trygghetspunkter inom stadsdelsområdet som kan aktiveras vid allvarliga samhällsstörningar. Organisation, bemanning, kommunikation och utbildning är fokusområden under 2023. Under 2022 säkerställdes en viss lagerhantering av nödvändiga resurser för trygghetspunkterna, och förvaltningen har även köpt in ett antal Rakel-enheter som medarbetare inom krisorganisationen ska lära sig att hantera under året. Material planeras vara på plats på trygghetspunkten vid Kulturhuset och målsättningen är att även reservkraft ska finnas på plats under året. Det finns ytterligare två trygghetspunkter som ska förberedas under året.

Arbetet med kris- och beredskapsplanering fortsätter för att kunna hantera oförutsedda och extraordinära händelser. Ett förändrat omvärldsläge ställer krav på ökad krisberedskapsförmåga och en planering för återtagande av det civila försvaret. Om förvaltningen drabbas av extraordinära händelser, både i fredstid som vid höjd beredskap, ska förvaltningen ha möjlighet att upprätthålla de mest kritiska och samhällsviktiga verksamheterna. Vid högsta beredskap sker en övergång till krigsorganisation och förvaltningen behöver bidra till att säkerställa stadens samlade förmåga att upprätthålla totalförsvarsverksamhet. Under 2023 medverkar förvaltningen i den stadsövergripande krigsorganisationsplaneringen. Pandemin har prövat såväl stadens som stadsdelsförvaltningens krishanteringsförmåga och uthållighet. Erfarenheter och lärdomar därifrån tas om hand och omsätts i den fortsatta beredskapsplaneringen genom exempelvis kontinuitetsplaner. Etableringen av trygghetspunkter är en del i beredskapsplaneringen och ökar förmågan att möta invånarna i händelse av en omfattande och långdragen samhällskris.

Förvaltningens arbete med risk- och sårbarhetsanalyser fortskrider enligt anvisningar från stadsledningskontoret. Under föregående år identifierades och bedömdes samhällsviktig verksamhet och kritiska processer. Steg tre och fyra slutfördes i samband med rapportering av verksamhetsberättelse, och under 2023 kommer förvaltningen att arbeta vidare med de åtgärder som har identifierats för de olika riskerna. En förvaltningsövergripande arbetsgrupp arbetar vidare med att implementera och följa upp åtgärderna.

Systematiskt informationssäkerhetsarbete

Förvaltningens arbete med informationssäkerhet utgår ifrån Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023 och Stockholms stads riktlinje för informationssäkerhet samt lokal anvisning för informationssäkerhet. Ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete bedrivs så att förvaltningens informationstillgångar hanteras och skyddas på ett tillfredsställande sätt. Det ligger även till grund för trygg personuppgiftsbehandling inom ramen för GDPR. Under året kommer förvaltningens arbete med informationssäkerhet att intensifieras för att säkerställa ett effektivt och ändamålsenligt informationssäkerhetsarbete. För att stärka kompetensen kommer förvaltningen fortsätta att sprida information och kunskap till chefer och medarbetare, genomföra informationsklassningar och utbildningsinsatser samt främja samverkan inom staden. Det förvaltningsövergripande informationssäkerhets- och dataskyddsnätverket (IDnätverket) fortgår och utvecklas. Referensgruppsavstämningar sker för analys av incidenter under året. Arbetet med att implementera den lokala anvisningen om informationssäkerhet fortgår.

Upphandling och inköp

Förvaltningens resurser och medel används på ett effektivt sätt genom att inköp sker från upphandlade avtal, via inköpssystemet och i enlighet med stadens gemensamma inköpsprocess. Systemnyttjandet är en del av uppföljningen och därför blir utbildning och informationsspridning på området fortsatt viktigt, likväl som att ansluta fler lokala avtal till e-handeln.

Förvaltningen nyttjar den gemensamma avtalskatalogen, förvaltar lokala avtal i systemet samt genomför upphandlingar och avrop i upphandlingsverktyget. Vid direktupphandling följs förvaltningens riktlinjer.

Rutinen för arbetet med spendanalyser förankras och utvecklas ytterligare under 2023 i syfte att få en bättre översikt över förvaltningens behov och inköpsmönster, följa upp avtalstrohet samt upptäcka avvikelser och områden som kan behöva upphandlas. En del i det förebyggande arbetet är att se över behovsplaneringen så att även direktupphandlingar och omfattande avrop planeras i god tid innan leverans behöver ske.

Under föregående år arbetade förvaltningen även med att utveckla avtalsuppföljningen för lokala avtal. Detta arbete fortgår för att säkerställa att verksamheten får den kvalitet som krävts och att leverantörer följer avtalade villkor. En viktig del i uppföljningen är också att motverka välfärdsbrott och säkerställa att förvaltningen inte bedriver affärer med oseriösa aktörer. Vid kravställning ska sund konkurrens främjas samt miljökrav och sociala krav ställas där det är möjligt.

Stadens arbete med kategoristyrning är ett viktigt verktyg för att optimera resurser och sätta användarnas och invånarnas behov i fokus. Det är även en viktig del i att anpassa strategiskt viktiga områden för att möta behov under höjd beredskap. Ett nytt kategoriprojekt ska under 2023 starta upp för att etablera en ny kategori inom Bemanningstjänster där förvaltningen kan komma att dela kategoriansvaret för nämnda projekt med Östermalms stadsdelsförvaltning. Utöver detta stödjer förvaltningen stadens kategoristyrda arbetssätt genom att medverka i nätverk och dialog med avtalsansvariga samt bidra med input till kategoriägare i syfte att utveckla arbetssätt inom befintliga kategorier.

Ett fortsatt nära samarbete och kunskapsutbyte med andra förvaltningar och bolag i upphandlingsfrågor är av stor relevans. Samarbetet med Östermalms stadsdelsförvaltning kommer intensifieras med anledning av sammanläggningen av stadsdelsförvaltningarna. Arbetet med att gemensamt kartlägga och samordna avtalstäckning, upphandlingsbehov, rutiner och upphandlingssystem kommer prioriteras under våren.

Återtagande av Sabbatsbergsbyns vård- och omsorgsboende

Under hösten 2022 beslutade stadsdirektören på rekommendation av nämnden att avtalet för Sabbatsbergsbyns vård och omsorgsboende inte skulle förlängas och att verksamheten skulle återtas till nämndens egen regi från och med 1 oktober 2023. Förvaltningen kommer att genomföra övertagandet i projektform i nära samverkan med leverantören med ett gemensamt mål om att behålla personal- och omsorgskontinuitet. Även ett vård- och omsorgsboende inom Östermalms stadsdelsområde ska återgå till egen regi, och förvaltningarna kommer att samverka kring övergångsprocesserna.

Effektiv lokalförsörjning

En effektiv och flexibel lokalförsörjning är viktig för att kunna möta förändrade behov hos förvaltningens olika målgrupper. Lokaler står för en stor och ökande andel av förvaltningens kostnader. Förvaltningen fortsätter arbetet med att hitta samnyttjande av lokaler och flexibilitet i nyttjandet ur ett verksamhetsperspektiv. Inom stadsdelsområdet är verksamhetslokaler kostsamma och ibland också en bristvara likväl som nybyggnation är kostsamt och långa processer där verksamhetslokalers geografiska läge även bör beaktas i relation till målgruppens nuvarande och framtida behov. Sammanläggningen med Östermalms stadsdelsförvaltning bidrar till nya befolkningsprognoser för den gemensamma nya Innerstaden och därmed delvis nya förutsättningar för lokalförsörjningen.

Befolkningsprognosen från Sweco samt förvaltningens egna beräkningar visar att barnantalet inom stadsdelsområdet minskar. Flera av nämndens förskolor har för närvarande ledig kapacitet och förväntas ha tomma platser under året. Ett minskat barnantal innebär bland annat att lägre intäkter ska finansiera lokalbeståndet. Arbetet med att effektivisera lokalnyttjandet fortsätter i syfte att säkerställa att en så hög andel av budgettilldelningen som möjligt går till verksamheten. Under 2023 avvecklas nämndens utegrupp inom förskolan. Verksamheten är utmanande att bedriva resurseffektivt, både avseende ekonomiska och personella resurser. Utegruppen startades i samband med att stadsdelsområdet hade utmaningar i att säkerställa platsgaranti och barnantalet var högt. Utifrån det förändrade läget och minskat intresse finns det inte längre något behov av utegruppen. Avvecklingen av utegruppen ger samtliga av nämndens förskolor tillgång till den lokal som förvaltningen hyr i Stora Skuggan. Under året kommer anpassningar fortgå för att nå en väldimensionerad organisation, i samarbete med Östermalms stadsdelsförvaltning.

Andelen äldre inom stadsdelsområdet ökar och kommer att öka inom de närmaste åren. Förvaltningen arbetar med att på sikt utöka antalet träffpunkter och arbetet med ett nytt vård- och omsorgsboende i Hagastaden fortsätter.

Inom individ- och familjeomsorgen pågår under 2023 förberedelserna för att kunna öppna ett nytt serviceboende i Hagastaden i januari 2024.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Krisberedskapsarbetet bidrar till att de globala målen enligt Agenda 2030 upprätthålls även vid oönskade händelser. En bra krishanteringsförmåga bidrar till att det sociala och ekonomiska skyddet bevaras och att mat, vatten, värme och läkemedel till de mest behövande kan levereras även vid samhällsstörningar, vilket bidrar till flertalet av målen i den globala agendan.

Upphandling och inköp är ett viktigt verktyg i arbetet med att nå flera av målen i Agenda 2030 där delmål 12.7 handlar om hur man kan öka hållbarheten genom offentliga köp. Genom att förvaltningen ställer miljökrav samt sociala krav där det är möjligt i både upphandlingar och direktupphandlingar bidrar arbetet till Mål 13, bekämpa klimatförändringarna och Mål 8, anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt. Till dessa mål bidrar förvaltningen även genom att i hög utsträckning nyttja centralt och gemensamt upphandlade avtal. Vid behov av inredning och möbler ska Stocket Återbruk vara förstahandsalternativet innan köp av nya produkter görs. Information och stödmaterial om

miljö- samt social hänsyn har inarbetats i den lokala samarbetsytan för inköp och upphandling.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel elektroniska inköp	65 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År
 Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	95 %	80 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Förskolenämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen, planera för att stadens förskolor beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för samtliga förskolebarn och personal under flera dygn	2023-01-01	2023-12-31
 Nämnder och bolagsstyrelser ska säkerställa att det finns resurser och kompetens tillgängliga i den utsträckning som krävs för att möta den kraftigt ökande ambitionshöjningen i arbetet med att utveckla en sammanhållen beredskap för fredstida kriser och civilt försvar, både i den egna verksamheten och inom ramen för en stadsövergripande samverkan	2023-01-01	2023-12-31
 Nämnder och bolagsstyrelser ska under ledning av kommunstyrelsen medverka i upprättandet av stadens krigsorganisation och dess bemanning	2023-01-01	2023-12-31
 Servicenämnden ska under ledning av kommunstyrelsen och i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda och påbörja etablering av ett centralt omsättningslager för vissa livsmedel och vissa förbrukningsvaror i syfte att höja stadens beredskapsförmåga	2023-01-01	2023-12-31
 Socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen planera för att stadens boenden inom äldreomsorg och LSS beredskapslagrar i egen regi för att klara ett grundläggande måltidsbehov för brukare och personal under minst sju dygn	2023-01-01	2023-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska etablera en permanent beredskap och organisation för iordningsställande av trygghetspunkter inom sitt geografiska område	2023-01-01	2023-06-30

Nämndmål: 3.5.1 Stadsdelsområdets robusthet är säkerställd

Beskrivning

Förvaltningens verksamheter har kontinuitetsplaner för oförutsedda händelser och övar dessa regelbundet. Förvaltningen har viss lagerhållning av nödvändiga resurser.

Förvaltningens krisledning övar regelbundet och krislednings- och kriskommunikationsplan revideras årligen.

Inom stadsdelsområdet etableras trygghetspunkter. Samverkan sker med utbildningsförvaltningen, Kulturhuset Stadsteatern och andra förvaltningen inom ramen för arbetet med att etablera trygghetspunkter.

Verksamheterna är klimatanpassade och kan hantera negativa effekter till följd av skyfall och värmeböljor.

Förvaltningen arbetar systematiskt med informationssäkerhet.

Förväntat resultat

Kunskapen kring krisberedskap är hög, och förvaltningens uthållighet och förmåga att hantera kärnuppdrag och krisberedskapsuppdrag vid allvarlig händelse förbättras ständigt. Förvaltningens verksamheter och medarbetare har beredskap för hotskalans samtliga steg. Förvaltningen arbetar enligt GDPR och det finns en korrekt personuppgiftsbehandling. Kunskapen och betydelsen av informationssäkerhet stärks hos chefer och medarbetare. Förmågan och kompetensen att hantera informationssäkerhetsincidenter ökar inom förvaltningen. Verksamheterna arbetar med klimatanpassning av verksamheterna med fokus på att minska riskerna av negativa effekter till följd av skyfall och värmeböljor.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Driftsätta rakelsystemet på trygghetspunkterna.	2023-01-01	2023-12-31
Fortsatt etablering av trygghetspunkter.	2023-01-01	2023-12-31
Genomföra krisövning	2023-01-10	2023-12-31
Genomföra risk- och sårbarhetsanalys utifrån stadsgemensam modell med fokus på steg 5-6.	2023-01-01	2023-12-31
Implementera lokal anvisning informationssäkerhet	2023-01-10	2023-12-31
Ta fram en krigsledningsorganisation och plan.	2023-01-01	2023-12-31
Uppdatera registerförteckning	2023-01-10	2023-12-31
Utrusta Kulturhuset med beredskapsmaterial samt installera reservkraft.	2023-01-01	2023-12-31
Workshop kring NIS-incidenter	2023-01-10	2023-12-31

Nämndmål: 3.5.2 Resurser används väl med fokus på resultat för invånarna

Beskrivning

Förutsättningar för en hållbar ekonomi och verksamheter av hög kvalitet skapas genom ett effektivt utnyttjande av förvaltningens samlade resurser. Förvaltningens lokalbestånd ses över kontinuerligt. Lokaler identifieras som kan samutnyttjas av flera verksamheter eller om de är i dåligt skick, dyra eller på andra vis inte ändamålsenliga. Genom ett ökat användande av e-handelssystemet och genom att skapa en större förståelse kring stadens inköpsrutiner kan en högre avtalstrohet uppnås och inköp effektiviseras. Arbeta med kontinuerlig avtalsuppföljning är en viktig del i att säkerställa att staden gör affärer med seriösa aktörer och att den kvalitet som är kravställd i avtalen upprätthålls. Koordinering av upphandlingsbehov och arbetsrutiner både inom förvaltningen och tillsammans med andra stadsdelsförvaltningar gör att samordningsvinster kan uppnås.

Förväntat resultat

Förvaltningen använder resurser effektivt så att invånarna får största möjliga nytta för skattepengarna. Genom ett ökat användande av e-handelssystemet uppnås en högre avtalstrohet samt

kostnadseffektivitet.

Förvaltningens lokalbestånd är ändamålsenligt och kostnadseffektivt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genom utbildningsinsatser öka kunskap och medvetenhet kring inköp- och avtalsrutiner.	2023-01-01	2023-12-31
Utveckla arbetet med avtalsuppföljning och kontroll i syfte att säkerställa hög kvalitet och motverka oseriösa leverantörer.	2023-01-01	2023-12-31
Öka det totala systemnyttjandet genom att bland annat ansluta fler lokala avtal till e-handeln.	2023-01-01	2023-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att stadsdelsområdet upplevs som tryggt och att samverkan sker med Polismyndigheten samt förvaltningar inom staden.

Norrmalms stadsdelsområde är ur många aspekter ett av Stockholms tryggaste stadsdelsområden. I anslutning till stadsdelsområdets två stora kollektivtrafikknutpunkter; Centralstationen och Sergels torg respektive Odenplan, ligger dock otryggheten högre än i resten av stadsdelsområdet, vilket medför att det lokala trygghetsskapande arbetet fokuseras till dessa platser.

Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

Förvaltningens arbete utgår från Stockholms stads trygghetsprogram 2020-2023, Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023, lokal samverkansöverenskommelse mellan stadsdelsförvaltningen och Polismyndigheten samt genom samarbetsavtalet om Platssamverkan På Sergels torg med bland annat lokala fastighetsägare.

Det trygghetsfrämjande arbetet syftar till att öka tilliten till stadens verksamheter och människor emellan. Förvaltningens trygghetsarbete tar sin utgångspunkt i den lokala samverkansöverenskommelsen med utbildningsförvaltningen och Polismyndigheten. Den gemensamma lokala lägesbilden beskriver aktuella problem i området och dess orsaker. Utifrån orsaksanalysen enas parterna om inriktning, fokusområden, mål och uppföljning för det lokala arbetet.

Lokal samverkansöverenskommelse med Polismyndigheten

Nedanstående är de föreslagna prioriterade områdena för 2023:

Unga i risk för kriminalitet och skolan som brottsplats

Inom detta område samverkar förvaltningen med Östermalms stadsdelsförvaltning, Polismyndigheten och utbildningsförvaltningen. Genom regelbunden samverkan inom ramen för Ung och Trygg på Östermalm och Norrmalm, behandlas aktuella frågor och konkreta åtgärder genomförs. Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet utgår från den lokala lägesbilden och bygger både på situationell och social prevention. Förvaltningen arbetar förebyggande mot förekomsten av narkotika, då det både är brottsförebyggande och trygghetsskapande. Den vanligaste olagliga handlingen bland ungdomar boende inom

stadsdelsområdet är hantering och konsumtion av narkotika. Drogfria mötesplatser med utbildad personal är trygghetsskapande för unga och en möjlighet att identifiera unga på väg in i en kriminell livsstil. Förvaltningen arbetar narkotikaförebyggande utifrån värderingsarbete, utbildning och genom att stärka föräldrarollen, vilket i förlängningen är brottsförebyggande då det kan bidra till att unga avstår från droger. Detta arbete beskrivs under verksamhetsområdes mål 1.1.

Särskilt utsatta och sårbara brottsoffer

Arbetet fokuserar på att öka tryggheten och minska utsattheten för främst äldre vuxna och funktionsnedsatta. Förebyggande arbete kring bedrägerier och våld i nära relation ingår i arbetet. Förvaltningen ser att bedrägerier är en brottskategori som ökat och som ofta dessutom drabbar extra sårbara grupper, exempelvis äldre.

Avhopparverksamhet för kriminella

Förvaltningen säkerställer att det finns en känd struktur för att omhänderta personer som vill lämna en kriminell verksamhet och har en god samverkan med stadens avhopparverksamhet.

Riktat arbete mot avgränsade platser

Inom detta område samverkar förvaltningen med Polismyndigheten, trafikkontoret och andra lokala aktörer utifrån den aktuella platsen. Arbetet innefattar såväl platssamverkan som trygghetsvandringar vid behov. Utöver situationell brottsprevention pågår ett socialpreventivt arbete på olika nivåer. Bland annat finns en högre närvaro av uppsökande verksamheter som exempelvis fältassistenter på dessa prioriterade platser. Underlag som inkommer från synpunktsportalen, trygghetsvandringar, medborgarförslag, brottsstatistik och trygghetsundersökningar analyseras kontinuerligt för att identifiera platser, parker och grönområden som upplevs som otrygga och för att genomföra trygghetshöjande och brottsförebyggande insatser. Nedan följer förvaltningens utpekade områden för platssamverkan.

- Vision Klara

Tillsammans med Lokalpolisområde Norrmalm startade förvaltningen år 2016 *Vision Klara*, inom ramen för en gemensam samverkansöverenskommelse. Syftet och målet med Vision Klara är att genom systematiskt uppbyggd samverkan öka tryggheten och minska brottsligheten i Klaraområdet. Samverkan med fastighetsägare och lokalt näringsliv fortsätter att utvecklas kring trygghets- och säkerhetsfrågor i Klaraområdet. Deltagande aktörer utöver ovanstående är trafikförvaltningen, socialförvaltningen, trafikkontoret, Kulturhuset Stadsteatern, Jernhusen och MTR. Två fördjupningar av samverkan kring olika platser inom Klaraområdet har tillkommit över tid, platssamverkan På Sergels torg och Centralstationen.

På Sergels torg

Platssamverkan På Sergels torg vidareutvecklas under 2023. Med två nya fastighetsägare som anslutit sig till avtalet skapas en mer robust samverkan, och fler lokala aktörer från näringsliv och civilsamhälle bjuds in att delta. Platsorganisationen har utvecklats med ytterligare en fast tjänst som borgar för stabilitet och långsiktighet. Deltagande aktörer är utöver stadsdelsnämnden; trafikkontoret, fastighetskontoret, Kulturhuset Stadsteatern, AMF

Fastigheter, Vasakronan, Axfast, Stena Fastigheter, AFA fastigheter, Gålöstiftelsen och City i Samverkan.

Centralstationen

Samverkan utvecklas på Centralstationen mellan förvaltningen, socialförvaltningen, Region Stockholm, Caphio sjukvård för hemlösa och Jernhusen, bland annat genom att formalisera samverkansformen och genom att fördjupa och utveckla kunskapen kring goda exempel och utmaningar kring hemlösa och utsatta individer i offentlig miljö.

- Platssamverkan Odenplan/Observatorielunden

Under 2023 fortsätter arbetet med att Odenplan och Observatorielunden ska bli en trivsammare och tryggare plats att vistas på. Odenplan är, tillsammans med området runt T-centralen, stadsdelsområdets mest brottsutsatta platser. Förvaltningen arbetar för att göra platsen mer attraktiv för besökare vilket bidrar till trygghet och social kontroll. Under året fokuserar förvaltningen på Observatorielunden som sedan 2017 klassas som en öppen drogszen och upplevs av invånare som en otrygg plats att vistas på, framförallt under kvällstid då en stor del av narkotikahandlingen sker. En orsak till denna situation är att det saknas målpunkter som bidrar till att platsen är ödslig, upplevs som övergiven och den sociala kontrollen är låg.

Arbetet med platsaktivering av Observatorielunden, som är en park och grönområde, innebär att hänsyn behöver tas till andra intressen som biologisk mångfald, kulturarv och bevarandet av de få grönytor som finns i innerstan. Detta kräver mer innovativa lösningar som inte innebär ingrepp i miljön. Under året planerar förvaltningen bland annat att testa stadsodling och ta fram programinnehåll för guidade turer som på sikt ska leda till ljudvandringar utan guide på Observatorielunden. Förvaltningen har en pågående dialog med SISAB gällande Observatoriets höga radonvärden, med ambition att på sikt ha möjlighet att utöka förvaltningens verksamhet där och göra Observatoriet till en starkare målpunkt.

- Sveavägen/Vanadislunden

I dialog med boende har stadsdelsförvaltningen och medverkande aktörer som trafikkontoret vidtagit flertalet insatser för att förbättra trafiksituationen och minska ordningsstörningar kopplat till motorburna individer på Sveavägen. Denna samverkan och insatser som genomförts genom åren har gett god effekt och bidragit till en förbättrad situation. Samverkanspartners är Polismyndigheten, trafikkontoret och stadsledningskontoret. Under föregående år startades samverkan med Svensk Bilcruising (SBC). Inför planerade sammankomster deltar förvaltningen i förberedelser med övriga samverkanspartners. Trafikkontoret ska undersöka möjligheten att stänga av Sveavägen under vissa helger.

Otillåten påverkan samt arbete med att stävja fusk, oegentligheter och organiserad brottslighet

Förvaltningen arbetar systematiskt för att förebygga, motverka och hantera otillåtna påverkanshandlingar och hot och våld mot medarbetare. Ett stödmaterial med tillhörande checklista är framtagen som systematiskt lyfts under arbetsplatsträffar, och genom att analysera och följa upp incidenter stärks medvetenhet och kunskap kring otillåten påverkan.

Förvaltningen utvecklar arbetet med att stävja fusk, oegentligheter och organiserad

brottslighet, bland annat genom att utveckla avtalsuppföljningen för lokala avtal, vilket bland annat innebär att planera för uppföljning i tidigt skede och prioritera uppföljningsaktiviteter under året. Detta för att säkerställa att verksamheten får den kvalitet som krävs och att leverantörer följer avtalade villkor. En viktig del i uppföljningen är även att motverka välfärdsbrott och säkerställa att förvaltningen inte bedriver affärer med oseriösa aktörer. Förvaltningen utgår från Stockholms stads handlingsplan *Att upptäcka, utreda och förebygga välfärdsbrott 2022-2025* i syfte att vidareutveckla arbetet med att motverka välfärdsbrott. Uppföljningar sker enhetligt utifrån mallar och instruktioner och innefattar kontroll av arbetsrutiner, ekonomiska kontroller samt verksamhetsbesök för att se att verksamheten drivs avtalsenligt och att lokalerna är i gott skick och ändamålsenliga. Allvarliga brister återkopplas socialförvaltningen för vidare hantering.

Arbetet med uppföljning av utförare inom hemtjänst följsamhet till ersättnings- och tidsregistreringssystemet fortgår. Stadsdelsförvaltningen genomför uppföljningar av överskriden tid och utförd tid kopplat till den beställda tiden för hemtjänst. Systematiska kontroller sker på månadsbasis där fakturaunderlag ställs mot den utförda tiden innan utbetalning sker. Kontroll av att utförare innehar nödvändiga tillstånd sker innan beslut fattas.

Ekonomiskt bistånd ska beviljas på korrekta grunder varför underlag för ansökan granskas för att förebygga felaktiga utbetalningar. Förvaltningens utredare för felaktiga bidrag (FUT-utredare) utreder redan behandlade ansökningar för att se om felaktiga utbetalningar skett och om det finns grund för polisanmälan.

Förvaltningen handlägger ansökningar om föreningsbidrag i enlighet med stadens riktlinjer. Organisationer och föreningar som ansöker om medel kontrolleras samt tidigare utbetalade medel följs upp. Medel ska inte tillfalla föreningar vars verksamhet är odemokratisk, olaglig eller som uppmuntrar våldsbejakande extremism.

Reviderad handlingsplan mot våldsbejakande extremism

Det finns ett systematiskt arbete mot våldsbejakande extremism för att fånga upp eventuella uttryck där samverkan med skolorna är viktigt. Uppdaterad handlingsplan mot våldsbejakande extremism bifogas till verksamhetsplanen.

Parker och grönområden är trygga, välskötta och tillgängliga

När Stockholms befolkning växer, ökar nyttjandet av stadens offentliga rum och parkerna blir allt mer betydelsefulla för rekreation och livskvalitet. Det ökande trycket på parker ställer höga kvalitetskrav på parkskötsel, underhåll och upprustning. Det är en utmaning när staden förtätas och andelen parkmark inte växer i motsvarande grad. Förvaltningen samverkar därför med andra förvaltningar och fastighetsägare i staden för att utveckla platser i stadsmiljön som kan göras mer tillgängliga och öppna för allmänheten.

Tillgången till gröna mötesplatser ska vara god och parkerna ska utformas och skötas så att de tål ett ökat besöksstryck. Många nya förskolor och skolor som anlagts inom eller i anslutning till parkerna nyttjar parkerna i sin dagliga verksamhet. Dessutom har antalet evenemang i parkerna och förfrågningar om olika slags upplätelser ökat. Upplevelsen av trygghet är en viktig förutsättning för att stadens invånare ska kunna leva ett allsidigt, jämlikt och jämställt liv och har även stor betydelse för hur människor i staden nyttjar parker och grönområden.

God orienterbarhet och uppsikt över viktiga platser och stråk är positivt ur trygghetssynpunkt. Målpunkter och aktiviteter i parker ger också positiva effekter då det drar till sig många människor och verksamheter som bidrar till mänsklig närvaro. Även områdets skötsel är avgörande för hur trygg man känner sig. Parker och miljöer som ger ett prydligt och omhändertaget intryck upplevs generellt som tryggare.

Arbetet med att ta fram en ny parkplan fortsätter, parkplanen fungerar som ett vägledande dokument som beskriver hur parker och gröna gaturum inom stadsdelsområdet ska vårdas och utvecklas för framtiden. Under året kommer den nyligen upprustade Blekholmsterassen vid Klara sjö invigas. Ett konstverk som tagits fram för parken är planerat att stå på plats till invigningen. Syftet med förnyelsen av parken har bland annat varit att göra den mer attraktiv och skapa nya målpunkter med bland annat ett nytt utegym och en ny boulebana.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

Det trygghetsskapande- och brottsförebyggande arbetet bidrar bland annat till att bekämpa organiserad brottslighet samt att förebygga våld på både individ- och samhällsnivå. Förvaltningens förskoleverksamheter arbetar även med våldsprevention genom att utmana könsnormer och bryta machobeteenden. En betydande del av det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet handlar om att främja delaktighet och inkludering för alla, bland annat genom att göra platser som parker och torg tillgängliga. I det socialpreventiva arbetet bidrar förvaltningen även till att förebygga och upptäcka drogmissbruk samt att tillgängliggöra sjukvård för alla genom bland annat samarbetet med socialförvaltningen och Capio Sjukvård för hemlösa på Centralstationen. I det brottsförebyggande arbetet arbetar förvaltningen även utifrån skydds- och riskfaktorer, bland annat hög skolnärvaro och goda skolbetyg. Genom detta arbete bidrar förvaltningen bland annat till mål 3, god hälsa och välbefinnande; Mål 4, god utbildning; Mål 10, minskad ojämlikhet, Mål 11, hållbara städer och samhällen samt mål 16, fredliga och inkluderande samhällen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
 Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	85 %	79 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	73 %	73 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	73 %	73 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	88 %	Tas fram av nämnd	År

Nämndmål: 3.6.1 Tryggt stadsdelsområde

Beskrivning

Förvaltningen arbetar systematiskt, strukturerat och resurseffektivt för att invånare, besökare och verksamma inom stadsdelsområdet ska vara trygga och säkra. Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet bedrivs till stor del inom ramen för

samverkansöverenskommelsen med lokalpolisområde Norrmalm.

I samverkansöverenskommelsen och lägesbilden för stadsdelsområdet har prioriterad fokusområden för det trygghetskapande och brottsförebyggande arbetet identifierats. De prioriterade områden enligt överenskommelsen är skolan som brottsplats och unga i risk för kriminalitet, särskilt utsatta och sårbara brottsoffer, avhoppbar verksamhet och riktat arbete mot avgränsade platser och utsatta områden (platssamverkan).

Samverkan kring trygghetsfrågor sker internt inom staden och medandra förvaltningar, bland annat med trafikkontoret, kulturförvaltningen och fastighetskontoret. Samverkan sker även med externa aktörer, bland annat med fastighetsägare, boende och församlingar och trossamfund.

Parker och grönområden utvecklas i dialog med invånare i syfte att öka hållbarhet, tillgänglighet och attraktivitet.

Förvaltningen arbetar systematiskt för att förebygga, motverka och hantera otillåtna påverkanshandlingar och hot- och våld mot anställda.

Förvaltningen arbetar förebyggande mot våldsbejakande extremism enligt handlingsplan och samverkar med andra aktörer.

Förväntat resultat

Invånare, besökare och verksamma upplever att platser, parker och grönområden inom stadsdelsområdet är trivsamma, trygga och säkra. Förvaltningen arbetar med platssamverkan utifrån identifierade behov.

Området runt Sergels torg, Klaraområdet, Centralstationen, Odenplan, Vasaparken, Observatorielunden, Sveavägen och Vanadislunden upplevs trivsammare och tryggare. Förekomsten av narkotika minskar och det finns en blandning av verksamheter och människor som skapar en trivsam miljö att vistas i. Inom stadsdelsområdet förekommer inte längre öppna drogsener vid Sergels torg/Klaraområdet och Odenplan/Observatorielunden.

Boende och besökare upplever att störande trafik och ordningsstörningar på Sveavägen minskar.

Anställda har kunskap om otillåten påverkan samt hur det motverkas och hanteras.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2023	Periodicitet
Andel invånare som känner sig trygga när de går hem ensamma på kvällen i stadsdelen de bor.	70 %		År
Människor vistas gärna på Sergels torg	15 %		År
Sergels torg är en trivsam plats	15 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Platsaktivering på Observatorielunden	2023-01-01	2023-12-31
Samverkande insatser i samband med bilcruising på Sveavägen	2023-01-01	2023-12-31
Skapa en sommarlovspark under del av sommarlovet på Sergels torg med aktivering genom Sergels torg-vårdar och sommarungdomar, samt öka närvaron av informella väktare genom Sergels torg-vårdar under hela högsäsongen	2023-01-01	2023-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Sprida digital utbildning om högerextremism på förvaltningen	2023-01-01	2023-12-31
Utveckla gestaltning och aktivering för barn och unga på Sergels torg	2023-01-01	2023-12-31
Utveckla platssamverkan på Sergels torg med mer växtlighet	2023-01-01	2023-12-31
Utveckla samverkan inom ramen för Vision Klara på operativ nivå	2023-01-01	2023-12-31
Utveckla struktur och systematik kring samverkan för hemlösa och utsatta på Stockholms Centralstation och Cityterminalen, genom samverkansöverenskommelse	2023-01-01	2023-12-31
Utvärdera vilken effekt som gestaltning och aktivering på Sergels torg har för barn och ungas upplevelse och användning av platsen, utifrån att det är en öppen drogscen och riskmiljö för barn och unga.	2023-03-01	2024-02-29
Verksamheter erbjuds använda Säkerhetsspelet	2023-01-01	2023-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att främja och arbeta för att öppenhet, jämställdhet och demokratiska värderingar råder i alla verksamheter.

Förvaltningens arbete bidrar till att uppfylla FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling enligt Agenda 2030. Alla människors lika värde och mänskliga rättigheter är centrala delar i förvaltningens möte med invånare och ska även genomsyra förvaltningens interna utvecklingsprocesser och förvaltningens ansvar som arbetsgivare.

Förvaltningen har stockholmarens fokus och skapar möjlighet till inflytande genom att stärka och utveckla medborgardialogen. Förvaltningens arbete ska leda till att invånare känner sig delaktiga, och känner förtroende för, samtliga beslutsprocesser. Nämndens sammanträden är öppna för allmänheten och medborgarförslag tas emot och utreds. Information och kommunikation är öppen och transparent samt delas genom bland annat sociala medier och lokaltidningar.

En del av ett äldrevänligt stadsdelsområde är att stärka målgruppsdialogen. Förvaltningen deltar i det stadsövergripande arbetet för att utveckla kommunikationskanaler med äldre. Inom förvaltningens fritidsverksamheter för barn och ungdomar hämtas förslag och synpunkter in genom samtal, förslagslåda och enkäter. Ungdomsgården använder sig av omröstningar på Instagram för att utforma vissa aktiviteter efter ungdomarnas intresse, exempelvis vid biobesök och filmkvällar. Under året kommer förvaltningens fält- och fritidsenhet att införa medborgarbudget i del av verksamheten.

Samarbetet med nämndens pensionärsråd och med rådet för funktionshinderfrågor är viktiga i arbetet med att utveckla nämndens verksamheter med särskilt fokus på äldreperspektivet respektive funktionsrättsperspektivet. Vid ombyggnationer och upprustningar i stadsdelsområdets parker ska synpunkter från råden inhämtas. Under året kommer nämndens råd för funktionshinderfrågor att organiseras i samverkan med Kungsholmens stadsdelsförvaltning. Förvaltningen beaktar särskilt arbetet för demokrati och mänskliga rättigheter vid beslut om ekonomiskt stöd till föreningar.

Agenda 2030 och lika rättigheter för alla

FN:s globala mål, Agenda 2030, ska bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling i världens alla länder. Förvaltningen bidrar genom att arbeta för genomförandet av flera mål i Agenda 2030. Arbetet med målen ska ses som en integrerad del av del i det ordinarie styr- och ledningssystemet. Nämnden redovisar under respektive verksamhetsområdesmål, där det är relevant, hur arbetet bidrar till de globala målen samt programmen inom ramen för mänskliga rättigheter. Nedan sammanfattas hur förvaltningen arbetar med frågor kring jämställdhet, jämlikhet, nationella minoriteters rättigheter, klimatomställning samt barns rättigheter.

Klimatomställning

Förvaltningen arbetar enligt den lokalt framtagna miljö- och klimathandlingsplanen som utgår från stadens miljöprogram samt klimathandlingsplan. Förvaltningen genomför aktiviteter som bidrar till de globala målen där ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet möts. Genom att involvera samtliga verksamheter i aktiviteter kopplat till den lokala miljö- och klimathandlingsplanen bidrar förvaltningen till mål 17 i Agenda 2030, genomförande och globalt partnerskap. Samverkan och dialog i klimatfrågor är en betydande del av det strategiska arbetet för att bidra till klimaträttvis omställning. Samverkan inom staden, med andra förvaltningar, bolag och leverantörer behövs för att effektivisera och växla upp arbetet ytterligare. Detta gäller särskilt inom transportområdet, som står för cirka hälften av de beräknade växthusgasutsläppen i Stockholm och därmed utgör ett kritiskt område för att möjliggöra en klimatomställning.

Ökad jämställdhet

En viktig del i förvaltningens strategiska och praktiska arbete med jämställdhet är att synliggöra och åtgärda omotiverade skillnader mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. Därför är förvaltningens målsättning att där det är möjligt, redovisa all statistik och underlag uppdelade på kön samt analysera den i syfte att hitta lämpliga åtgärder som motverkar eventuella skillnader. Förvaltningen tillämpar vidare metoder och verktyg för jämställdhetsanalys och jämställdhetsintegrering som en del av verksamheternas utveckling. Beslutsunderlag till nämnden ska föregås av jämställdhetsanalyser i syfte att undersöka om något av könen missgynnas eller påverkas av beslutet.

Nämndens förskolor arbetar med pedagogiska verktyg för att motverka traditionella könsnormer samt integrerar frågor kring jämställdhet, genus och normkritiska perspektiv i det dagliga arbetet och i mötet med föräldrar och barn. Myndighetsutövningen inom förvaltningen är jämlik och jämställd genom att arbeta med metoder för att identifiera, analysera och åtgärda omotiverade skillnader i handlägningsprocessen och i beslutsfattandet. Förvaltningen som arbetsgivare arbetar för ökad jämställdhet genom att bland annat analysera löneskillnader mellan kvinnor och män, hitta strategier för ökad jämställdhet vid rekrytering till traditionella mans- eller kvinnodominerade yrken samt genom att uppmuntra till jämställt uttag av föräldraförsäkring samt tillfällig föräldrapenning vid vård av sjukt barn. Inom stadsmiljöområdet genomförs parkupprustningar och trygghetsåtgärder med grund i ett jämställdhetsperspektiv.

Minskad ojämlikhet

Att motverka ålderism är ett grundläggande perspektiv för förvaltningens arbete med handlingsplanen kring en äldrevänlig stad. Med ålderism avses stereotypa föreställningar kopplade till en människas ålder, som kan leda till diskriminering. För att motverka ålderism behöver förvaltningen identifiera hinder som påverkar levnadsförhållanden för invånare och medarbetare. Målgruppens inflytande och medborgardialogen behöver stärkas i planering och uppföljning av förvaltningens utvecklingsarbete. Detta sker på övergripande nivå i dialog med nämndens pensionärsråd men även på verksamhetsnivå i samband med planering av aktiviteter och i den löpande verksamhetsutvecklingen.

Personer med funktionsnedsättning ska kunna vara fullt delaktiga i alla delar i samhället och funktionshinderperspektivet ska vara integrerat i alla verksamheter. Förvaltningen arbetar i enlighet med stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Nämndens råd för funktionshinderfrågor bidrar med sin kunskap om och erfarenhet av funktionshinderperspektivet i nämndens verksamheter samt i övergripande beslutsprocesser.

Förvaltningen arbetar även med grund i stadens program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Kunskap behövs om hbtqi+-personers levnadsvillkor och hur exkluderande normer kring sexuell identitet och kön kan utgöra ett hinder för ett professionellt och respektfullt bemötande. Nämnden bidrar till att främja mötesplatser för hbtqi+-personer oavsett ålder eller funktionalitet. Förvaltningen undersöker under 2023 behovet av kunskapshöjande insatser kring hbtqi+-personers livsvillkor samt möjlighet för fler verksamheter att bli diplomerade.

Nationella minoriteters rättigheter

Stockholms stad är förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska. Förvaltningen samverkar med staden utifrån det uppdrag som framgår av stadens riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter samt stadens strategi för romsk inkludering. Innerstadens stadsdelsnämnder samarbetar vidare för att implementera minoritetslagstiftningen och tillgodose minoritetsgruppernas rättigheter.

Invånare som tillhör de nationella minoriteterna ska erbjudas stöd och information på dessa språk till väsentlig del om så önskas. Information om rättigheten till förskola på nationella minoritetsspråk sker via stadens webbplats och Kontaktcenter. Förskolorna arbetar med läroplansuppdraget att främja barns utveckling ur en kulturell identitet. Information kring stadens arbete med förvaltningsområde och minoritetsspråk ges i samband med ansökan om bistånd. Äldreomsorgens verksamheter involverar representanter för de nationella minoriteterna i aktiviteter som genomförs samt erbjuder aktiviteter kopplat till de nationella minoriteternas kultur i samband med bland annat Seniorveckan.

Barns rättigheter

Förvaltningen arbetar med utgångspunkt i barnkonventionens fyra grundartiklar samt stadens Program för barnets rättigheter och inflytande. Förvaltningens arbetsgrupp Tillsammans för barnen fortsätter med att dela erfarenheter och sprida kunskap ur ett barnrättsperspektiv. Barnkonsekvensanalys genomförs inför beslut som berör barn. Barn görs delaktiga och får möjlighet att komma till tals oavsett om de själva är aktuella för insats inom socialtjänsten

eller om de berörs genom att deras vårdnadshavare är aktuell för insats. Barn i hushåll som är aktuella inom förvaltningen ges möjlighet till stödsamtal och ges möjlighet till samtal med handläggare om vårdnadshavares insatser. En särskild prioritering för förvaltningens arbete är barn med funktionsnedsättningar och stöd ges i samverkan med bland annat socialtjänst, Region Stockholm, förskola och skola. Förvaltningens förskolor samverkar med socialtjänsten i syfte att tidigt upptäcka barn där det finns en oro eller behov av särskilt stöd. Barn vars anhörig utsatts för våld erbjuds stödsamtal. I de fall barn blir placerade på skyddat boende med förälder görs detta med ett barnperspektiv och möjlighet till fortsatt förskola eller skolgång säkerställs så långt det är möjligt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden inleda arbete för att uppdatera de lokala utvecklingsprogrammen	2023-01-01	2023-12-31

Nämndmål: 3.7.1 Öppenhet, jämställdhet och demokratiska värderingar råder i alla verksamheter

Beskrivning

Förvaltningens strategiska arbete bidrar till att uppfylla FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling enligt Agenda 2030 genom att öka jämställdhet, tillgänglighet och det hälsofrämjande arbetet samt genom att minska ojämlikhet och våld i nära relationer.

Nämndens verksamheter utvecklas och utformas i syfte att vara trygga och inkluderande för alla invånare. Utgångspunkten för utvecklingen är ett jämställt och normkritiskt perspektiv vars syfte är att identifiera och åtgärda omotiverade skillnader mellan kvinnor och män, flickor och pojkar i beslutsfattande, resursfördelning samt i det dagliga bemötandet med invånare.

Genom att öka kunskap och medvetenhet om normer kring exempelvis kön, sexualitet, ålder och socioekonomisk bakgrund kan medvetenheten om hur exkluderande normer kan påverka kvaliteten och hindra en likvärdig service tydliggöras.

Invånare ges möjlighet till inflytande genom bland annat olika former av medborgardialoger, i syfte att utveckla och delta i lokalsamhället samt för att öka den demokratiska förankringen i förvaltningens arbete och beslutsprocesser.

Förvaltningen är en förebild som arbetsgivare genom att aktivt arbeta för en öppen arbetsmiljö fri från diskriminering och destruktiva könsnormer. Alla medarbetare ska ha lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsidentitet- och uttryck, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Genom kultur och aktivering av de offentliga rummen främjas samskapande och dialog. Olika samhällsgrupper ska ha lika möjlighet och tillgång till stadens gemensamma rum. Att olika grupper ska ha en likvärdig möjlighet att möta andra i stadsrummet är inkluderande och förbättrar de demokratiska villkoren.

Förväntat resultat

Alla oavsett funktionsförmåga kan vara delaktiga i stadsdelsområdet och i nämndens verksamheter samt har tillgång till skydd, stöd och service på jämlika villkor. Hbtqi+-personers rättigheter och de nationella minoriteternas rättigheter efterlevs i nämndens verksamheter.

Medarbetare har kompetens och kunskap om normkritiska förhållningssätt och jämställdhet och nämndens verksamheter är fria från destruktiva maskulinitetsnormer.

Könsuppdelad statistik synliggörs och analyseras i syfte att uppmärksamma omotiverade skillnader för att inflytande och resurser mellan kvinnor och män fördelas rättvist.

Invånare har möjlighet att delta i olika former av medborgardialoger.

Myndighetsutövning och handläggning är transparent och jämlik. Jämställdhets- och barnrättsperspektivet integreras vid beslutsfattande.

Kvinnor och män, flickor och pojkar har samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut. Förvaltningen arbetar med riktade insatser för invånare med särskilt behov av stöd och är en arbetsgivare som främjar ekonomisk jämställdhet för sina medarbetare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Skapa arbets sätt för att möta målgrupper som varken kan läsa eller skriva	2023-01-01	2023-12-31
Undersöka möjligheten att ta fram en förvaltningsövergripande jämställdhetsstrategi	2023-01-01	2023-12-31
Utreda förutsättningar för medborgarkontor	2023-05-01	2023-12-31
Utreda förutsättningar för mobilt medborgarkontor	2023-01-04	2023-05-31

Redovisning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Kommunfullmäktiges förslag till nettobudget för Norrmalms stadsdelsnämnd 2023 är 1 373,1 mnkr. Jämfört med den ram som fördelades ut i kommunfullmäktiges budget 2022 ökar nämndens driftbudget med 58,1 mnkr vilket motsvarar 4,4 procent.

I nettobudgeten finns en kommunövergripande verksamhet, Vasaträffen som är anslagsfinansierad. Vasaträffen är en träffpunkt för seniorer i Stockholms stad.

Investeringsbudgeten 2023 är 14,5 mnkr varav 2,8 mnkr är för inventarier och maskiner och 11,7 mnkr avser stadsmiljö.

Kommunfullmäktige tilldelar ekonomiska medel till stadsdelsnämnderna utifrån befolkningsprognoser och enligt ett fördelningssystem, där resurserna fördelas efter stadsdelsområdenas socioekonomiska struktur och genom schablonersättning per prestation. Inom ramen har stadsdelsnämnderna möjlighet att omfördela anslaget och prioritera mellan de olika verksamheterna. Gjorda omfördelningar redovisas nedan under respektive verksamhetsområde.

Tabellen nedan visar budget per verksamhetsområde för 2023 med kostnader, intäkter och

nettobudget, nettoprognos för 2022. I budget 2023 ingår omslutningsförändringar avseende kostnader och intäkter om sammantaget 190,5 mnkr.

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2023 kostnader	Budget 2023 intäkter	Budget 2023 netto	Prognos November 2022 (netto)
Nämnd- och förvaltningsadministration	55,6	1,2	54,4	66,1
Individ- och familjeomsorg	132,5	27,6	104,9	81,4
<i>varav Barn och Unga</i>	<i>58,0</i>	<i>1,2</i>	<i>56,8</i>	<i>41,9</i>
<i>varav Vuxna</i>	<i>21,1</i>	<i>0,9</i>	<i>20,2</i>	<i>15,9</i>
<i>varav Flyktningmottagande</i>	<i>5,0</i>	<i>5,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0</i>
<i>varav Socialpsykiatri</i>	<i>44,6</i>	<i>17,5</i>	<i>27,1</i>	<i>23,6</i>
Stadsmiljö	62,4	37,0	25,4	29,3
Avskrivningar	12,9	0,0	12,9	10,4
Internräntor	0,7	0,0	0,7	0,4
Förskola	331,4	39,0	292,4	270,8
Äldreomsorg	732,0	106,8	625,2	535,3
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	234,6	19,7	214,9	224,7
Barn, kultur och fritid	15,8	1,7	14,1	11,9
Arbetsmarknadsåtgärder	4,6	0,6	4,0	4,1
Ekonomiskt bistånd	24,9	0,7	24,2	28,2
<i>varav handläggning</i>	<i>9,6</i>	<i>0,0</i>	<i>9,6</i>	<i>9,5</i>
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0
Totalt	1 607,4	234,3	1 373,1	1 262,6

Nämnd- och förvaltningsadministration

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2023 (netto)	Budget 2022 (netto)	Differens
Nämnd- och förvaltningsadministration	54,4	56,4	-2

Budgeten för nämnd- och förvaltningsadministration uppgår till 54,4 mnkr. Administrationen finansieras genom ett avdrag från respektive verksamhetsområde. Andelen av budget som går till nämnd- och förvaltningsadministration är 3,0 procent.

I förvaltningsadministrationen ingår kostnader för nämnd, registratur, arkiv, direktör, IT, ekonomiteam, HR- team, lokalteam, upphandling, kvalitetsfrågor, trygghets- och säkerhetsfrågor samt kontorservice. I budgeten ryms även en förvaltningsövergripande buffert om 14 mnkr.

Individ- och familjeomsorg (inklusive socialpsykiatri)

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2023 (netto)	Budget 2022 (netto)	Differens
Individ- och familjeomsorg	104,9	93,7	11,2
varav Barn och ungdom	56,8	47,9	8,9
varav Vuxna	20,2	17,2	3
varav Socialpsykiatri	27,1	25,9	1,2
varav Budget- och skuldrådgivning	0,8	0,7	0,1
varav Flyktingmottagande	0	2	-2

Individ- och familjeomsorgens verksamhetsområde får en förstärkt budget med 11,2 mnkr jämfört med 2022.

Ökningen i budget beror till största delen på volymökning, kvalitetssatsning och förstärkt arbete kring tidiga insatser och trygghet. I budget ingår också en kostnadsneutral justering av personalomkostnadspålägg.

I anslaget finns budgeterade medel för:

- Biståndsbedömning
- Insatser för vuxna med missbruksproblematik
- Insatser för barn och unga
- Insatser för personer med psykisk funktionsnedsättning
- Insatser för personer i hemlöshet
- Insatser för personer utsatta för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck
- Insatser för personer som är på väg att radikaliseras till eller är en del av våldsbejakande miljöer samt personer som drabbats av extremism.
- Kris- och katastrofberedskap samt beredskap för psykosocialt omhändertagande vid kris

Utöver biståndsbedömda insatser bedriver nämnden sedan många år en frivillig verksamhet i form av träfflokalen Balder. Verksamheten är uppskattad och värdefull för målgruppen och en stor del av besökarna kommer från andra stadsdelsområden.

Ersättningsnivåer redovisas i prisbilagan.

Stadsmiljöverksamhet

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2023 (netto)	Budget 2022 (netto)	Differens
Stadsmiljö	25,4	23,3	2,1
Avskrivningar	12,9	11,7	1,2
Internräntor	0,7	0,4	0,3

Parkmiljöavdelningen norra innerstaden är en gemensam organisation för Norrmalms, Kungsholmens och Östermalms stadsdelsnämnder. Budget för parkmiljö ligger kvar på respektive nämnd och återfinns som omslutningsförändring i budgettabellen. Tabellen ovan avser endast Norrmalms stadsdelsnämnd. Driftbudgeten har ökat med 2,1 mnkr jämfört med 2022.

Förskola

Verksamhetsområde (mnr)	Budget 2023 (netto)	Budget 2022 (netto)	Differens
Förskola	292,4	298,9	-6,5

Förskoleverksamheten får en schablon per inskrivet barn. Schablonen har höjts med 5,9 procent jämfört med 2022. Av schablonen fördelas 80,5 procent ut till förskolorna under 2023.

Nämnden har en preliminär budget för förskoleverksamheten som bygger på antalet barn som var inskrivna i mars 2022. Slutlig budgettram kommer att tilldelas nämnden efter faktiskt barnantal under året. Det sker månadsavläsningar under året och den slutliga justeringen sker i december.

Under 2023 förväntas det genomsnittliga barnantalet uppgå till 1 756 barn vilket är lägre än tilldelad budget och innebär en mindre minskning med 7 barn jämfört med det prognostiserade genomsnittet för år 2022. Nämnden har de senaste åren sett att antalet barn i förskoleålder minskar och Swecos befolkningsprognos pekar på att den utvecklingen kommer att hålla i sig kommande år.

Till följd av de minskande barnantalen pågår en lokalöversyn för att säkerställa en effektiv lokalförsörjning de kommande åren.

Ersättningsnivåerna till de pedagogiska verksamheterna redovisas i prisbilagan.

Äldreomsorg

Verksamhetsområde (mnr)	Budget 2023 (netto)	Budget 2022 (netto)	Differens
Äldreomsorg	625,2	573,7	51,5

Äldreomsorgens nettobudget för 2023 är 51,5 mnr högre än budgeten för 2022 vilket innebär en nettoökning med 9,0 procent. Ökningen beror främst på en prognostiserad ökning av antalet äldre invånare i stadsdelen, höjda ersättningsnivåer från kommunfullmäktige till omsorgsutförarna samt en kompensation för ökat personalomkostnadspålägg under 2023.

I slutet av 2022 så har det varit ett medelvärde på cirka 395 placeringar per månad för vård- och omsorgsboende. För 2023 budgeterar vi med en ökning av antalet placeringar till att istället vara i genomsnitt 410 personer per månad.

Stadsdelsnämnden driver aktivitetscenter i syfte att främja social gemenskap och medel för verksamheten har fördelats i budget för 2023. Förvaltningen deltar i en fortsatt satsning på arbetsstället Tryggt mottagande i hemmet tillsammans med Kungsholmens stadsdelsförvaltning.

Ersättningen för hemtjänst i ordinärt boende, avlösning och ledsagning samt dagverksamhet har höjts med 1,1 procent.

Ersättningsnivåerna för vård- och omsorgsboende räknas upp i enlighet med omsorgsprisindex. För 2023 innebär detta en uppräkningsnivåerna med 1,9 procent. Lokalschablonen har höjts i enlighet med KPI (juni 2021-2022) och ökar med 8,7

procent.

Växelvårdsplatser, profilboenden, profildagverksamhet och servicehus ingår inte i valfrihetssystemet och för dessa boendeformer beslutas ersättningsnivåerna av stadsdelsnämnden.

Ersättningsnivåer för samtliga insatser inom äldreomsorgen redovisas i prisbilagan.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsområde (mnr)	Budget 2023 (netto)	Budget 2022 (netto)	Differens
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	214,9	212,4	2,5

Verksamhetens nettobudget för 2023 är 2,5 mnr högre än budgeten för 2022. Budgetramen grundar sig främst på en schablonersättning per beslutad omsorgsnivå för varje individ på boenden, daglig verksamhet och korttidsvistelse. Budgeten har beräknats utifrån prestationsmätningen hösten 2022 och kommer justeras efter två avläsningstillfällen under 2022.

Den ökade budgeten beror på att det fasta anslaget ökar med 3,3 mnr.

Det fasta anslaget finansierar de LSS-insatser som anses vara mindre resurskrävande:

- Rådgivning
- Ledsagarservice
- Kontaktperson
- Avlösarservice

Samt SoL-insatserna:

- Hemtjänst
- Personlig assistans
- m.fl

Det som kännetecknar de prestationsstyrda insatserna är att det är de mer resurskrävande av LSS-insatserna, vilka är:

- Bostad med särskild service vuxna
- Daglig verksamhet
- Bostads med särskild service barn
- Korttidshem
- Korttidstillsyn

För barn- och vuxenboende, daglig verksamhet och korttidsvistelse samt korttidstillsyn för skolungdom är peng i omsorgsnivåerna höjda med 1,16 procent. Ersättningsnivåerna redovisas i prisbilagan.

Barn, kultur och fritid

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2023 (netto)	Budget 2022 (netto)	Differens
Barn, kultur och fritid	14,1	12,2	1,9
varav Fält och fritid	8,7	7,7	1
varav Barn och kultur	5,4	4,5	0,9

Från verksamhetsområdets tilldelade KF-budget omfördelas 4 mnkr till en förvaltningsövergripande budget med avsikt att balansera prognostiserade överskott inom övriga verksamheter. För verksamheten barn, kultur och fritid budgeteras 14,1 mnkr för år 2023, vilket är en ökning med 1,9 mnkr jämfört med 2022 och kan förklaras av tjänster som tidigare belastat budgeten nu inryms i det administrativa avdraget.

Fält- och fritidsenheten är en resultatenhet och har en budget om 8,7 mnkr år 2023 och det är en ökning med 1 mnkr jämfört med 2022. Enheten innefattar bland annat:

- Ungdomsgård
- Parklek
- Förebyggande arbete för barn och unga

Enheten ska undersöka möjligheten att erbjuda söndagsöppet på ungdomsgården från och med 2023. Genom detta sätt arbetar enheten med den breda målgruppen och inte enkom med de ungdomar som redan kommer till ungdomsgården, vilket i sin tur kan locka fler besökare.

Förutom resultatenheten finns en avdelningsövergripande budget om 5,4 mnkr vilket främst avser:

- Preventionssamordning
- Sommarkollo
- Föräldrastödsprogram
- Kulturverksamhet
- Konsumentvägledning
- Medborgarkontor

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2023 (netto)	Budget 2022 (netto)	Differens
Ekonomiskt bistånd	24,2	28,2	-4
varav insatser	14,6	17,7	-3,1
varav handläggning	9,6	10,5	-0,9
Arbetsmarknadsåtgärder	4,0	4,1	-0,1

Verksamheten ekonomiskt bistånd har år 2023 fått en minskning i budget med 4 mnkr jämfört med 2022.

Budgeten för ekonomiskt bistånd ger utrymme för cirka 120 bidragshushåll med ett genomsnittligt medelbidrag på 10 200 kr.

Förvaltningen är del av en gemensam försörjningsstödsenhet där Kungsholmen, Östermalm och Norrmalms stadsdelsnämnder ingår. Östermalms stadsdelsnämnd handlägger ekonomiskt

bistånd och arbetsmarknadsåtgärder.

I verksamheten för arbetsmarknadsåtgärder har budgeten till 2023 minskat med 0,1 mnkr jämfört med 2022. Totalt anslås en budget om 4,1 mnkr varav 2,1 mnkr avser feriearbeten. Utöver feriearbeten innehåller budgeten medel för arbetsmarknadsåtgärder och visstidsanställningar.

Investeringar

Parkinvesteringar

Stadsdelsnämnden har i budget 2023 tilldelats 11,7 mnkr för investeringar och reinvesteringar i parker och grönområden. Dessa medel fördelas på följande objekt:

Mnkr	Budget 2023	
<i>Centrala medel</i>		
Vasaparkens lekplats	1,5	Upprustning av lekplats. Framtagande av bygghandling och påbörjande av rivning.
Solvändan och Lilla Solvändan	0,5	Framtagande av program för upprustning och utveckling av parker.
Vasaparken, del mot St Eriksplan	0,5	Framtagande av bygghandling för dagvattenlösning utmed parkvägar med skador från regnmassor.
<i>Nycklade medel</i>		
Observatorielunden	2,6	Renovering av gräsytor runt Handelshögskolan.
Vasaparkens lekpark	3,5	Upprustning av lekplats. Framtagande av bygghandling och påbörjande av rivning.
Vasaparken	1	Hundrastgården –åtgärd för bättre hållbarhet. Utegygmet – omdisponering av redskap.
Solvändan o Lilla Solvändan	0,3	Framtagande av program för upprustning och utveckling av parker.
Blekholtsterrassen	0,7	Framtagande och montering av konstverk.
Småparker	1,1	Byte av lekutrustning, garantiskötsel och upprustning av planteringsytor.
Totalt	11,7	

Maskiner och inventarier

Nämnden har tilldelats en budget för investeringar av maskiner och inventarier om 2,8 mnkr. En investering är, enligt stadens anvisningar, en anskaffning av en anläggningstillgång med ett värde över ett basbelopp och ett bestående värde i tre år eller mera. Driftbudgeten belastas sedan med kapitalkostnader under anläggningstillgångens beräknade livslängd.

Ansökan om budgetjustering – Investeringsmedel klimat och biologisk mångfald

Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering om totalt 2,1 miljoner kronor. 1 miljon ansöks för träd- och buskplantering inom ramen för de biologiska mångfaldsmedlen. Det ansöks även klimatmedel på 0,5 mnkr för att upprätta en skyfallsplan för Vasaparken, samt 0,6 mnkr för belysningsarbeten på förskolan Midgård.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Resultatenheter

Resultatenheter överför hela sitt resultat, både över- och underskott, till följande år. Överföringen får som mest motsvara 5 procent av bruttobudgeten innevarande år och det samlade värdet av överförda överskott får maximalt motsvara 10 procent av bruttobudgeten. En förutsättning är att resultatenheten har uppfyllt sina åtaganden. Överskott får ackumuleras och föras över under flera år. Underskott ska täckas senast under nästkommande år, annars ska nämnden upplösa resultatenheten i samband med bokslutet.

Under 2023 föreslås följande enheter vara resultatenheter:

- Mitt i City förskolor
- Karlbergs förskolor
- Odenplans förskolor
- Johannes förskolor
- Matteus förskolor
- Fält- och fritidsenheten
- Socialpsykiatrins utförare

Ersättningsnivåerna till alla enheter följer fullmäktiges beslutade belopp. Beloppen framgår av prisbilagan som finns bifogad.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Budgetjusteringar

Ansökan om budgetjustering – Investeringsmedel klimat och biologisk mångfald

Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering om totalt 2,1 miljoner kronor. 1 miljon ansöks för träd- och buskplantering inom ramen för de biologiska mångfaldsmedlen. Det ansöks även klimatmedel på 0,5 mnkr för att upprätta en skyfallsplan för Vasaparken, samt 0,6 mnkr för belysningsarbeten på förskolan Midgård.

Omslutningsförändringar

I den tilldelade budgetramen ingår endast kostnader och intäkter för nämndens egen verksamhet. Utöver dessa har nämnden kostnader och intäkter för andrahandsuthyrning av lägenheter inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning, samt ökade kostnader och intäkter för verksamhet som säljs till andra förvaltningar och externa parter. Omslutningsförändringar redovisas om sammanlagt 190,5 mnkr.

För stadsdelsgemensamma kostnader och intäkter med Östermalms stadsdelsförvaltning har i verksamhetsplanen helårseffekt beaktats. Nedjustering av omslutningsförändringar görs vid sammanläggning av stadsdelsförvaltningarna.

Omslutningsförändring (mnkr)	Kostnader	Intäkter
Nämnd- och förvaltningsadministration	1,2	-1,2
<i>Administrativ ersättning från Östermalms SDN och Kungsholmens SDN, samt bidrag för Fackligt arbetande.</i>		
Individ- och familjeomsorg	26,1	-26,1
varav budget- och skuldrådgivning	3	-3
<i>Avser försäljning av budget- och skuldrådgivning till andra SDN</i>		
Varav Barn och Unga	0,5	-0,5
Varav vuxna	0,1	-0,1
Varav socialpsykiatri	17,5	-17,5
<i>Avser försäljning av platser till andra SDN och kommuner, boendehyror, egenavgifter</i>		
varav flyktingmottagande	5	-5
<i>Avser intäkter från migrationsverket</i>		
Stadsmiljöverksamhet	37	-37
<i>Avser försäljning av stadsmiljöverksamhet till andra SDN</i>		
Förskoleverksamhet	14	-14
<i>Avser försäljning samt nystartsjobb, ungdoms- och utvecklingsantällningar</i>		
Äldreomsorg	92	-92
<i>Avser försäljning av platser till andra SDN och kommuner, boendehyror, egenavgifter</i>		
Funktionsnedsättning	18,5	-18,5
<i>Avser försäljning av platser till andra SDN och kommuner, boendehyror, egenavgifter</i>		
Barn, kultur och fritid	1,7	-1,7
<i>Avser intäkter för kollo</i>		
Summa	190,5	-190,5

Medel för lokaländamål

Övriga ekonomiska redovisningar

Systematiskt kvalitetsarbete

Nämndens kvalitetsarbete utgår ifrån stadens kvalitetsprogram, *Stockholms stads kvalitetsprogram – utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering*.

I kvalitets- och utvecklingsarbete är målgrupperna i fokus och resultat, effekter och utveckling ska möta målgruppernas behov och förväntningar. Kvalitetsarbetet är kontinuerligt, långsiktigt och förenar ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbarhetsperspektiv. Kvalitetsarbetet ska främja jämlikhet och jämställdhet och vara resurseffektivt. Medarbetares

engagemang och delaktighet är ett centralt bidrag till kvalitet och förändring liksom dialog med medborgare. Grunden i kvalitetsarbete är ständiga förbättringar och utveckling, vilket ställer krav på struktur, systematik och analys.

Sammanfattning av nämndens verktyg för uppföljning och analys

Uppföljning och analys utgår från nämndens och kommunfullmäktiges indikatorer och aktiviteter, stadens centrala brukarundersökningar, förskoleundersökningen, egna enkäter och uppföljningar, revisorernas granskningar, synpunkter och klagomål. Därutöver finns det flera olika verksamhetsspecifika metoder i kvalitetsarbetet:

- förskolornas löpande arbete med pedagogisk dokumentation
- resultat- och kvalitetsdialoger med förskolornas ledningsgrupper
- kvalitets- och ledningssystem inom äldreomsorg och socialtjänst
- systematiska uppföljningar på individ- och avtalsnivå såväl egen regi som entreprenör
- patientsäkerhetsberättelsen
- barns behov i centrum (BBIC) ger en enhetlig och evidensbaserad struktur för handläggning, genomförande och uppföljning inom den sociala barn- och ungdomsvården.
- bedömningsinstrumentet och strukturerad intervjumetod ADAD (Adolescent Drug Abuse Diagnosis) för bedömning av ungdomars problematik och för att uppmärksamma eventuellt risk- eller missbruk. SAVRY (Structured Assessment of Violence Risk in Youth), för beslutsstöd i utredningar gällande risker och behov hos ungdomar med känt antisocialt beteende.
- utredningsinstrumentet ASI (Addiction Severity Index) inom vuxenhetens missbruksverksamhet och DUR (Dokumentation - Utredning - Resultat) inom socialpsykiatri samt Motiverande samtal (MI).
- arbetet med att implementera evidensbaserad praktik inom socialtjänsten sker kontinuerligt. (Evidensbaserad praktik innebär en medveten och systematisk användning av flera kunskapskällor. Den professionelle väger samman sin expertis med bästa tillgängliga kunskap, den enskildes situation, erfarenhet och önskemål vid beslut om insatser.)
- intervjuer och observation inom äldreomsorgen
- bedömningsinstrumentet FREDA används i arbetet mot våld i nära relationer.
- kvalitativa granskningar
- omvärldsbevakning och nätverk för att ta del av goda exempel m.m

Styrning och ledning

Stadens system för integrerad styrning och ledning (ILS-webb) stödjer verksamheterna i fokus på resultat för invånarna. Nämndmål, indikatorer och aktiviteter är formulerade med fokus på de effekter och resultat som skapas för invånare och brukare. Ett tydligt resultatperspektiv finns med i verksamhetsplanering, uppföljning och rapportering. Förvaltningen uppmanar verksamheterna att delta i stadens kvalitetsutmärkelse.

Internkontroll

Arbetet med internkontroll är viktigt i det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet med internkontrollen är att säkra en effektiv förvaltning och undgå allvarliga fel och skador. En del i nämndens samlade kvalitetsarbete är arbetet med väsentlighets- och riskanalys i vilken nämnden uppskattar väsentlighetsgraden och risken för att oönskade händelser ska inträffa. Väsentlighets- och riskanalys (VoR) genomförs årligen på enhets- och förvaltningsnivå i anslutning till arbetet med verksamhetsplanen. Samtliga steg samt uppföljning dokumenteras i ILS-webb. Arbetet ingår i processen med att ta fram en internkontrollplan. Nämnd, förvaltningsledning och övrig personal samverkar för att uppnå målen för den interna kontrollen.

Synpunkter och klagomålshantering

Synpunkter och klagomål är en del i förvaltningens systematiska kvalitetsarbete. En sammanhållen och likställig hantering av synpunkter och klagomål underlättar för verksamheterna att använda dessa i kvalitets- och utvecklingsarbete. Inkomna synpunkter och klagomål ska sammanställas och analyseras för att rätt åtgärder ska kunna sättas in och på så sätt förebygga och undanröja brister i verksamheternas kvalitet. Åtgärderna ska även följas upp för att identifiera om åtgärderna har fått avsedd effekt. De inkomna klagomålen ska hanteras skyndsamt av den enhet som berörs, och återkopplas till den som lämnat klagomålet. Klagomål och synpunkter som gäller andra förvaltningar eller icke-kommunala utförare vidarebefordras till rätt verksamhet för handläggning. Synpunkter och klagomål ska delges medarbetarna under till exempel arbetsplatsträffar.

Inom ramen för äldreomsorgen- och socialtjänstens systematiska kvalitetsarbete finns även Lex Sarah och Lex Maria. Genom att systematiskt arbeta i enlighet med stadens riktlinjer ska den enskilde få insatser av god kvalitet och skyddas från missförhållanden. Nämndens förskolor har rutiner vid anmälning om kränkning av barn och använder sig av särskilt blankettunderlag för att genomföra utredning.

Utöver att synpunkter hanteras löpande, använder förvaltningen medborgarförslag, parkvandringar, parksamråd, trygghetsvandringar, platssamverkan, nämndens pensionärsråd och råd för funktionshinderfrågor, enkäter och olika mötesplatser för dialog med invånare.

Samverkan med akademi, näringsliv, civilsamhälle och internationella relationer

Genom att stärka insatser för att skapa förutsättningar för trygga, attraktiva, välfungerande och innovativa miljöer för företagande bidrar nämnden till att skapa ett gott företagsklimat och fokusområde 3 i näringslivspolicyn. Centralt för att skapa ett gott företagsklimat är platssamverkan tillsammans med det lokala näringslivet, civilsamhället och Polismyndigheten.

Tillsammans med Sveriges Lantbruks Universitet (SLU) ska stadsdelsförvaltningen studera effekterna av konst och gestaltning på Sergels torg för gruppen barn och unga. Det sker inom ramen för SLUs tankesmedja Movium. Projektet heter *Vad händer? – konst och tillfällig gestaltning i en riskmiljö för barn och unga* och avser en studie om vilken inverkan platsaktivering med konst och tillfällig arkitektur har på barn och ungas upplevelse och användning av en offentlig plats som är en öppen drogscen och riskmiljö för barn och unga. Studien binder ihop uppdraget om aktivering och utveckling av det offentliga rummet och

uppdraget att arbeta med barn och unga i riskmiljöer och mot öppna drogsccener. Med i styrgruppen för projektet finns representanter från såväl Polismyndigheten genom Malmö Universitet som landskapsarkitekter och forskare i Urbana studier från SLU respektive KTH. Studien ska starta februari 2023 och slutredovisas i april 2024.

En viktig del av det systematiska kvalitetsarbetet är att ta del av forskningsresultat och samverka med akademi, näringsliv och andra aktörer. Förvaltningen har en långvarig samverkan gällande verksamhetsförlagd praktik (VFU) med universitet och lärosäten samt arbetsförlagt lärande (APL), vilket sker med stöd av nämndens adjungerande kliniska adjunkt (AKA). Samverkan sker även med andra förvaltningar och Äldrecentrum (Stockholms stads FOU-enhet).

Vidare väntas nämndens vård- och omsorgsboende i egen regi bli utnämnd till en akademisk nod under 2023 vilket kommer att stärka förutsättningarna för kunskapsutveckling och höja kvaliteten på boendet.

Förvaltningen får återkommande förfrågningar om att delta i studentuppsatser. Deltagande stärker samverkan med högskolorna, och ger även möjlighet att ta del av nya metoder och forskning. Som en del av ett äldrevänligt stadsdelsområde fortsätter förvaltningen arbetet med att utveckla aktivitetscenter och övriga öppna mötesplatser i samarbete med civilsamhället.

Innovation och digitalisering

Förvaltningen främjar innovativa arbetssätt och att digitala verktyg utvecklas som bidrar till en effektiv verksamhet. Förvaltningen förbättrar arbetet genom det etablerade innovations- och digitaliseringsrådet (iDigirådet). Samverkansforumet består av nyckelpersoner från förvaltningens alla avdelningar, vilket skapar förutsättningar för nya innovativa idéer samt nya perspektiv och lösningar vid utmaningar som kan uppstå inom respektive verksamhet. Förvaltningen samverkar med andra stadsdelsförvaltningar i olika nätverk där goda exempel, samordning av satsningar och ett långsiktigt digitaliseringsarbete fortgår. Ett närvarande och tillitsbaserat ledarskap i förändring är förutsättningar för långsiktig kvalitetsutveckling. Förvaltningen fortsätter att kompetensutveckla chefer gällande förändringsledning och digitalt förändringsledarskap. Kunskapen ligger till grund för hållbara förbättringar och förändringar som leder till ökad kvalitet, trygghet och effektiva arbetssätt.

Förskolans arbete med digitalisering och innovation ska stärkas genom framtagande av en plan för innovation och digitalisering för nämndens förskolor. Ett digitaliseringsnätverk för förskollärare och barnskötare ska inrättas. Handlingsplanen och nätverket ska skapa samsyn över enheterna och bidra till fortsatt utveckling. Förskolan har tagit fram en process för att samla in, behandla och återkoppla förskolans utvecklingsbehov till portföljstyrningen inom utbildningsförvaltningen. Behovsprocessen ska etableras under verksamhetsåret och behöver sammanfogas med förvaltningens digitaliseringsprocess.

Under 2023 implementerar förvaltningen digitala läkemedelsskåp inom vård- och omsorgsboende och inom gruppboende syfte att öka spårbarheten och patientsäkerheten. Implementeringen sker i samverkan med andra innerstadsdelar. Förvaltningens utvecklingsarbete med digital signering av insatser inom vård- och omsorgsboende skalas upp under 2023 till att innefatta fler insatser i syfte att säkra en god vård och omsorg. Införandet

av nyckelfri hemtjänst kommer att enligt plan påbörjas i innerstaden under 2023.

Övrigt